

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΠΘ' - Τεύχος 2 - Φεβρουάριος 2012
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ του Μακ. Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. **ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ**

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδου Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καί Μορφωτικῆς
Ἑπιχειρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας Ἀμαρουσίου καί Ὠρωποῦ κ. Κύριλλος

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Κωνσταντῖνος Χολέβας

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΔΟΚΙΜΙΩΝ: Κωνσταντῖνος Χολέβας, Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη, Βασίλειος Τζέρπος, Δρ. Θ.

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Χρ. Κωβαῖος, Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήνα. Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ. Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251
<http://www.ecclesia.gr> e-mail: periodika@ecclesia.gr

Γιά τήν ἀποστολή ἀνακοινώσεων καί εἰδήσεων ἀπευθύνεσθε:

- γιά τό περιοδικό ΕΚΚΛΗΣΙΑ: periodika@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ: efimerios@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΘΕΟΛΟΓΙΑ: theologia@ecclesia.gr

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ	68
ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ.....	69
ΜΗΝΥΜΑΤΑ	
<i>Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,</i> <i>Μήνυμα γιὰ τὴν Ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν</i>	70
ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ	
<i>Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου,</i> <i>Ἡ κρίση τῆς σύγχρονης κοινωνίας καὶ ἡ ἐκκοσμίκευση τῆς ἐκκλησιαστικῆς</i> <i>διακονίας</i>	71
ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ	
<i>Τοῦ Ἱεροτάτου Ἐπισκόπου Σεματίτσε κ. Γεωργίου,</i> <i>Ὁ Μυσταγωγικός Χαρακτήρας τῆς Ἀποστολῆς τῶν Στρατιωτικῶν Ἱερέων</i>	81
<i>Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου,</i> <i>Ἡ Ὁρθόδοξη Πνευματικότητα καὶ ὁ Παπαδιαμάντης</i>	86
<i>Τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Δημητρίου Β. Τζέροπου,</i> <i>Σύγχρονη Προβληματικὴ περὶ τοῦ Λειτουργικοῦ Λόγου (μέρος α΄).....</i>	96
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	102
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ.....	122
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	123
ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ	128

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ θά διαβάσετε, ἀγαπητοί ἀναγνώστες τό μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου γιά τήν Ἑορτή τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, θά διαβάσετε ἐπίσης τήν Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, ἡ ὁποία ἐκφωνήθηκε στό Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης κατά τόν ἐορτασμό τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου καί κατά τήν ἐτησία συνάντηση ἐργασίας τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου μέ τούς διδάσκοντες στίς δύο Θεολογικές Σχολές, Ἀθηνῶν καί Θεσσαλονίκης.

Στήν ἐνότητα τῶν Συνοδικῶν Ἀναλέκτων θά βρεῖτε τήν Ὁμιλία τοῦ Πολωνοῦ Ἐπισκόπου Σεμιατίτσε κ. Γεωργίου στό Συνέδριο τῶν Στρατιωτικῶν Ἱερέων, πού πραγματοποιήθηκε στό Πολεμικό Μουσεῖο στίς 3-4 Νοεμβρίου 2011. Ἐπίσης τήν Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου γιά τά 100 χρόνια ἀπό τήν κοίμηση τοῦ Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στό πλαίσιο τῆς Ἡμερίδος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος (Παλαιά Βουλή, 10.12.2011). Στήν ἴδια ἐνότητα δημοσιεύουμε τό Α΄ μέρος ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Αἰδεσιμολογιώτατου π. Δημητρίου Τζέρπου στό ΙΓ΄ Πανελλήνιο Λειτουργικό Συμπόσιο, τό ὁποῖο ἔλαβε χώραν στήν Τήνο ἀπό 19 ἕως 21.9.2011.

Ἡ ὕλη τοῦ τεύχους συμπληρώνεται ἀπό τά συνήθη Ὑπηρεσιακά κείμενα τῶν Κανονισμῶν, τῶν Προκηρῦξεων καί τοῦ Πίνακος Ὑποψηφίων πρὸς Ἀρχιερατεῖαν, καθὼς καί ἀπό τίς εἰδησεογραφικές στήλες τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Χρονικῶν καί τῶν Διορθόδοξων-Διαχριστιανικῶν.

ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Προκαταρκτικός Πίναξ Ὑποψηφίων πρὸς Ἀρχιερατείαν

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 119
Ἀριθμ. Ἀθήνησι 16η Ἰανουαρίου 2012
Διεκπ. 82

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δημοσιεύομεν κατωτέρω «Προκαταρκτικὸν Πίνακα Κληρικῶν» προταθέντων διὰ τὴν ἐγγραφήν των εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων καὶ κερτημένων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Νόμου 590/1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς ὑποψηφίου τινὸς ἐκ τῶν κατωτέρω προτεινόμενων, δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρ' οἴουδῆποτε κληρικῶ ἢ λαϊκῶ ἔνστασις ἐντὸς δύο (2) μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ προτεινόμενος στερεῖται τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν οὐσιαστικῶν ἢ τυπικῶν προσόντων.

Ἡ ἔνστασις αὕτη δύναται νὰ ὑποβάλλεται εἴτε πρὸς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην, εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιερατῆα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙ' ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

1. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Καραγκούνης προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Χρυσοστόμου.
2. Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος Λιόλιος, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.
3. Ἀρχιμανδρίτης Φώτιος Γαβριελᾶτος, προτει-

νόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κεφαλληνίας κ. Σπυρίδωνος.

4. Ἀρχιμανδρίτης Μελχισεδέκ Γαλάνης, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλεξάνδρου.
5. Ἀρχιμανδρίτης Τιμόθεος Καμπουρίδης, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντίνου.
6. Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Συμεωνίδης, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.
7. Ἀρχιμανδρίτης Ἰάκωβος Κανάκης, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Ἱερεμίου.
8. Ἀρχιμανδρίτης Ἰωάννης Μαρῆς, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νικαίας κ. Ἀλεξίου.
9. Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Παπαθωμᾶς, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.
10. Ἀρχιμανδρίτης Βαρνάβας Θεοχάρης, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.
11. Ἀρχιμανδρίτης Νικόδημος Φαρμάκης, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.
12. Ἀρχιμανδρίτης Σεραφεῖμ Δημητρίου, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

(Ἐκ τῆς Ἀρχιερατῆας
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

Μήνυμα για τήν Έορτή τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου

(21 Ἰανουαρίου 2012)

Ἀγαπητοί μου Ἐκπαιδευτικοί,
Ἀγαπητά μου παιδιά,

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τούς «ἀναφθέντας ἄνθρακας, ἐκ τοῦ ἀστέκτου πυρός». Αὐτούς πού μᾶς φώτισαν μέ τό φῶς τοῦ Ἁγ. Πνεύματος καί ὁ λόγος τους γιά τήν Παιδεία δέν εἶναι κενός ἀλλά οὐσιαστικός γιατί ἀφορᾷ σέ κάθε ἄνθρωπο...

Ἐορτάζουμε τρεῖς ἁγίους, τῶν ὁποίων ὁ βίος καί τό παράδειγμα παραμένει ἀκατανόητο. Ἄν καί πλούσιοι ἔγιναν φτωχοί γιά χάρη μίας ιδέας, θά λέγαμε σήμερα, γιά χάρη τοῦ Χριστοῦ, ὅπως κηρύττει ἡ Ἐκκλησία μας.

Ποιός εἶναι ὁ βίος τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν; Συνοπτικά ἦταν τρεῖς νέοι, παιδιά εὐκατάστατων οἰκογενειῶν. Σπούδασαν στίς καλύτερες σχολές τῆς ἐποχῆς, ἔχοντας τούς καλύτερους δασκάλους, ὅλες σχεδόν τίς ἐπιστῆμες τοῦ καιροῦ τους. Στήν κορύφωση τῆς νιότης καί τῶν σπουδῶν τους, ἐκεῖ πού οἱ δρόμοι γιά τήν ἐξουσία, τή δόξα, τόν πλοῦτο καί τήν καταξίωση ἦταν ἀνοιχτοί, ἀποσύρονται στήν ἔρημο, πωλοῦν τήν περιουσία τους γιάτί ἀγάπησαν βαθιά τό Θεό καί τόν ἄνθρωπο. Μέ τά μέτρα τῆς ἐποχῆς μας «ἀπέτυχαν», διότι ἄφησαν τή δόξα, τήν ἐξουσία καί τίς τιμές γιά νά μοιραστοῦν τή χαρά, τόν κόπο καί τόν πόνο τῶν συνανθρώπων τους διακονώντας τους ὀλόκληρη τή ζωή τους στό ὄνομα τοῦ Κυρίου μας.

Ἦταν «ἐκτός πραγματικότητας», «αἰθεροβάμονες» γιά τούς σύγχρονους Ἕλληνες, γιατί ἦταν πατέρες πού ποιμαναν τήν ἀγωνία τῶν ἀνθρώπων γιά νά τούς θρέψουν μέ τούς καρπούς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ποιός πραγματικά ἐορτάζει σήμερα; Ἐκεῖνοι πού μποροῦν νά ἀγαποῦν. Οἱ δάσκαλοι, πού τολμοῦν νά ὑπηρετοῦν τήν ἀγωγή πού σήμερα εἶναι παραγκωνισμένη, τή σπουδή πού βαθιά τήν τά ἐρωτήματα καί δέν διαμελίζει τή γνώση. Οἱ γονεῖς, πού ἀγαποῦν τόσο τά παιδιά τους, ὥστε νά μὴν ἐγκλωβίσουν τό μέλλον τους σέ μερικῶν ὥρῶν ἐξετάσεις γιά μία προοπτική πού ἀποδεικνύεται ἀβέβαιη. Οἱ μαθητές, πού ἐπαναστατοῦν στήν ἀνία καί στήν κόπωση τῆς ἐπιλεκτικῆς μάθησης καί τολμοῦν νά θέτουν ἐρωτήματα καί νά ψάχνουν βιβλιοθήκες. Οἱ ἱερεῖς, πού εἶναι «ἐκτός ὕλης» ἐπειδή ἐπιμένουν μέ τή διακονία τους νά φροντίζουν τούς ἀνθρώπους μαθαίνοντάς τους στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, νά πιστεύουν, νά ἀγαποῦν, νά ἐλπίζουν νά ἐπιμένουν ἀκόμα καί ὅταν εἶναι μόνοι.

Ἐορτάζουν ὅλοι ἐκεῖνοι πού δέν σταματοῦν σέ ἐπιδόματα τήν προσπάθειά τους ἀλλά ἀντιλαμβάνονται τό ψωμί τοῦ ἀδελφοῦ ὡς ζήτημα βαθύτατα πνευματικό καί ἀγωνίζονται νά ἀλλάξουν οἱ ἄνισες καί ἄδικες δομές τῶν κοινωνιῶν μας.

Ὅσοι δέν κάμπτονται ἀπό ἀπειλές καί βασανιστήρια καί μποροῦν, ὅπως ὁ Μ. Βασίλειος, νά ἀπαντοῦν στούς ἐκάστοτε ἄρχοντες: «ἀρπαγή περιουσίας δέν φοβᾶμαι, γιάτί δέν ἔχω τίποτε ἄλλο ἐκτός ἀπό λίγα τριμμένα ράσα καί λίγα βιβλία. Ἐξορία δέν γνωρίζω, γιάτί οἱ τόποι δέν μέ ἐμποδίζουν νά προσεύχομαι».

Ὅλοι ὅσοι παραμένουν «τῶν Ἀποστόλων ὁμότροποι» μποροῦν καί πορεύονται σέ ἕνα ἀμήχανο κόσμο ἐπόμενοι τῶν Τριῶν Δασκάλων τῆς οἰκουμένης.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος Β΄.

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἡ κρίση τῆς σύγχρονης κοινωνίας καί ἡ ἐκκοσμίκευση τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομου

(Λόγος πού ἐκφωνήθηκε τήν 6ην Φεβρουαρίου 2012, στό Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατά τήν κοινή Σύσκεψη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί τῶν Καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, Ἀθηνῶν καί Θεσσαλονίκης, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως)

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Ἐλλογιμώτατοι Κοσμήτορες τῶν Θεολογικῶν
Σχολῶν Ἀθηνῶν καί Θεσσαλονίκης,
Ἐλλογιμώτατοι Κύριοι Πρόεδροι τῶν Τμημάτων
Θεολογίας, Κοινωνικῆς καί Ποιμαντικῆς Θεολογίας,
Ἐλλογιμώτατοι Κύριοι Καθηγητές,
Σεβαστοί Πατέρες,
Ἀγαπητοί Φοιτητές καί Φοιτήτριες,
Κυρίες καί Κύριοι,

1. Ἡ ἱστορία ἔχει ἀποδείξει ὅτι δέν εἶναι εὐφρές, οὔτε συνετό νά ὑποτιμᾷ κάποιος τήν ἀλήθεια ἢ νά ὑποτροπιάζει στή μεταδοτική δύναμη τῆς ἀνοησίας. Δυστυχῶς ὁμως σήμερα φαίνεται ὅτι ἡ ὑποτίμηση μαζί μέ τόν φανατισμό, τήν ἡμιμάθεια καί τήν ἰδιοτέλεια συγκροτοῦν ἕνα νέο ἐπικίνδυνο κρᾶμα κοινωνικοῦ μοντέλου, τό ὁποῖον θεωρεῖ ἀφενός μέν ὅτι ἡ κρίση ἀποτελεῖ τή μεγάλη εὐκαιρία τῆς κοινωνικῆς ἐκμετάλλευσης, ἀφετέρου δέ ὅτι καί οἱ ἐκκλησιαστικές δομές μποροῦν νά τό ἀκολουθήσουν καί νά τό ὑψηρεθῶσιν.

Ἀντιμετωπίζοντας λοιπόν ὡς Ἐκκλησία τήν πραγματικότητα αὐτή, ἐπιβάλλεται νά σταθοῦμε νηφάλια ἀνάμεσα σέ δύο πραγματικότητες: τή σύγχρονη κοινωνία καί τήν ἐκκλησιαστική διακονία.

Ἡ πρώτη φαίνεται ὅτι ὑπεριμᾷ τό γεγονός τῆς κρίσεως καί μπορεῖ νά ὀδηγηθεῖ σέ ὑπερβολικά ἀγγῶδεις καταστάσεις, κοινωνικές ἐξάρσεις καί ἀναταράξεις. Ἡ δεύτερη ὁμως, χωρίς νά ὑποτιμᾷ τή κρισιμότητα τῆς καταστάσεως, καί νά τήν παρακάμπτει ὑπεροπτικά, προσπαθεῖ μέ σύνεση καί ὑπευθυ-

νότητα νά ἀνταποκριθεῖ στίς προκλήσεις τῆς κοινωνίας καί ἐναγώνια νά προσφέρει τή διακονία τῆς.

Ὅμως ἡ ἐλεύθερη διακίνηση, ἰδιαίτερα στόν ἑλλαδικό χῶρο, διαφόρων ἀντιλήψεων καί κυρίως ἐπενδυτικῶν τάσεων, ἀποτελοῦν ἀκόμη μία πρόκληση στό χῶρο τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας, ἀφοῦ ἡ κρίση τῆς σύγχρονης κοινωνίας δέν εἶναι μόνο ἕνα φαινόμενο πολύτροπο καί ἰδιόμορφο, τό ὁποῖο κατά τό ἄμεσο παρελθόν ὑπέδειξε ἀμυδρά καί τά κίνητρά του καί τόν πολυσύνθετο μηχανισμό του, ἀλλά κυρίως γιατί ἐξαπλώνεται καί ἐξελίσσεται πλέον μέ δείκτες καρκινικούς μέσα στόν παγκόσμιο οικονομικό καί κοινωνικό ἴστό, ὅπου ἐκδηλώνει τόν δυναμισμό του καί συγχρόνως ἀναζητᾷ συμμάχους.

Μία ἀνάλογη ἀναφορά γιά κρίση οικονομική, στήν παγκόσμια ἀγορά καί γιά τά ὀδυνηρά ἀποτελέσματά της, πρῖν ἀπό μερικά χρόνια, θά ἦταν «γέλωτος ἀξία». Αὐτό ὁμως δέν ἐμποδίζει πλέον οὔτε τήν πραγματικότητα τῆς καταστάσεως νά ἀμφισβητοῦμε, οὔτε γιά τήν ἐπικινδυνότητα τῶν συνεπειῶν τῆς νά ἀδιαφοροῦμε, κυρίως ὅλοι ἐμεῖς οἱ ἰθύνοντες τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας. Γι' αὐτό εἶναι χρήσιμο ἀφενός νά ἐπιχειρήσουμε μία σκιαγράφηση τῆς κρίσης τῆς σύγχρονης κοινωνίας καί τοῦ σχετικοῦ τρόπου ἐκφανσης σήμερα τῆς ἐκκοσμικευμένης ἐκκλησιαστικῆς διακονίας, στό πλαίσιο τῆς συνάλληλης σχέσης Κράτους καί Ἐκκλησίας, καί ἀφετέρου νά προσδιορίσουμε τίς προϋποθέσεις καί τούς ὅρους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θά συμβάλουν ὥστε νά ἀποτραπῆ ἡ πορεία τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας πρός μία λειτουργία ἀπόλυτα ἐκκοσμικευμένη καί ἡ σύγχρονη κοινωνία νά προκληθεῖ προκειμένου νά ἀναζητήσῃ

τρόπους επίλυσης και διόρθωσης των «κακῶς κειμένων».

2. Για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε όμως τις επιμέρους αναφορές μας και να προσεγγίσουμε σφαιρικά τη σχέση της κρίσης της σύγχρονης κοινωνίας και της εκκοσμικευμένης εκκλησιαστικής διακονίας, αξίζει να διαλευκάνουμε το μοντέλο των σχέσεων των δύο θεσμών, δηλαδή της Πολιτείας και της Ἐκκλησίας, και να προσδιορίσουμε τα συνάλληλα αποτελέσματα από τη μεταξύ τους συνύπαρξη.

Τά δύο αυτά μεγέθη, ἡ Πολιτεία και ἡ Ἐκκλησία, ἄν και συνυπάρχουν ιστορικά, ἐντούτοις μεταξύ τους ὑφίσταται μία σημαντική διαφορά. Ἐνῶ δηλαδή τό Κράτος συγκροτεῖται ὡς ἄπλό ἄθροισμα ἀτόμων μᾶς συγκεκριμένης ἐδαφικῆς περιφέρειας ἢ ἐθνικῆς ομάδας, ἡ Ἐκκλησία δέν συγκροτεῖται ἄθροιστικά ἀπό τά μέλη της ἀλλά γεννᾶ ἐν Χριστῷ τά μέλη της (Α΄ Κορ. 4,15) και τά ἐντάσσει στό ἱστορικό σῶμα τοῦ Χριστοῦ ὡς ὀργανικά μέλη. Συνεπῶς ἡ Ἐκκλησία δέν γεννᾶται ἀπό τά μέλη της, ὅπως τό Κράτος, ἀλλά σχετίζεται πρὸς αὐτά ὑπαρξιακά και ὄντολογικά και ὄχι συμβατικά.

Ἡ ἰδιαιτερότητα ὅμως αὐτή, τόσο ὡς πρὸς τήν ταυτότητα ὅσο και ὡς πρὸς τούς σκοπούς, δέν λειτουργεῖ ἀποτρεπτικά ὡς πρὸς τήν συνύπαρξή τους στό ἴδιο κοινωνικό σύνολο, γι' αὐτό και «τό ζήτημα των σχέσεων Κράτους και Ἐκκλησίας εἶναι μία οὐσιαστική και κρίσιμη ἐκδοχή τοῦ εὐρύτερου ζητήματος των σχέσεων Κράτους και Κοινωνίας των πολιτῶν»,

ἢ ὁποία ἀποτελεῖ και τό ὑπόβαθρο ὥστε μεταξύ της Ἐκκλησίας και της Κοινωνίας των πολιτῶν νά δημιουργεῖται μία ὄσμωση πολιτιστική, ὄχι πάντοτε ἐπιτυχής, ἀλλά και μία ἀντίδοση λειτουργίας των δομῶν ἀπό τή μία μορφή κοινωνίας στήν ἄλλη. Ἐπιπλέον μία μετακενωτική διαδικασία ὑπερβάσεως των «οἰκείων ὄρων» ἀπό τή μία ἢ τήν ἄλλη μορφή κοινωνίας, ἢ ὁποία πολλές φορές ἀγγίζει τά ὄρια τοῦ μιμητισμοῦ, συχνά συνεπάγεται και μία ἐκκοσμικευμένη λειτουργία της ἐκκλησιαστικῆς διακονίας, ἢ ὁποία ἀντί νά ὑπηρετεῖ κάτι τό ὑψηλό και οὐσιαστικό μέ ἀφοσίωση, ἐκφυλίζεται ἢ ἀλλοτριώνεται μέσα ἀπό τήν υἱοθέτηση μεθόδων κοσμικοῦ τύπου, προκειμένου νά ἐπιβεβαιώσει στά μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος τίς ποιμαντικές της δραστηριότητες και τά ἐνδοκοσμικά ἐνδιαφέροντά της.

Κατά τό ἱστορικό παρελθόν, ἡ ὑπέρβαση των «οἰκείων ὄρων» ἐξεφράζετο μέσα ἀπό μία διαδικασία αὐθαίρετων παρεμβάσεων των ἐκπροσώπων κυρίως της κοινωνίας των πολιτῶν, δηλαδή τοῦ Κράτους ἢ της πολιτικῆς ἐξουσίας, στά ἐσωτερικά της ἐκκλησιαστικῆς διακονίας (πρὸβλ. Δ΄ και Ε΄ αἰῶνες). Παρ' ὄλες ὅμως τίς προσπάθειες πρὸς ἐπίτευξη μᾶς συναινετικῆς νομοθετικῆς ρύθμισης τοῦ θεσμικοῦ πλαισίου συμφωνίας και διάκρισης των «οἰκείων ὄρων», μέσα ἀπό τήν ἀρχή της συναλληλίας, δέν μπόρεσε νά ἐλεγχθεῖ ἡ τάση των ἐκπροσώπων κυρίως της κρατικῆς (αὐτοκρατορικῆς) ἐξουσίας, ὥστε νά ὑπερβοῦν κατά περίπτωσή τους «οἰκείους ὄρους»,

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος κηρύσσει τήν ἔναρξη των ἐργασιῶν της Ἡμερίδος γιά τόν Μέγα Φῶτιο στήν αἴθουσα συνεδρίων τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου της Ἱ. Μονῆς Πεντέλης (6.2.2012).

γεγονός τό όποιο είχε ως αποτέλεσμα νά εφαρμόσουν μονομερώς μία αντίληψη έξουσιών “καισαροπαπικού τύπου”.

Αυτό του είδους ή αντίληψη δέν προκάλεσε μόνο όξυτατη και μακροχρόνια σύγκρουση μεταξύ τής «Βασιλείας» και τής «Ίερωσύνης» (!!!) αλλά είχε και όδυνηρές συνέπειες στην κοινωνική συνοχή και στις ευρύτερες προοπτικές λειτουργίας του Κράτους και τής Έκκλησίας (βλ. Είκονομαχία).

Από τήν άλλη μεριά ή άξιολόγηση όλων αυτών των συνεπειών δέν άφορούσε μονομερώς μόνο στό Κράτος ή στην Έκκλησία, αλλά απέδειξε ότι επηρέασε άρνητικά και τούς δύο θεσμούς, παρ' όλες τις συναινετικές προσπάθειες του ιερού Φωτίου. Τελικά τό πρόβλημα φαίνεται ότι, τόσο ιστορικά όσο και θεσμικά, παραμένει για πολλούς άλυτο και άνυπέρβλητο, σέ σημείο μάλιστα νά οδηγεί τόν Ι. Φώτιο νά περιγράψει τήν παθογένεια άσκησης τής έξουσίας, νά όμιλήσει για τόν χαρακτήρα του έργου του πολιτικού άρχοντος, νά έπισημάνει τις άρχές τής δυσλειτουργίας του άρχειν, και νά ύποδειξει τήν άρχετυπική λειτουργία τής πολιτικής έξουσίας και τά πρότυπα τής πολιτικής ήθικης.

Μέ τήν άποϊεοροποίηση τής Ίερωσύνης, από τήν Προτεσταντική Μεταρύθμιση, μέ τήν άξιωματική διατύπωση τής Αύγουσταίας Όμολογίας (1555), ότι *cuius regio, eius religio*, μέ τά πολιτειοκρατικά πρότυπα του Προτεσταντισμού, ήδη από τις άρχές του 18ου αιώνα και μέ τήν άνθρωποκεντρική φιλοσοφία του Διαφωτισμού, τό πρότυπο των σχέσεων Κράτους και Έκκλησίας όδηγήθηκε σέ μία διαλεκτική αντιπαράθεση, ή όποία άλλοίωσε έν πολλοίς τόσο τό χαρακτήρα όσο και τούς ρόλους των δύο Κοινωνιών. Από τήν άλλη μεριά ό κοινωνικός δυναμισμός των Προτεσταντικών Κοινοτήτων (πρβλ. Κοινωνικό Συμβόλαιο του Ρουσσώ), όδήγησε όχι μόνο στην άπόρριψη των ιεροκρατικών άγκυλώσεων και των μεταφυσικών έκδηλώσεων ενός θρησκόληπτου τύπου πιστου, αλλά και στην άνάπτυξη μιās κοινωνικής θεωρίας, μέ τήν όποϊαν ή νομιμοποίηση τής πολιτικής θεωρίας, περί τής άρχης τής «λαϊκής κυριαρχίας», είχε ως αποτέλεσμα τήν υιοθέτηση μιās αντίληψης διακονίας, όπου τό μέν Κράτος ένδιαφέρεται και έχει ως αποκλειστική άποστολή τήν έπιμέλεια και φροντίδα του σώματος, ή δέ έκκλησιαστική διακονία περιόρισε τά όριά της στην έπιμέλεια και σωτηρία τής ψυχής.

Στήν Άνατολή, σέ αντίθεση προς τή Δύση, δέν υπήρξε ή διαλεκτική αυτή αντιπαράθεση μεταξύ τής «Ίερωσύνης» και τής «Βασιλείας», μέ τάσεις ιεροκρατικές ή πολιτειοκρατικές. Η λειτουργική δομή τής τοπικής Έκκλησίας και ή κανονική έκκλησιαστική παράδοση όδήγησαν τήν Όρθόδοξη Έκκλησία νά μήν άποδεχθεί αποκλειστικά και μόνο τό ρόλο τής «Βασιλείας» ως στοιχείο τής ταυτότητάς της, αλλά νά έκφραστεί μέ όλόκληρο τό έκκλησιαστικό της σώμα (κλήρος και λαός) και μέ όλες τις πτυχές τής διοικητικής, πνευματικής, ποιμαντικής και φιλανθρωπικής διακονίας και άποστολής της. Για τήν έπίτευξη αυτής τής ισόρροπης σχέσης στηρίχθηκε στην άρχή τής συναλληλίας και στην εφαρμογή τής λειτουργίας των διακριτών ρόλων.

3. Παράλληλα προς αυτήν τή διαλεκτική των δύο μορφών κοινωνίας, του πολίτη και του μέλους τής έκκλησιαστικής κοινότητας, εμφανίζεται ένα νέο ιδεολόγημα στις άρχές του 20ου αιώνα, κυρίως στην κοινωνία των πολιτών, μέ τό όποιο προσπάθησαν νά πλήξουν τήν έθνική και τήν θρησκευτική συνείδηση των λαών, είτε ως πρόταση ενός άνεργάτιστου έκσυγχρονισμού του κράτους, είτε ως άνάγκη προσαρμογής τής κοινωνίας στό μοντέλο μιās παγκοσμιοποιημένης ταυτότητας, είτε τέλος ως μέσο επίλυσης των προβλημάτων, μέ σκοπό τήν άνάκαμψη τής άναπτυξιακής ύφεσης και τής οικονομικής κρίσης.

Όλα τά παραπάνω, άποτελέσματα μιās συνεχώς μεταβαλλόμενης κοινωνίας των πολιτών, δίνουν τήν δυνατότητα μετάβασης από τή γεωργική κοινωνία σέ μία μορφή άστικοποίησης, μία μετάβαση, ή όποία στό πλαίσιο τής βιομηχανικής επανάστασης, θά όδηγήσει μέ βεβαιότητα στή σύγχρονη μορφή κοινωνίας. Τό άποτέλεσμα όμως αυτής τής έξελικτικής πορείας τής κοινωνίας των πολιτών είχε ως κατάληξη τήν εφαρμογή μιās παγκοσμιοποιημένης μορφής οικονομίας, διακυβέρνησης και έξουσίας, μέ κύριο χαρακτηριστικό τή γενικευμένη (παγκόσμια) οικονομική κρίση, τήν άναπτυξιακή ύφεση, τήν άλλαγή των κοινωνικών δομών και τήν δημιουργία νέων μοντέλων πολιτικών, οικονομικών, εκπαιδευτικών και έκκλησιαστικών λειτουργιών.

Γιά νά κατανοήσουμε ποιά σημασία έχουν αυτές οι «όβριδιακές» μεταλλάξεις τής κοινωνίας των πολιτών και τί συνεπάγονται στην έκκλησιαστική διακονία, στό πλαίσιο τής παγκοσμιοποίησης, είναι άνάγκη νά

κάνουμε μία σύντομη περιγραφική αναφορά των στοιχείων εκείνων, τά όποια είναι ένδεικτικά και μόνον τής εξέλικτικης πορείας τής κρίσης στή σύγχρονη κοινωνία και τά όποια παράλληλα θεωρούνται και ως «σωτήρια» γιά τήν υπέρβαση τής κρίσης (!!!).

Η μετάβαση από τήν γεωργική στήν αστική κοινωνία όδήγησε στήν άπρόσωπη και έξατομικευμένη θεώρηση τής ζωής. Τό βιομηχανικό και μεταβιομηχανικό μοντέλο δημιούργησε όλο αυτό τό πρόβλημα, τό όποιο σήμερα χαρακτηρίζεται ως έκκοσμίκευση και παγκοσμιοποίηση. Η έκκοσμίκευση, ως μία άνθρωπολογική και κοινωνιολογική θεώρηση τής κοινωνίας, χαρακτηρίζεται από τή σκληρότητα ή τήν άπροθυμία του σύγχρονου κοινωνικού περιβάλλοντος νά δεχθεί τόν σπόρο τής χριστιανικής διδασκαλίας και μαρτυρίας. Η παγκοσμιοποίηση ψηλαφείται στίς κοινωνικές δομές, ως άδιαφορία γιά τόν άλλον και φανερώνεται στό ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιά τόν οικονομισμό και τήν άπληστία. Η συνύπαρξη τής παγκοσμιοποίησης και τής έκκοσμίκευσης, ως έξατομικευση, άτομικότητα, ιδιώτευση του άνθρώπου, ύποκειμενισμός και έγωκεντρισμός, τείνουν σέ μία άλλοτριωμένη λειτουργία των κοινωνικών και έκκλησιαστικών θεσμών, άφου άποτελούν τίς δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.

Μέ τήν παγκοσμιοποίηση έπετεύχθη ή οικονομική έκμετάλλευση των δυνατών έναντι των άδυνάτων, ή όποια τελικά έξελίχθηκε σέ μία οικονομική ανάπτυξη μās μόνο μερίδας χωρών τής ύψηλίου σέ βάρος των πιό πτωχών, γεγονός τό όποιο όδήγησε στό νά άπειληθεί σοβαρά ή ειρήνη στον κόσμο και ή κοινωνική συνοχή, σέ έπίπεδο μάλιστα τοπικών κοινωνιών.

Βρισκόμαστε λοιπόν κοινωνιολογικά μπροστά σέ μία κρίση. Η έμβληματική φράση τής Μάργκαρετ Θάτσερ, «δέν ύπάρχει κοινωνία αλλά μόνο άτομα», φαίνεται ότι σηματοδοτεί τήν έλευση μās νέας περιόδου, όπου πλέον ό άνθρωπος γεννιέται και ζει ως άτομο, προσπαθει νά έπιβιώσει σέ ένα ρευστό σύστημα πολλαπλών και έναλλακτικών πολιτικών και πολιτισμικών δεδομένων και συσσωματώσεων, ένω οί παλαιές παραδοσιακές μορφές τής κοινωνίας είναι πλέον άνίσχυρες.

Έτσι έχουμε νά άντιμετωπίσουμε έναν άκρατο άτομοκεντρισμό, διαβρωμένο και έμποτισμένο από άντικρατιστικές και άντεθνικές ιδέες, άποδυναμωμένο από ιδεολογικούς μηχανισμούς, οί όποιοι έξα-

σφάλιζαν τήν λειτουργική και πολιτιστική όμοιογένεια των κοινωνιών και μία παγκόσμια ρευστότητα, ή όποια μās όδηγει σέ μία άπροσδιοριστία, όπου ή έξεύρευση τρόπου άλλαγής και διόρθωσης των «κακώς κειμένων» είναι τό ζητούμενο.

Η πολιτική έξουσία θεωρεί δεδομένο ότι όφείλει νά διεκπεραιώνει τίς τρέχουσες ύποθέσεις μέ άποκλειστικό γνώμονα τίς άναπτυξιακές προτεραιότητες και τήν έφαρμογή οικονομικών μέτρων, μέ άποκλειστικό σκοπό τήν έπίλυση των προβλημάτων τής οικονομικής κρίσης. Γιά πρώτη φορά μετά από ένα αιώνα, τό «κοινωνικό ζήτημα» εμφανίζεται καθημαγμένο κάτω από τό άμείλικτο πέλημα του άναπτυξιακού ζητήματος.

Είμαστε πλέον μπροστά σέ μία ρήξη μέ τό παρελθόν και στό άνοιγμα ενός νέου ιστορικού κύκλου.

Ο διάχυτος όμως αυτός κρατικός «μινιμαλισμός», ή άπεμπλοκή του δημοσίου χώρου από τίς άποκλειστικές ιδεολογικές και άξιακές του άρμοδιότητες και ή προϊούσα άποσάθρωση των εκπαιδευτικών, προνοιακών και άσφαλιστικών δημοσίων μονοπωλίων, έκφράζουν ένα νέο άμετακίνητο κοινωνικοπολιτικό δόγμα, όπου ή κοινωνία διασπάται σέ παραγωγούς και καταναλωτές. Τό χρημα έπενδύεται άναπτυξιακά μόνο γιά τόν προσορισμό κέρδους και στήν παγκόσμια οικονομία λειτουργούν άναγκαστικά οί ένδοκρατικές άγορές, οί όποίες όδηγούν σέ πολεμικές συρράξεις γιά μία μονομερή προώθηση των συμφερόντων τους. Έτσι, χάνονται τά όρια μεταξύ έλευθερίας και άυθαιρεσίας, κέρδους και κερδοσκοπίας, πρωτοβουλίας και ύστεροβουλίας.

Τέλος, οί ήθικές άρχές καθίστανται έντελως άνίκανες νά επηρεάσουν πλέον τούς κανόνες τής κοινωνικής ζωής, άφου αυτοί καθορίζονται άποφασιστικά από τούς κανόνες του οικονομικού «παιχνιδιού». Οί μόνες ισχύουσες άξίες μέσα στήν οικονομία τής παγκοσμιοποιημένης άγοράς είναι οί εκτιμήσεις τής χρηματοληπτικής δυνατότητας των κρατών και ή χρηματιστηριακή άξία των κρατικών όμολόγων και όχι πιά οί ήθικές άξίες.

Τί συνεπάγονται όλα αυτά;

α) Τό «κράτος δικαίου» πραγματώνεται μέ κόστος τήν έγκατάλειψη του «κράτους πρόνοιας», τό ρόλο του όποίου καλούνται νά διαδραματίσουν οί διάφοροι κοινωνικοί φορείς και όργανώσεις, μέσα στους όποιους συγκαταλέγεται και ή Έκκλησία.

β) Ἡ μόνη δυνατή καί νομιμοποιημένη μορφή σχέσεως, ἀνάμεσα στήν πολιτική καί στήν οἰκονομία, κατανοεῖται ἀποκλειστικά μέσα ἀπό μία διαδικασία αὐτόνομης καί ἔλλογης ἀναπτυξιακῆς τάξης πραγμάτων.

γ) Ἡ μεταφορά τῶν κέντρων λήψεων καίριων ἀποφάσεων σέ ἓνα ἀπροσδιόριστο καί ἀνεγξέλεγκτο ἔξωπολιτικό καί ἔξωεπικρατειακό παράγοντα, ὀδηγεῖ πρὸς μία ἀβεβαιότητα.

δ) Ἡ ἀποσύνδεση τοῦ κράτους ἀπό τίς ἱστορικά παγιωμένες παραδοσιακές ρίζες καί ἀξίες τοῦ δημοσίου τήν ἐντύπωση ὅτι οἱ προαιώνιες ἀρχές τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐπιείκειας καί τῆς ἀλληλεγγύης δέν φαίνεται νά συνιστοῦν πλέον αὐτόνομητες πολιτικές προτεραιότητες.

Μέ τήν πρωτοκαθεδρία αὐτῆς τῆς ἀναπτυξιακῆς λογικῆς δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ἄλλο κριτήριο ἀξιολογικῆς τῆς εὐρυθμῆς λειτουργίας τῶν θεσμῶν παρά μόνο ἀπό τήν συμβολή τους στήν οἰκονομική ἀνάπτυξη, ἐνῶ τό κοινωνικό κράτος πνέει τά λοῖσιθα. Ἡ σημαντικότερη ὅμως κοινωνική καί κοσμοθεωρητική ἐξέλιξη τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ἡ ὀλοκληρωτική ἐπικράτηση τῆς ἰδεολογικῆς ἐξατομίκευσης, σέ σημεῖο μάλιστα ὅπου, ἐκτός ὅλων τῶν ἄλλων ἀνθρωπολογικῶν καί κοινωνιολογικῶν συνεπειῶν, ἡ Θρησκεία καί ἡ Ἐκκλησία θεωροῦνται ὡς μία ὑπόθεση ἀτομική ἢ ἰδιωτική, καί τό Κράτος διαβλέπει, ὅτι μπορεῖ νά τίς ἀντιμετωπίσει ἀποκλειστικά καί μόνο ὡς κάποιον ἄλλον δημοσιονομικό ὄργανισμό ἢ ἑταῖρο.

4. Ἐὰς προσεγγίσουμε πιό συγκεκριμένα αὐτή τήν δυσλειτουργία, ἡ ὁποία προκαλεῖται ἀφενός ἀπό τήν ὄσμωση τῶν προβλημάτων μεταξύ κοινωνίας καί διακονίας καί ἀφετέρου ἀπό τήν κρίση ἀξιοπιστίας πού μαστίζει σήμερα τίς Θρησκείες καί τίς Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες ἀναζητοῦν τόν ρόλο τους μέσα σ' αὐτήν τήν κρίση τῆς κοινωνίας μονομερῶς καί ἀποκλειστικῶς, δηλαδή ὡς φορέων ἐπίλυσης ἢ βελτίωσης μόνων κοινωνικῶν προβλημάτων, ὅπως εἶναι ἡ πεῖνα, ἡ ἀνεργεία, ἡ οἰκονομική ἀνέχεια κ.ἄ.

α) Ὁ Χριστιανισμός εἰδικότερα δέν εἶναι Θρησκεία ἀλλά Ἐκκλησία, δηλαδή εὐχαριστιακή κοινότητα, ἀπό τήν ὁποῖαν ἀπορρέουν τά πάντα καί πρὸς αὐτήν συγκλίνουν. Τό σημαντικό ἐπίσης εἶναι ὅτι δέν ἔχει διαχρονικά μία τάση ἐσωστρεφοῦς διάθεσης ἢ στασιμότητας, ἀλλά ἀντιλαμβάνεται τό ρόλο τῆς, ἀκόμη καί μέσα στήν κοινωνία τῶν πολιτῶν καί τοῦ

κόσμου τούτου μεταμορφωτικά καί μάλιστα σέ μία δυναμική πορεία πρὸς τό μέλλον, γι' αὐτό καί δίνει προτεραιότητα στήν κοινωνία, στήν συνύπαρξη καί στή μετοχή. Δέν ἀντιλαμβάνεται τή ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου διασπασμένη σέ δημόσια ἢ ἰδιωτική, οὔτε τήν ἐπιβίωσή του ὡς μία διαδικασία αὐστηρά πολιτική, ὡς μία ἀντιπαράθεση μεταξύ τοῦ ἀτομικοῦ καί τοῦ κοινωνικοῦ τρόπου ὑπαρξης.

β) Ὁ Χριστιανισμός ὡς Ἐκκλησία χαρακτηρίζεται ἀπό ἓναν ἀσκητισμό, ὡς αὐταπάρηση τοῦ ἰδίου θελήματος πρὸς χάριν τοῦ ἄλλου, ὡς αὐτοθυσία τοῦ ἐγὼ γιά τήν ἐπανεύρεση τοῦ ἑαυτοῦ μας, ὡς αὐτοπεριορισμό τῆς ἀτομικότητας τοῦ ἀνθρώπου, προκειμένου νά ἐπιτευχθεῖ ἡ συνύπαρξη μέ τόν συνάνθρωπο, δηλαδή ἡ ἐπίτευξη τῆς φιλαλληλίας, ἡ ὁποία ἀντιπαρατίθεται πρὸς τήν φιλαυτία.

γ) Ὁ Χριστιανισμός ὡς Ἐκκλησία εἶναι «ἐν τῷ κόσμῳ» ἀλλά ὄχι «ἐκ τοῦ κόσμου». Αὐτό σημαίνει ὅτι τό βασικό μήνυμα ζωῆς πού φέρνει ἡ Ἐκκλησία καθὼς καί ἡ θεμελιώδης δομὴ τῆς (ἡ λατρεία, ἡ κανονική διάρθρωση κ.λπ.) δέν ἐπιδέχονται καμμία ἀνανέωση, ἀφοῦ ἐκφράζουν καί «εἰκονίζουν» κάτι ἄλλο, πέραν ἀπό τήν ἱστορία καί τόν παρόντα κόσμο, γι' αὐτό καί ὁ ἐκσυγχρονισμός δέν χωρεῖ σέ πνευματικούς θεσμούς καί ἱεροκανονικές δομές, παρά μόνο στό βαθμό πού οἱ θεσμοὶ αὐτοὶ ἐνωτίζονται τίς ἀγωνίες καί τά ἐρωτήματα τοῦ ἀνθρώπου μιᾶς συγκεκριμένης ἐποχῆς καί ἀντλοῦν τήν ἀπάντησή πού θά δώσουν μέσα ἀπό τίς σταθερές καί ἀμετάβλητες ἀρχές τῆς παράδοσης, στήν ὁποία στηρίζονται. Τί σημαίνει αὐτό; Ὅτι ἡ παράδοση δέν εἶναι κάτι στατικό (παραδοσιαρχία, συντηρητισμός, συγκεκριμένη φορμαλιστική συμπεριφορά) ἀλλά ἐρμηνεύεται μόνο ὡς πρὸς τά ἐρωτήματα πού τῆς θέτει κάθε ἐποχή, καί ὄχι ἀποκλειστικά ἀπό τίς ἀπαντήσεις τῆς, καί ἐπιπλέον ἀξιολογεῖται ἀπό τή χρήση τῶν ὄρων καί τῶν ἐκφράσεων μέ τίς ὁποῖες δομεῖ καί καταθέτει τήν ἀπάντησή τῆς.

Ἡ Ἐκκλησία δέν μπορεῖ νά διακατέχεται ἀπό τό ἄγχος νά ἐμφανίσει σύγχρονο πρόσωπο, γιατί αὐτό πού ἀναζητεῖ ὁ ἀνθρώπος σ' αὐτήν, δέν εἶναι κάτι ἀνάλογο μέ τά ἄλλα «σύγχρονα πρόσωπα», ἀλλά κάτι διαχρονικό, σταθερό καί αἰώνιο, τήν ἀλήθεια τοῦ «ἀληθῶς ὑπάρχειν».

δ) Ὁ Χριστιανισμός ὡς Ἐκκλησία εἶναι διακονία καί ὄχι ἐξουσία ἢ διοίκηση. Εἶναι ἓνας ὄρος μέ τόν ὁποῖον ἐκφράζεται ἓνα εὐρύ περιεχόμενο ἐκκλησια-

στικῶν δράσεων, οἱ ὁποῖες μποροῦν νά περιγραφῶνται καί ἀπό κάποιες πολιτικοῦ τύπου νομοθεσίες, τά ὅρια ὅμως καί ἡ ἀσκηση αὐτῶν τῶν δράσεων καθορίζονται ἀπό τούς ἱερούς κανόνες καί τήν κανονική παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτή ἀκριβῶς ἡ εἰδοποιός διαφορὰ συνεπάγεται ὅτι δέν μπορεῖ νά ταυτίζεται ἡ ἔννοια τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας καί αὐθεντίας μέ ὁποιαδήποτε ἄλλη μορφή ἐξουσίας ἢ νά υἱοθετεῖ μεθόδους καί πρότυπα ἄλλων κοσμικῶν ἐξουσιῶν ἢ κοινωνικῶν φορέων καί δομῶν.

ε) Ὁ Χριστιανισμός ὡς Ἐκκλησία θεωρεῖ τήν ἐνότητα καί τή διάκριση κλήρου καί λαοῦ, ὡς ἀναγκαία στήν ὅλη δομή καί λειτουργία τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας. Εἶναι ὅμως ἀπαραίτητο νά ἐπισημανθεῖ, ὅτι ἡ διάκριση αὐτή εἶναι καθαρὰ χαρισματική καί λειτουργική καί ἄρα ἱεραρχική καί ὄχι ὅπως λανθασμένα θεωρεῖται σήμερα ὡς μία ἀξιολογική ἱερωσύνη δημοσιούπαλληλικοῦ τύπου ἢ ὡς ἕνας τύπος ὑπαλληλοποίησης τοῦ κλήρου.

Ἡ χαρισματική, ἱεραρχική καί λειτουργική διάκριση τῆς ἱερωσύνης καί ἡ ἀξιολογική ἐκτίμηση τοῦ διακονικοῦ της χαρακτήρος περιγράφεται ἀπό τούς ἱερούς κανόνες καί ἀσκεῖται ἀπό τούς κανονικούς φορεῖς τῆς διακονίας, τόν ἐπίσκοπο καί τά συνοδικά ὄργανα, καί ὄχι ἀπό συμβούλια ἢ δομές ὑπηρεσιακῆς διοίκησης, ξένα πρὸς τήν ἱεροκανονική παράδοση, γι' αὐτό καί κάθε ἄλλη μέθοδος, ξένη πρὸς τήν παράδοση αὐτή, τείνει στήν ἀποδυνάμωση ἢ περιθωριοποίηση τοῦ λειτουργήματος τοῦ ἐπισκόπου.

Χαρακτηριστική περίπτωση μιᾶς ἱερωσύνης δημοσιούπαλληλικοῦ τύπου ἀποτελεῖ ἡ διοργάνωση συνδικαλιστικοῦ ὄργανου τῶν κληρικῶν, τό ὁποῖο δραστηριοποιεῖται ἐρήμην τόσο τοῦ ἐπισκόπου, σέ τοπικό ἐπίπεδο, ὅσο καί τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, σέ ἐπίπεδο περιφερειακό. Ἡ φιλελεύθερη αὐτή καί προτεσταντικοῦ τύπου θεώρηση τῆς ἱερωσύνης, ὀδήγησε πολλές φορές σέ πῶλωση ἢ καί ἀντιπαλότητα μεταξύ τοῦ Ἐπισκόπου καί τοῦ συνδικαλιστικοῦ ὄργανου τῶν κληρικῶν, ἐνῶ ἐνισχύει καί τήν ψευδαίσθηση ὅτι ὁ κληρικός μπορεῖ νά δραστηριοποιεῖται ἀυτονομημένα, διαφοροποιημένος ἀπό τήν ὅλη Ἐκκλησία, τόν ἐπίσκοπο καί τή σύνοδο, τίς ἀποφάσεις τῆς ὁποίας μπορεῖ νά κρίνει καί νά κατακρίνει.

Πρὸς τόν χαρισματικό, λειτουργικό καί ἱεραρχικό χαρακτήρα τῆς ἱερωσύνης ὀφείλει νά τείνει καί ἡ δομή καί λειτουργία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσης,

γιά τήν ὁποία δέν εἶναι δυνατόν νά υἱοθετοῦνται ἐκκοσμικευμένα πρότυπα ἐκπαίδευσης, προκειμένου νά ἐπιτευχθεῖ ἐξισορρόπηση, μεταξύ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καί τῆς δημόσιας παιδείας. Ἡ μίξη αὐτή μέ βεβαιότητα ὀδηγεῖ ἀρχικά σέ ἀλλοτρίωση τοῦ ὅλου πνεύματος τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐκκλησιαστικῆς σκοποθεσίας καί στή συνέχεια σέ ἀποτυχία. Ἡ ἱστορία ἔχει ἐπιβεβαιώσει κατὰ τό παρελθόν ὅλες αὐτές τίς ἐπιφυλάξεις.

στ) Ὁ Χριστιανισμός ὡς Ἐκκλησία ἐκφράζει ἕναν ἄλλο λόγο, θεολογικό καί ὄχι ἰδεολογικό. Ἡ πίστη εἶναι ἐμπειρία καί βίωμα, ἀποτελεῖ τήν εὐχαριστιακὴ βίωση τοῦ γεγονότος τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκεκαλυμμένης Ἀλήθειας, τήν ὁποίαν καλεῖται ὁλόκληρο τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία, νά βιώσει καί νά διατυπώσει λειτουργικά ἀλλά καί νά ἀποδεχθεῖ ἐμπειρικά, ὥστε νά τό κάνει περιεχόμενο ζωῆς. Δυστυχῶς ὅμως σήμερα ἡ πίστη καί τό περιεχόμενο τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκεκαλυμμένης Ἀλήθειας κατανοεῖται ὡς ἕνα «ἰδεολόγημα», τό ὁποῖο διασώζει, ἐπικροτεῖ ἢ ταυτίζεται μέ ἕνα καί μόνο ἀποκλειστικό σύστημα. Εἴτε τό σύστημα τοῦ ὑπερσυντηρητισμοῦ, τό ὁποῖο ἀντιστρατεύεται τήν ἐνότητά της, μέσα στό ἴδιο ἐκκλησιαστικό σῶμα, εἴτε τό ἄλλο σύστημα τοῦ προοδευτισμοῦ, τό ὁποῖο ἀλλοτριώνει καί ὀδηγεῖ σέ διάσπαση. Οἱ ἐκπρόσωποι καί τῶν δύο αὐτῶν συστημάτων, χωρὶς νά ἔχουν συνειδητοποιήσει, ὅτι μέ τήν ἔκφραση μιᾶς ἐκκοσμικευμένης καί ἀπολυτοποιημένης ἀντίληψης καί μέ τήν ἐπιβολή τῶν δικῶν τους ἰδεολογικῶν ἀρχῶν συμβάλλουν στήν ἀλλοτρίωση τοῦ θεολογικοῦ καί κηρυγματικοῦ λόγου τῆς Ἐκκλησίας. Σ' αὐτήν τήν ἀντιπαλότητα ἢ τή διάσταση, συμμετέχει καί ὁ θεολογικός κόσμος, ἀλλά αὐτό εἶναι μία ἄλλη παράμετρος τοῦ θέματος, ἡ ἀνάλυση τοῦ ὁποίου δέν εἶναι τοῦ παρόντος.

Τί συνεπάγεται αὐτή ἡ διάσταση καί ἀλλοτρίωση; Νά εἶναι δυσδιάκριτο τό αὐθεντικό κριτήριο διάκρισης μεταξύ Ἀλήθειας καί ἐρμηνείας τῆς Ἀλήθειας ἀπό τήν «αἴρεση». Ἔτσι μέ μεγάλη εὐκολία διακηρύσσονται «κυοφορούμενες αἵρέσεις» ἢ ἀναπτύσσονται κατηγορητήρια κατὰ ἐπισκόπων καί ἀπό ἄλλους συνεπισκόπους γιά «αἴρεση», ἐπειδή ἡ πρόταση ἢ ἡ ἐρμηνεία τους δέν ταυτίζεται μέ τήν δική τους ἀντίληψη ἢ σκέψη, ἐπειδή τό λεξιλόγιό τους κατανοεῖται καί ἐρμηνεύεται μονοδιάστατα καί ὄχι «συναφεικά». Ἐν ὀνόματι δέ αὐτῆς τῆς ἰδεολογοποιημένης

κατανόησης τοῦ θεολογικοῦ λόγου τό διάστημα μεταξύ τῆς ἐσωστρέφειας ἢ τῆς ἐξωστρέφειας τῶν θεολογικῶν προτάσεων εἶναι δυνατόν νά ὀδηγήσει σέ σχίσματα καί παρασυναγωγές, κατά τήν ἔκφραση τοῦ Μ. Βασιλείου. Ὁ ὀρθός ὅμως θεολογικός καί κηρυγματικός λόγος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ μεσότης καί ὄχι ἡ ἀκρότης, ἐνῶ ὁ ὅρος «αἰρετικός» τείνει πλέον νά δηλώσει κάθε ἕναν, ὁ ὁποῖος διαφωνεῖ μέ τήν ἀποψή μας, σέ πείσμα ὅσων ὁ ἱερός Φῶτιος καί ἡ ἀρχαία παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μᾶς διδάσκουν, περιορίζοντας σαφῶς τόν ὅρο αἴρεση μόνο σέ ὅ,τι ἀποτελεῖ παράβαση τῶν ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί τήν ἴδρυση ἰδίας «Ἱεραρχίας».

Μία τέτοια ἀλλοίωση τοῦ θεολογικοῦ καί τοῦ κηρυγματικοῦ λόγου τῆς Ἐκκλησίας δέν ὑφίσταται μόνο σέ ἐπίπεδο «θεωρητικό» ἀλλά ἔχει ἄμεση συνέπεια καί στήν ἴδια τή ζωή καί τή συμπεριφορά τῶν ἐκφραστῶν τους ἀλλά καί στή ἴδια τή λειτουργία τῶν ἐκκλησιαστικῶν δομῶν. Ἔτσι:

i) Ὑπό τήν ἐπίφαση τῆς παραδοσιαρχίας ἢ τῆς ἐσωστρέφειας, τοῦ προοδευτισμοῦ ἢ τῆς ἐξωστρέφειας, καί μέ ἀντίληψη καθαρά ἐκκοσμιευμένης νοστοροπίας, ὀδηγοῦν τήν χαρισματικήν ἱερωσύνην εἴτε στήν εἰκόνα ἐνός προτεσταντικοῦ τύπου εὐσεβισμοῦ (pietismus), ὅπου ἡ ἐξωτερική ἐμφάνιση καί συμπεριφορά ἀποτελοῦν τήν ἐνδειξη τῆς ἐκκλησιαστικῆς τους παρουσίας, εἴτε στήν εἰκόνα μιᾶς ἱερωσύνης δυτικοῦ τύπου, ἡ ὁποία δραστηριοποιεῖται μέσῳ τοῦ κοινωνικοῦ ἀκτιβισμοῦ καί ἡ ὁποία ἐκφράζει μία ἄλλη ἀκόμη πτυχή τῆς ἐκκοσμίευσης.

Στή Δύση ἡ Ἐκκλησία ταυτίστηκε μέ τόν κοινωνικό της ρόλο, τόν ὁποῖον ἀκόμη καί μοναχικά τάγματα τόν ὑπηρετήσαν μέ ἐξειδικευμένες καί μονομερεῖς πρωτοβουλίες, μέ σκοπό νά ἀνακουφίσουν τόν ἄνθρωπο «κοινωνικά». Ὅμως ἡ σύγχρονη οἰκονομική κρίση καταρρίπτει σιγά - σιγά αὐτό τό κοινωνικό πρόσωπο τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας καί τό οἰκοδόμημα τῆς κοινωνικῆς πρόνοιας, μέ ἀποτέλεσμα σήμερα ὅλη αὐτή ἡ ἐφήμερη καί κοσμική διάσταση τῆς ἀκτιβιστικῆς ἱερωσύνης καί τοῦ μοναχισμοῦ νά ἀναζητεῖ τρόπους καί μέσα ἐπαναπροσδιορισμοῦ τῆς ταυτότητάς τους καί χώρους δικαίωσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς τους ὑπαρξῆς καί δράσης ὡς ἱερέων ἢ μοναχῶν πλέον (!!!).

ii) Ἀκόμη καί ἡ διάσταση τῆς φιλανθρωπίας, ὡς κοινωνική πρόνοια, κατανοεῖται ὑπό τούς ὅρους ἐνός

φορέως ἢ συστήματος πρόνοιας καί φιλανθρωπίας, ὅπου εἶναι δυνατόν νά λειτουργεῖ ἐρήμην τῆς εὐθύνης τοῦ ἐπισκόπου, ὡς κατεξοχὴν ποιμένος καί ὑπευθύνου τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας (πρβλ. Ἀποστολ. Διαταγές 2,27, 4. Ἰουνίου, Ἀπολογία 1,67,69) καί μάλιστα ὑπό τόν τύπον ὄχι τῆς ἐνοριακῆς ὀργάνωσης ἀλλά μιᾶς ἀποκλειστικῆς καί εἰδικῆς δομῆς διεννοριακῆς ἢ διεπισκοπικῆς ἄσκησης τῆς φιλανθρωπίας (Μ.Κ.Ο.).

Ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι νά κάνει κοσμικές δομές, παρόμοιες καί παράλληλες μέ τίς δομές ἐνός κράτους, γιά νά λύσει τά κοινωνικά προβλήματα.

Ὁ ὑγίης φιλανθρωπικός ρόλος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι προσωπικός. Δέν ἀπευθύνεται σέ κατηγορίες ἀνθρώπων ἀλλά δέχεται τόν κάθε ἄνθρωπο, ὡς πρόσωπο, σεβόμενη τήν ἐλευθερία του. Δέν βασιζέται σέ ἀριθμούς, οὔτε ἀξιολογεῖ τό ἔργο τῆς ἀριθμητικά, ὅσο γοητευτικό καί ἐπικοινωνιακό καί ἄν εἶναι αὐτό.

iii) Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὀφείλει νά ἀντισταθεῖ σέ αὐτόν τόν τύπο τῆς φιλανθρωπίας καί νά μὴν τόν κάνει αὐτοσκοπὸ τῆς ἀποστολῆς τῆς καί τῆς δράσης τῆς, γιατί θά χρειαστεῖ χρήματα, τά ὁποῖα θά ἀναζητήσει σέ χώρους ἔξω ἀπὸ τό ἐνοριακὸ πλαίσιο, καί τό ὁποῖο θά ἔχει ὡς ἐπακόλουθο μύριες ὅσες ἐξαοθήσεις καί ὑποχωρήσεις, συναλλαγές καί ἀνταλλάγματα, μέ ἀποτέλεσμα στό τέλος νά μὴν ὁμοιάζει μέ Ἐκκλησία ἀλλά μέ ἀνώνυμη ἐταιρεία καί ἐνδεχομένως στά πρόθυρα τῆς πτώχευσης.

ζ) Ὁ Χριστιανισμὸς ὡς Ἐκκλησία, ἔχει μία διαφορετικὴ θεώρηση λειτουργίας τοῦ συνοδικοῦ συστήματος, τό ὁποῖο περιγράφεται στίς κανονικές παραδόσεις καί δομές. Ἀποτελεῖ τόν κατ' ἐξοχὴν κορμὸ τῆς διοικήσεως καί τῆς κανονικῆς δομῆς τῆς Ἐκκλησίας καί κανένας ἐκκλησιαστικός ἢ πολιτειακὸς νομοθέτης δέν μπορεῖ νά ἀντικαταστήσει τή λειτουργία του μέ ὁποιαδήποτε ἄλλης μορφῆς διοικητικὸ ὄργανο, συλλογικοῦ ἢ ἀτομικοῦ χαρακτήρα. Ἡ Σύνοδος εἶναι ἀδιαχώριστη ἀπὸ τήν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦτο γιατί κάθε διαχωρισμὸς μεταξύ δόγματος καί βασικῶν διοικητικῶν θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι ἀπλᾶ ἀτυχῆς ἀλλά καί ἐπικίνδυνος. Οἱ κανονικοὶ θεσμοὶ τῆς Ἐκκλησίας δέν κατανοοῦνται χωρὶς τήν ἀναφορά τους στίς θεολογικὲς ἐκείνες ἀρχές, οἱ ὁποῖες διέπουν τήν φύση τῆς Ἐκκλησίας καί ὅπως Αὐτὴ «σημαίνεται ἐν τοῖς μυστηρίοις» .

Κανέναν θεσμό στην Ἐκκλησία δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὡς κανονικός καί ἐκκλησιολογικός θεσμός ἐάν δέν συνδέεται ἀπαραίτητα μέ τή βαθύτερη δογματική πίστη τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ κανονικές, λειτουργικές καί ἱστορικές πτυχές τοῦ θεσμοῦ τῆς Συνόδου σχετίζονται μέ τήν ὅλη δογματική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, γι' αὐτό καί τό Ὁρθόδοξο Κανονικό Δίκαιο ὀφείλει νά μήν ἐπιτρέπει ἐξελίξεις καί μεταβολές ἱστορικοῦ χαρακτήρα, οἱ ὁποῖες καθ' οἰονδήποτε τρόπο θίγουν τό ἐκκλησιολογικό περιεχόμενο λειτουργίας τοῦ συνοδικοῦ θεσμοῦ.

Δυστυχῶς ὅμως καί στόν θεσμό αὐτό, ὄχι μόνο συλλογικοῦ ἢ ἀτομικοῦ χαρακτήρα συμφέροντα ἀλλά κυρίως λανθασμένης ἀντίληψης λειτουργίας του, τείνουν νά μετατρέψουν τό ρόλο τῆς Συνόδου σέ Διοικητικό Συμβούλιο κάποιου Σωματείου ἢ Ἰδρύματος, τό ὁποῖο λύει τρέχοντα θέματα διοικητικῆς φύσεως ἢ βουλευτήριο ἀπόψεων καί ἀντιλήψεων –ἀτόμων ἢ συλλόγων– ἀπό τίς ἀποφάσεις τοῦ ὁποῖου ἱκανοποιοῦνται προσωπικές θέσεις, ἰδιοτέλειες, σκοπιμότητες καί ἀλλότριες ἐπιδιώξεις.

Οἱ παρανοήσεις αὐτές, οἱ ὁποῖες ἄλλοτε ὀδηγοῦν σέ περιπέτειες τόν ἐκκλησιαστικό βίο, ἄλλοτε δέ σέ ἐσφαλμένες ἐκτιμήσεις συγκεκριμένων περιστατικών (ὅπως συμβαίνει μέ διάφορες ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἢ τήν ἐφαρμογή πολιτειακῶν νόμων γιά τήν «κανονική» καθαίρεση καί ἔκπτωση ἱεραρχῶν), πάντοτε δέ σέ διάβρωση τῶν θεολογικῶν θεμελιῶν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησιολογίας, σέ καταστρατήγηση τῆς κανονικῆς ἀρχῆς τῆς ἐδαφικότητας, σέ διεκδίκηση ἀπό Ἐκκλησίες ὑπερόριων μορφῶν δικαιοδοσίας καί παρεμβάσεων, μέ κίνδυνο τῆ διάσπαση τῆς ἐνότητος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, τήν ἀνάπτυξη ἐνός ἐκκλησιαστικοῦ ἐπεκτατισμοῦ, μέ ἀποτέλεσμα τόν κίνδυνο μιᾶς διάσπασης τῆς πανορθόδοξης ἐνότητος ἢ τήν ἐμφάνιση μιᾶς διάθεσης ἐσωστρέφειας, ἢ ὁποῖα κατανοεῖται ὡς αὐτάρκεια ἢ καί ἀδιαφορία κάποιων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἔναντι ἄλλων, γεγονός τό ὁποῖο καί πάλιν ὑπονομεύει τό μέλλον τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνεργασίας.

η) Καί ἐρχόμεθα στό τελευταῖο στοιχεῖο, τό ὁποῖο πιστεύαμε ὅτι στήν σημερινή τάση ἐκκοσμίκευσης θά διατηροῦσε τόν «ἀντιστασιακό» του χαρακτήρα, ὅπως γινόταν παλαιότερα μέσα στό χῶρο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καί διακονίας, καί ἀναφέρομαι συ-

γκεκριμένα στήν παρουσία καί στήν δράση τοῦ γνήσιου Ὁρθόδοξου Μοναχισμοῦ, τόν ἄλλον πνεύμονα τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας.

Ἐνα στοιχεῖο σημαντικό, τό ὁποῖο ἂν καί λειτουργοῦσε πάντοτε ἀνανεωτικά, ἐν τούτοις διαφύλαττε τά διαχρονικά ἐχέγγυα τῆς παράδοσης, στήριζε ἀναγεννητικά τόν ἄνθρωπο καί προσπαθοῦσε μέσα ἀπό τήν ἄσκηση, τήν προσευχή, τή μετάνοια καί τό ἐκκλησιαστικό ἦθος νά μεταμορφώσει τά τοῦ κόσμου πράγματα καί νά ὑποδείξει τό μέτρο καί τόν τρόπο τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Αὐτό συνεπάγετο ὅτι ὁ μοναχισμός δέν ἦταν ἀντικοινωνικός ἀλλά ἐπεδίωκε τήν ἔξοδο ἀπό τά σχήματα τοῦ κόσμου, ἐπικροτοῦσε τή δημιουργική ἐλευθερία μέσα ἀπό τήν αὐταπάρηση, ἦταν ὁ τρόπος μετάβασης σέ μία ἄλλη κοινωνική διάσταση τῆς ζωῆς, ὅπου μέσα ἀπό τήν ἄσκηση, τή διακονία καί τήν ἐργασία (ἐργόχειρο) προσπαθοῦσε νά ἀλλάξει τό σκοπό τῆς ζωῆς καί νά τήν ἀνανεώσει χωρίς νά τήν καταστρέψει.

Δυστυχῶς ὅμως, ὅπως μᾶς ἐπιβεβαιώνουν καί τά τελευταῖα γεγονότα τῶν ἡμερῶν, ἀντί τό μοναχικό ἰδεῶδες νά μεταμορφώσει τόν κόσμο, μᾶλλον μεταμορφώνεται καί ἐκκοσμικεύεται, μέ ἀποτέλεσμα, ἢ ὀργανική σύνδεση μονῆς καί ἐπισκόπου νά ἀμφισβητεῖται, γεγονός τό ὁποῖο ὀδηγεῖ στήν υἱοθέτηση ἀκέφαλων ἐκκλησιαστικά μοναστικῶν κοινοτήτων. Βεβαιότητα καί σιγουριά δέν ἀντλοῦν πολλές μονές ἀπό τήν ἐκκλησιαστικότητά τους, δηλαδή ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί διά τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά ἀπό τά «Σωματεῖα φίλων ἱερῶν μονῶν καί ὑποστήριξης». Οἱ φιλανθρωπικές δραστηριότητές τους δέν ἀποτελοῦν ἔκφραση τοῦ διακονικοῦ χαρακτήρα καί προέκταση τῆς μοναστηριακῆς τους ἐργασίας ἀλλά ἐπεκτείνονται μέσα ἀπό διάφορα εἶδη ἐπιχειρηματικῶν δομῶν, ὅπου οἱ Μ.Κ.Ο. καί οἱ off shore ἐταιρεῖες θεωροῦνται ὡς ὁ ἀποδοτικότερος τρόπος ἱκανοποίησης τῶν ἐπενδυτικῶν καί χρησιμοθηρικῶν ἐπιδιώξεών τους.

5. Μέ τό ὄχημα λοιπόν τῆς παγκοσμιοποίησης εἰσηλθε στήν ἑλληνική σύγχρονη κοινωνία τῶν πολιτῶν ἢ οἰκονομική κρίση καί ἡ ἀναπτυξιακή ὑφεση, ἢ ὁποῖα τείνει νά διαταράξει τόν κοινωνικό ἴστό καί νά ὀδηγήσει σέ διάσπαση τήν κοινωνική συνοχή ἀλλά καί μέ ὅλα ὅσα ἀναφέραμε ὡς συνέπειες κοινωνικές, πολιτικές, πολιτιστικές, κοινωνιολογικές καί ἐκπαιδευτικές. Ἀλλά καί ἡ ἐκκλησιαστική διακο-

νία στον ελληνικό χώρο δέν ἔμεινε ἀμέτοχη. Στήν ἐκκοσμιευμένη μορφή λειτουργίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν δομῶν καί θεσμῶν ἐμφωλεύει ὁ ἄμεσος κίνδυνος νά ἀμαυρώσουμε τήν ἐκκλησιαστική μας ταυτότητα καί νά ἀπωλέσουμε τήν ἐνότητά μας.

Μία τέτοιου εἴδους ὁμως ἐκκλησιαστική διακονία, ἡ ὁποία πάσχει ἀπό ἔλλειμμα αὐτοκριτικῆς καί πλεόνασμα ἀπολογητικῆς διάθεσης, συνεπάγεται μία ἀπροθυμία νά ὑπερβῆ τά θεολογικά στερεότυπα καί τά κοινωνικά πρότυπα, ὅσο καί τίς ἐπιμέρους πολιτισμικές, οικονομικές καί ἄλλες διαφορές, καί νά ἐνώσει τή φωνή της μέ τίς ἄλλες Ἐκκλησίες στό ὄνομα καί γιά χάρη τοῦ ἀνθρώπου, γιατί διακατέχεται ἀπό τό φοβικό σύνδρομο τῆς ἐλλειμματικῆς αὐτοπεποίθησης, τόσο ὡς πρός τήν πίστη ὅσο καί ὡς πρός τήν δυναμικότητα τῆς Ἀλήθειας, τήν ὁποίαν ὄφειλε νά ἐκφράζει.

Ποιές ὁμως εἶναι οἱ αἰτίες, οἱ ὁποῖες ὀδήγησαν τήν ἐκκλησιαστική μας διακονία σέ αὐτή τήν κρίση ταυτότητας;

Πρῶτον ἡ ὑπό τήν μορφή τῆς συναλληλίας ἐμφανιζόμενη τάση ἐναρμόνισης καί ἐξισορρόπησης μεταξύ τῆς κανονικότητας καί τῆς νομιμότητας, ἔστω καί ἂν παλαιότερα ἐτονίζετο, ὅτι σέ τοπικό ἐπίπεδο ἡ σχέση Κράτους καί Ἐκκλησίας «εὐρίσκεται εἰς τό μεταίχμιο μεταξύ τοῦ συστήματος τῆς νόμου κρατοῦσης Πολιτείας καί ἐνός καθεστώτος συναλληλίας. Διότι σαφῆς τυγχάνει ἡ βούλησις τοῦ συνταγματικοῦ νομοθέτου, ὅπως ἡ Ἐκκλησία παύσῃ νά ὑπόκειται εἰς τήν Πολιτείαν, ἐκατέρας τούτων ἀσχολουμένης μέ τά καθ' ἑαυτήν ἴδια ζητήματα, ἀμφοτέρων δέ συνεργαζομένων ἐν ἰσοτιμίᾳ διά τά κοινά». Οἱ τελευταῖες ἐξελίξεις τόσο σέ νομοθετικό ὅσο καί σέ ἐπίπεδο συνεργασίας Κράτους καί Ἐκκλησίας ἐπιβεβαιώνουν πλέον γιά τήν ὑπαρξή μιᾶς «οἰονεῖ» μορφῆς συναλληλίας, σεβασμοῦ καί ἀποδοχῆς τῆς ἀρχῆς τῶν διακριτῶν ρόλων, ἀφοῦ ἡ Πολιτεία ἐν ὀνόματι τῶν ὀποιωνδήποτε οικονομικῶν καί κοινωνικῶν μεταρρυθμίσεων ἔχει υἱοθετήσει πλέον ὡς μονόδρομο τό δόγμα τῆς «νόμου κρατοῦσης Πολιτείας».

Δεύτερον, ἡ Ἐκκλησία μέσα στίς ἴδιες τίς δομές της υἱοθετεῖ πρότυπα κοσμικά ἐξ ἀντιγραφῆς, μέ σκοπό εἴτε γιά νά ἐπιβιώσει οικονομικά, εἴτε γιά νά ἀνταποκριθεῖ ἀποτελεσματικότερα στίς ἀνάγκες τοῦ ποιμνίου της. Ὅμως τά ἐξ ἀντιγραφῆς αὐτά πρότυπα, ἐάν δέν ὀριοθετηθοῦν καί δέν τεθοῦν κόκκινες

γραμμές, λειτουργοῦν στό ἴδιο τό σῶμα τοῦ θεσμοῦ ἀλλοτριωτικά, μέ ἀποτελέσματα ἀνάλογα καί ἀντιστοίχα μέ αὐτά πού περιέγραφα παραπάνω (γιά παράδειγμα σέ λίγο καιρό τό i-Pad καί τό laptop θά ἀποτελέσουν στοιχεῖα τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῶν κληρικῶν, ὅπως ἤδη ἔχει γίνει μέ τίς τηλεοπτικές, ραδιοφωνικές ἢ ἰντερνετικές ἀναμεταδόσεις τῆς Θείας Λειτουργίας γιά λόγους ποιμαντικούς, καί τό περιεχόμενο τοῦ λειτουργικοῦ κηρύγματος, τό ὁποῖο θεωροῦμε ὅτι πρέπει νά ἔχει ὁπωσδήποτε καί προεκτάσεις ἐθνικές ἢ κοινωνικές, μέ τίς ὁποῖες ἐμφανίζεται ἡ τάση ὑποκατάστασης τῆς ἐπί τό αὐτό σύναξης τῆς ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ φανερουμένης Ἐκκλησίας, καί ὅλα αὐτά προκαλοῦνται ἐπειδή ὑπάρχει ὄχι μόνο μία ὄσμωση πολιτιστική ἀλλά κυρίως καί μία ἀντίδοση ιδιωμάτων καί διάθεση μιμητισμοῦ.

Ἡ ἐκκλησιαστική διακονία μπορεῖ νά ἀντιδράσει, καί τώρα πού εἶναι ἀκόμη νωρίς νά θέσει, μέ βάση τόν σεβασμό πρός τήν κανονική παράδοσή της, ὄρους καί προϋποθέσεις, ὄχι μόνο συνεργασιῶν ἀλλά καί υἱοθέτησης προτύπων. Δέν πρέπει νά ξεχνοῦμε ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀνέκαθεν δημιούργησε πολιτισμό, ὄχι ταυτιζόμενη μέ ἐφήμερες κοσμικές δυνάμεις, ἀλλά προβάλλουσα αἰώνιες πνευματικές ἀρχές. Τέτοιες βασικές καί θεμελιώδεις ἀρχές εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλευθερία, ἡ ἀκεραιότητα καί μοναδικότητα τοῦ κάθε προσώπου, ἡ ὁλότητα καί ὁ σεβασμός τοῦ σώματος καί τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί ὅλα ὅσα συναφῆ μέ αὐτά ἐκφράζουν τόν πολιτισμό ἐνός λαοῦ. Γι' αὐτό καί ἔχει χρέος ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία νά πάρει συγκεκριμένη θέση καί ἀνάλογη στάση, ὡς πρός τοὺς κινδύνους πού ἐγκυμονεῖ ἡ παγκοσμιοποιημένη μορφή τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ, μέσα στόν ὁποῖον ἡ ἀτομοκρατία, ὁ εὐδαιμονισμός, ἡ χρησιμοθηρία καί ἡ λογικοκρατία συγκροτοῦν τήν μορφή του καί ἀπό τά ὁποῖα ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος κινδυνεύει ὑπαρξιακά.

6. Ποιό εἶναι τό χρέος καί οἱ δυνατότητες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀπέναντι στήν κρίση τῆς σύγχρονης κοινωνίας καί στήν τάση ἐκκοσμίκευσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας;

Ἡ Ὁρθοδοξία: Πρῶτον, δέν μπορεῖ νά ἀσκήσει δημιουργική κριτική τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ, χωρίς νά ἔχει βαθιά συνείδηση τῆς παράδοσης καί τῆς κληρονομίας της. Δεύτερον, ἡ κριτική τῆς Ὁρθοδο-

ξίας έναντι της κρίσης της σύγχρονης κοινωνίας, γιά νά είναι έποικοδομητική καί δημιουργική, δέν πρέπει νά είναι πολεμική αλλά άποτέλεσμα συμπαθούς καί φιλανθρωπού συγκαταβάσεως στόν σύγχρονο άνθρωπο καί τά ύπαρξιακά του προβλήματα. *Τρίτον*, δέν πρέπει νά λησμονεί πλέον ότι ό δυτικός άνθρωπος δέν είναι ό άλλος, ό άπέναντι καί έξω από τήν Έκκλησία, αλλά ό ένορίτης, όπως θά είναι καί τά παιδιά του καί τά παιδιά τών παιδιών του. *Τέταρτον*, ή μαρτυρία της Όρθοδοξίας γιά νά είναι έποικοδομητική καί δημιουργική, πρέπει νά λειτουργήσει σωστά ή Ένορία. *Πέμπτον*, πρέπει νά άρθρώσει λόγο σωτήριο γιά τόν σύγχρονο άνθρωπο λαμβάνοντας ύπ' όψιν τά άδιέξοδα πού ό άνθρωπος αντιμετώπιζει. *Έκτον*, νά προβάλλει ένα πρότυπο καί μία στάση ζωής, ώστε νά δημιουργήσει τήν έναλλακτική λύση στά άδιέξοδα πού δημιουργεί ό άτομισμός τών κοινωνιών καί ό εύδαιμονισμός του πολιτισμού μας, διαμορφώνοντάς του μία νέα συνείδηση.

Μόνο μία συγκροτημένη καί σωστή ένορία, ως εύχαριστιακή κοινότητα, καί ένας πατροπαράδοτος μοναχικός βίος, σύμφωνος πρός τήν ιστορία του καί τήν πατερική καί θεολογική παράδοσή του είναι δυνατόν νά καταστούν φορείς δράσης της έκκλησιαστικής διακονίας, ή όποία μέ τόν τρόπο αυτό θά προστατεύσει καί τήν ίδια, από τήν άφομοίωση καί τό μιμητισμό, αλλά καί θά άποτελέσει τήν μικρή ζύμη πού όλον τό φύραμα ζυμοί.

Ίδιαίτερα ό μοναχισμός, πού έχει παρεξηγηθεί στίς μέρες μας καί έχει πολεμηθεί μέσα στην ίδια τήν Όρθοδοξία, πρέπει νά ξανακερδίσει τήν έκτίμηση καί τόν σεβασμό. Τό Άγιον Όρος, αλλά όχι μόνο αυτό, πρέπει νά άποτελέσει ύγιές σημείον έλξης πολλών νέων ανθρώπων, ώστε νά καταστεί καί πάλι μία ζωντανή παρουσία της Όρθοδοξίας στόν σύγχρονο κόσμο.

Τό τελευταίο πρόβλημα, τό όποιο πρέπει ή Όρθοδοξία νά αντιμετώπισει, προκειμένου νά συμβάλει ουσιαστικά στην έπίλυση τών προβλημάτων κρίσης της σύγχρονης κοινωνίας, είναι ή έντονη κρίση ταυτότητας πού προέχεται από μία θεολογική σύγχυση, πού δυσκολεύει τήν ανάπτυξη σαφών θεολογικών

κριτηρίων, μία άσυνέπεια μεταξύ θεολογικών άρχών καί πρακτικής καί μία άγκίστρωση από τό Κράτος από τό όποιο άντλεί ασφάλεια.

Τό ξεκαθάρισμα τών θεολογικών κριτηρίων είναι σήμερα έπείγον θέμα γιά τήν Όρθοδοξία. Η διαλεκτική μεταξύ παράδοσης καί σύγχρονου κόσμου είναι άπαιτήση, μάλιστα σέ έναν κόσμο όπου οι σύγχρονες φιλοσοφίες καί ιδεολογίες τείνουν νά παραμορφώσουν τό πρόσωπο καί τήν έλευθερία του. Η όριοθέτηση τών καθαρών σχέσεων συναλληλίας καί ό σεβασμός στην λειτουργία τών διακριτών ρόλων, μέ ένα νέο πλαίσιο σχέσεων Έκκλησίας καί Πολιτείας, θά δώσει στην Έκκλησία περισσότερες δυνατότητες δράσης καί συμβολής στην έπίλυση τών διαφόρων ποιμαντικών προβλημάτων καί έπιβίωσης του ποιμνίου της.

Μακαριώτατε,

Μία θεώρηση της έκκλησιαστικής διακονίας, έμποτισμένης μέ τίς άρχές της θεολογικής, λειτουργικής, κανονικής καί πατερικής παράδοσης, θά καταστήσει τήν Όρθόδοξη Έκκλησία ένα ισχυρό άνάχωμα πρόκειμένου νά άποφευχθεί ή Σκύλλα της βαβυλωνείου παγκοσμιοποίησης καί ή Χάρυβδη της άλλοτριωτικής έκκοσμίκευσης της έκκλησιαστικής ζωής καί διακονίας, αλλά συγχρόνως θά άποτελέσει καί μία ουσιαστική συμβολή στην ύπέρβαση ή καί τήν έπίλυση πολλών προβλημάτων της κρίσης καί της σύγχρονης κοινωνίας, άρκεί νά μήν χάσουμε τήν ταυτότητά μας καί τήν έκκλησιαστική μας αύτοσυνείδησία.

Μόνο μία Όρθοδοξία ζωντανή, άνοικτη, πού δέχεται μέ στοργή καί άγάπη όλους, πού ζει μέ τήν αίσθηση της καθολικής ευθύνης της στόν ένοποιούμενο σύγχρονο κόσμο μπορεί νά παραμείνει άτρωτη από τίς ποικίλες μορφές της παγκοσμιοποίησης καί της έκκοσμίκευσης, γιατί μόνον όταν ένα σώμα είναι δυνατό, ύγιές καί άκμαίο μπορεί εύκολότερα νά άπορρίψει κάθε τι ξένο πού επιδιώκει νά τό άλλοιώσει ενώ μέ ταχύτερους ρυθμούς μπορεί νά έπουλώσει καί τίς κατά καιρούς πληγές του.

Σας εύχαριστώ γιά τήν προσοχή Σας καί τήν ύπομονή Σας.

Ὁ Μυσταγωγικός Χαρακτήρας τῆς Ἀποστολῆς τῶν Στρατιωτικῶν Ἱερέων

Τοῦ Ἱερωτάτου Ἐπισκόπου Σεματίτσε κ. Γεωργίου, Ὑποστρατήγου
Δ/ντοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Θρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας Ἐ.Δ. Πολωνίας

(Εἰσήγηση στό Συνέδριο τῶν Στρατιωτικῶν Ἱερέων τῆς Εἰδικῆς
Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Εἰδικῶν Ποιμαντικῶν Θεμάτων καί Καταστάσεων,
Ἀθήνα, Πολεμικό Μουσείο, 3-4 Νοεμ. 2011)

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί πάσης
Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμε,
Ἐξοχώτατε κ. Ὑφυπουργέ Ἐθνικῆς Ἀμυνας,
Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς
Ἀγαπητοί Σύεδροι.

Ὅταν ἀκοῦμε περί Στρατιωτικῶν Ἱερέων συχνά
τούς τοποθετοῦμε σέ κάποια ἄλλη ἱερατική κατηγο-
ρία. Δέν εἶναι σπάνιο καί τό φαινόμενο νά τούς θεω-
ροῦμε κατωτέρους ἢ ἀπλῶς ἐκκοσμικευμένους. Αὐτό
γίνεται τίς περισσότερες φορές ὅταν οἱ Στρατιωτικοί
Ἱερεῖς μέ εὐκολία συναναστρέφονται μέ τούς ἀξιω-
ματικούς καί τούς στρατιῶτες. Τό πρόβλημα αὐτό
παρουσιάζεται ἐπίσης, ἴσως καί νά ἐντείνεται, στίς
χῶρες ἐκεῖνες ὅπου οἱ Στρατιωτικοί Ἱερεῖς εἶναι
ὑποχρεωμένοι, ἢ ἀκολουθώντας ἀπλῶς μία παράδο-
ση πού ἔχει καθιερωθεῖ ἀπό ἐξωγενεῖς συνθήκες,
πού διέπουν τίς ἐμπεριστατες Ὁρθόδοξες Τοπικές
Ἐκκλησίες, νά φοροῦν στρατιωτική στολή, νά κατέ-
χουν στρατιωτικούς βαθμούς, νά ἀπολαμβάνουν
στρατιωτικῆς τιμῆς ἐκ μέρους τῶν κατωτέρων στε-
λεχῶν, νά ἀσκοῦνται στήν σκοποβολή (συχνά μέ
ἐνσφαιρα φυσίγγια), νά ἀκολουθοῦν τούς στρατιῶ-
τες σέ ἐπικίνδυνες ἀποστολές, ὅπως στό Ἰράκ ἢ στό
Ἀφγανιστάν, ἢ ἀκόμη νά λειτουργοῦν σέ μή ἐκκλη-
σιαστικούς τόπους. Ὅλες αὐτές οἱ ἐνστάσεις προσ-
λαμβάνουν ἄλλον χαρακτήρα, ὅταν πρόκειται γιά
ένα Στρατιωτικόν Ἐπίσκοπον, μέ τήν εὐλογία τοῦ
ὁποίου οἱ Στρατιωτικοί Ἱερεῖς προχωροῦν σέ τέτοι-
ου εἶδους δράσεις καί κινήσεις.

Περισσότερο παραδοσιακοί καί συντηρητικοί Ὁρ-
θόδοξοι Χριστιανοί θίγουν καί τό πρόβλημα τοῦ

ἀσυμβιβάστου ἀνάμεσα στούς Ἱερούς Κανόνες καί
στίς προαναφερθεῖσες πρακτικές. Ἄς ἀναφέρουμε
δύο βασικούς Κανόνες, πού σχετίζονται μέ τά θέμα-
τα αὐτά. Πρόκειται περί τοῦ 83^{ου} Ἀποστολικοῦ Κα-
νόνα πού λέγει: «Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκο-
νος στρατεία σχολάζων καί βουλόμενος ἀμφοτέρα
κατέχειν, ρωμαϊκήν ἀρχήν καί ἱερατικήν διοίκησιν,
καθαιρείσθω, τά γάρ Καίσαρος Καίσαρι καί τά τοῦ
Θεοῦ τῷ Θεῷ». Τόν ἐπικαλοῦνται συχνά οἱ μή γνω-
ρίζοντες τί σήμαινε τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ «ἡ ρωμαϊκή
ἀρχή». Δέν θά ἀναπτύξουμε περισσότερο τό θέμα
αὐτό ἐπειδή δέν ἀποτελεῖ τό ἄμεσο ἀντικείμενο τῆς
εἰσηγήσεώς μας ἐδῶ. Ὁ ἄλλος ἀναφερόμενος Κανό-
νας εἶναι ὁ 10^{ος} τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ
ὁποῖος λέγει: «Ἐπειδή τινές τῶν κληρικῶν, παραλο-
γίζόμενοι τήν κανονικήν διάταξιν, ἀπολιπόντες τήν
ἐαυτῶν παροικίαν εἰς ἑτέραν παροικίαν ἐκτρέχου-
σιν, κατὰ τό πλεῖστον δέ ἐν ταύτῃ τῇ Θεοφυλάκτῳ
καί βασιλίδι πόλει, καί εἰς ἄρχοντας προσεδρεύου-
σιν, ἐν τοῖς αὐτῶν εὐκτηρίοις τάς λειτουργίας ποι-
οῦντες, τούτους, χωρίς τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου καί τοῦ
Κωνσταντινουπόλεως, οὐκ ἔξεσι δεχθῆναι ἐν
οἰωδήποτε οἴκῳ ἢ ἐκκλησίᾳ. Εἰ δέ τις τοῦτο ποιήσει,
ἐπιμένων καθαιρείσθω»¹. Ἐάν ὑπάρχει κάποια
οὐσιώδης σχέση τοῦ θεματός μας μέ τόν πρῶτο ἀνα-
φερθέντα κανόνα, παρατηροῦμε ὅτι δύσκολα θά τήν
βρίσκαμε ὡς πρός τόν δεύτερον.

Καί τό τρίτο εἰσαγωγικόν πρόβλημα πού πρέπει
ὅπωςδήποτε νά ἀναφερθεῖ πρῖν προχωρήσουμε εἰς
τό κύριο θέμα μας καί τό ὁποῖον σχετίζεται μέ τίς
ὑπό μειονοτικό καθεστῶς λειτουργοῦσες Ὁρθό-

δοξες Τοπικές Ἐκκλησίες, εἶναι τό πολύ σοβαρό καί δυσκολότατο θέμα τῆς συμπροσευχῆς μέ πιστούς-μέλη ἄλλων δογμάτων ἀλλά ἀκόμα καί θρησκευμάτων. Τό φαινόμενο αὐτό παρουσιάζεται, ὅταν καλοῦνται οἱ Ὁρθόδοξοι Στρατιωτικοί Ἱερεῖς νά ἀντιπροσωπεύσουν τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία σέ πατριωτικές, κρατικές καί θρησκευτικές ἐπίσημες ἐκδηλώσεις μιᾶς Χώρας, ἐντός τῆς ὁποίας τά μέλη τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας συγκροτοῦν μειονότητα. Ὡς Ὁρθόδοξος Στρατιωτικός Ἐπίσκοπος εἰλικρινῶς Σᾶς διαβεβαιώνω ὅτι αὐτό εἶναι ἴσως ἡ πιό ἀκανθώδης καί δύσκολος πνευματική πτυχή τοῦ ἔργου μας στίς Ἑνοπλες Δυνάμεις. Τό ἐρώτημα πού τίθεται μετ' ἐπιτάσεως εἶναι μέχρι πού φθάνουν τά ἐπιτρεπτά ὄρια ὥστε ἀφ' ἐνός μέν νά μήν παραβιάζεται τό πνεῦμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιταγῆς περί ἀπαγορεύσεως τῆς συμπροσευχῆς, καί ἀφ' ἐτέρου νά μπορεῖ νά ἐκπροσωπεῖται ἡ Ἐκκλησία σέ ἐκδηλώσεις καί περιπτώσεις χρήσιμες καί ἀναγκαῖες γι' αὐτήν;

Γενικῶς πρέπει νά ὑπογραμμισθεῖ τό γεγονός ὅτι ὁ Στρατιωτικός Ἱερέας ὄχι μόνο δέν μπορεῖ νά θεωρεῖ τόν ἑαυτόν του ὡς ἕναν ἀπλόν ἄνθρωπον, ἀλλά ταυτοχρόνως δέν μπορεῖ νά θεωρεῖται τέτοιος ἀπό τό περιβάλλον του. Ὁ μυσταγωγικός χαρακτήρας τῆς ἀποστολῆς του ἔγκειται ἀκριβῶς σ' αὐτό, στό νά μήν χάσει ποτέ στήν ζωὴν του τήν ἐσωτερικὴν αὐτοσυνειδησία τῆς ἱερωσύνης. Μία ἱερωσύνη, ἡ ὁποία δέν καταργεῖται ἀκόμη ἐάν πρέπει ὁ φέρων αὐτήν, ὁ στρατιωτικός κληρικός, νά φορέσει τήν στρατιωτικὴ στολή καί νά στέκεται στήν σειρά μαζί μέ ἄλλους ἀξιωματικούς. Δέν εἶναι ἕνας ἀπ' αὐτούς, ἀλλά μοναδικός ἀναμεταξύ τους. Αὐτό δέν συνεπάγεται φυσικά κάποια μορφή κοσμικῆς ἀνωτερότητας, ἀλλά πνευματικῆς καί ὑπηρετικῆς. Ἡ μυσταγωγία τοῦ ἱερέως εἶναι, στήν οὐσία τῶν πραγμάτων, τό ἐσωτερικόν του «γίγνεσθαι καί σκέπτεσθαι», τό ἱερατικόν του φρόνημα. Ἐκ τῆς προσωπικῆς μας ἐμπειρίας, μετὰ θλίψεως ὁμολογοῦμε, ὅτι στίς περιπτώσεις ἐκεῖνες, ὅπου Στρατιωτικοί Ἱερεῖς θέλησαν νά ὁμοιωθοῦν μέ τούς ἄλλους λαϊκοὺς στρατιωτικούς, ἡ ἱερωσύνη τους περνοῦσε πολύ σοβαρά πνευματικά προβλήματα, ἐνῶ οἱ ἴδιοι ἀπώλεσαν στή συνείδηση τῶν στρατιωτικῶν ἐντελῶς τό ἱερατικόν τους κῆρος. Αὐτό καθόλου δέν σημαίνει ὅτι οἱ λαϊκοὶ στρατιωτικοὶ ἔχουν τήν εὐθύνη γι' αὐτό, ἢ ὅτι εἶναι κατώτεροι καί χειρότεροι. Ἀντιθέτως πολύ συχνά διάγουν μία τίμια καί σω-

τηριώδη ζωὴ, ἔχοντας τήν ἀνάγκη τοῦ γνησίου ἱερέως στήν πνευματικὴ τους τελείωση ὡς στρατιῶτες.

Εἶναι χρήσιμον ἐδῶ νά ἀναφέρουμε λίγες σκέψεις περὶ τοῦ ἱερέως, οἱ ὁποῖες ταιριάζουν ἀκριβῶς στίς παραπάνω ἀναλύσεις μας καί ἔχουν ὡς ἐξῆς: «Νομίζεις πὼς εἶσαι καί σύ ἕνας ἀπλός ἄνθρωπος! ...Καί τό νομίζεις ἐπειδή εἶναι τόσο βολικό! ...Μπορεῖ μάλιστα καί οἱ ἄλλοι νά δικαιολογοῦνε μέ αὐτό τό ἐπιχείρημα τίς μικρές ἢ μεγάλες, τίς πολλές ἢ τίς λίγες ἀδυναμίες σου. Εἶναι αὐτό μία ἀπαράδεκτη σκέψη, πού σοῦ δίνει πολλή ἀνακούφιση, πού καταπραῖνει τά μαστίγια τῆς συνειδήσεώς σου, πού σέ κρατάει διαρκῶς σέ κατάσταση πνευματικῆς νεκρώσεως, γιά νά παραμένεις ἔτσι μονίμως καθηλωμένος στή βολή τοῦ "κοινοῦ ἀνθρώπου"! ...Ἐν τούτοις δέν εἶναι καθόλου ἔτσι. Δέν εἶσαι ἕνας συνηθισμένος ἄνθρωπος. Εἶσαι ἡ πόλις πού εἶναι χτισμένη πάνω στό βουνό. Εἶσαι τό καντήλι πού καίει ἄσβεστα στό λυχνοστάτη. Εἶσαι ἕνα Χερουβεῖμ πού κυκλώνει τόν θρόνον τοῦ Θεοῦ. Εἶσαι "οἰκονόμος μυστηρίων Θεοῦ" ...Ἄν δέν εἶσαι τέτοιος, τότε δέν μπορεῖς νά εἶσαι ἱερέας, ἔστω καί ἂν οἱ ἄλλοι σοῦ ἀναγνωρίζουν τήν τυπικὴ αὐτὴ ιδιότητα ἢ ἂν ἡ Θεότητα συγκαταβαίνει νά σέ χρησιμοποιεῖ ὡς ὄργανό Της καί νά σέ ἀνέχεται»².

Τά τελευταῖα φρικτά λόγια δέν σημαίνουν ὅτι ὁ ἱερέας, γενικῶς, εἶναι ἕνας ὑπεράνθρωπος. Τά λόγια αὐτά ἀναφέρονται μέ σκοπὸ νά ἐνθαρρύνουν τόν κάθε ἱερέα νά πορεύεται πρὸς τέτοια μυσταγωγικὴ τελειότητα, ἡ ὁποία εἶναι γεμάτη ἀπὸ πτώσεις καί διορθώσεις, ἀπὸ λάθη καί βελτιώσεις, ἀπὸ τά πάθη καί τίς ἀρετές. Ἡ καρδιά τοῦ ἱερέως εἶναι ἕνα πεδίο διηνεκοῦς μάχης καί ἀγώνα. Δυστυχῶς ὁ ἀπλός κόσμος πολλές φορές βλέπει τόν ἱερέα ὡς ἕνα ἀλάθητον ὄν, τό ὁποῖον δέν ἔχει δικαίωμα γιά τά ἀνθρώπινα. Ὁ Στρατιωτικός Ἱερέας κατὰ ἰδιαιτέρον τρόπον πρέπει νά ἀποκτήσει τήν διαχρονικὴν φιλοκαλικὴν ἀλήθειαν «μείζων πάντων ἀρετῶν ἢ διάκρισις».

Δέν θά βρεῖ τόν ἑαυτόν του ὁ ἱερέας πεπληρωμένο καί πνευματικῶς χαριτωμένο σέ καμία περίπτωση ἐδῶ στή γῆ χωρὶς τήν διάκριση, καί εἰδικά στό χωρὸ τοῦ στρατεύματος, πού εἶναι ὁ ἄλλος κόσμος γιά τόν ἱερέα, ἀλλά ὅταν διαθέτει διάκριση, τόν πνευματικόν του πατέρα, πείρα τῆς δικῆς του προσωπικῆς, πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἐξομολογήσεως καί ὕστερα τῶν ἄλλων, καί τότε, ἀσκώντας τὴ διακονία του στὰ μακρινὰ στρατόπεδα, θά αισθάνεται πλήρης χαρᾶς καί ἱερατικῆς

ικανοποίησεως. Τό θέμα τῆς πνευματικῆς σχέσεως τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἱερέως μέ τόν Πνευματικό του στέκεται στό κέντρο τῆς ζωῆς του, διότι τόν ἀπελευθερώνει ἀπό κάθε εἶδους τύψεις συνειδήσεως ὅσον ἀφορᾷ εἰς τίς δράσεις τοῦ Ἱερέως. Ἡ σχέση αὐτή πρέπει ὅμως νά εἶναι ἀπολύτως εἰλικρινῆς καί ἀνιδιοτελεῆς. Ἐπί πλέον ἡ σχέση αὐτή θά ἀποτελεῖ καί ἕνα κριτήριο, τρόπον τινά, τῆς δραστηριότητος τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἱερέως. Ἐξάλλου δέν μπορεῖ νά νοηθεῖ καθόλου ὑγίης πρόοδος τοῦ Ἀρχιερέως ἢ τοῦ Ἱερέως χωρίς τήν πνευματική καθοδήγηση ἄλλου γέροντος. Εἶναι γενικῶς θέμα *sin qua non* γιά τήν μυσταγωγική καί πνευματική ζωή.

Ὁ μυσταγωγικός χαρακτήρας τῆς ἀποστολῆς του ἐπικεντρώνεται φυσικά στή τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας, πού εἶναι μία διηγετική καί ἄμεση ἀναφορά πρὸς τόν Θεόν. Ὁ λειτουργικός σκοπός τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἱερέως πραγματοποιεῖται ὅταν οἱ στρατιῶτες καταλαβαίνουν καί ἐπιδιώκουν στήν ζωήν τους τό νόημα τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Γιά νά γίνει αὐτό ἀπαιτεῖται πρῶτα ἀπ' ὅλα ὑποδειγματική ζωή τοῦ Ἱερέως ὁ ὁποῖος δέν εἶναι «κοσμικός φίλος» τῶν ἀξιοματικῶν καί στρατιωτῶν ἀλλά καί ἀνώτερο σέ πνευματικό νόημα. Ἡ ἐξωτερική ἐμφάνιση τοῦ Ἱερέως, ἀκόμη ὅταν ἡ τοπική παράδοση δέν τοῦ δίνει πάντοτε τήν δυνατότητα νά φοράει τό ἀντερί καί τό ράσο του, πρέπει νά ἀντικατοπτρίζει τήν ἐσωτερική του κατάσταση, μέ ἄλλα λόγια πρέπει νά εἶναι λειτουργική. Ἐκτός τούτου οἱ Στρατιωτικοί Ἱερεῖς πρέπει νά προσεύχονται γιά τούς στρατιῶτες, γιά τό γνήσιο καλό τους, τό ὁποῖο θά τό καταλάβουν μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ ἀπό τό μυστήριο τῆς Ἐξομολογήσεως. Εἰδικά ὅμως πρέπει νά προσεύχονται λειτουργικά (καλόν εἶναι τά ὀνόματα νά μνημονεύονται ἐκφώνως), διότι ὅπως λέγει ὁ Γέρον Γερμανός Σταυροβουνιώτης (1906-1982): «Ὅσο ὁ ἱερέας προσεύχεται στόν Θεό γιά τούς ἄλλους κατά τή Θεία Λειτουργία, τόσο περισσότερο ἐλεεῖται ἀπό τόν Θεό καί ὁ ἴδιος»³.

Τό πιό ὁμορφο καί μοναδικό πρᾶγμα στήν Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς αὐτομεμψίας. Αὐτό δέν ὑπάρχει σέ καμία χριστιανική ὁμολογία παρά μόνο στήν Ἁγία μας Ὁρθοδοξία. Ὅλη ἡ μυσταγωγία τῆς ἱερατικῆς διακονίας καί δῆ καί τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἱερέως κρῦβεται ἀκριβῶς στό στοιχεῖο τῆς μόνιμης αὐτομεμψίας. Ὅσο μεγαλύτερη εἶναι, τόσο καλύτε-

ρα γιά τόν Ἱερέα. Δέν εἶναι ὅμως ἡ αὐτομεμψία ἕνα εἶδος ἀκηδίας ἢ ἀπογνώσεως, ἀλλά εἶναι τό αἶσθημα ἑνός εἶδους χαρμολύπης, ἰδιαίτερος μάλιστα κατά τήν διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας. Ἄς μνημονεύσουμε καί πάλι τόν Γέροντα Γερμανό, πού λέγει στούς Ἱερεῖς: «Ὅταν τελεῖς τή Θεία Λειτουργία, νά αἰσθάνεσαι τήν ἀπέραντη ἁμαρτωλότητά σου μπροστά στό ἀπερινόητο μυστήριο τοῦ ἁπειρου Θεοῦ. Ἄν νιώθεις ἐλεεινός, τότε θά εἶσαι ἐλεημένος»⁴. Ὁ Στρατιωτικός Ἱερέας ὅμως, εἰδικά ὅταν βρίσκεται σέ δύσκολες ἐξωτερικές ἀποστολές, ἔχει ἄλλο πεδίο μυσταγωγικῆς τελειώσεως καί δράσεως.

Υπάρχουν, λοιπόν, πολλοί τρόποι ὁ Στρατιωτικός Ἱερέας νά μὴ χάσει ἐξωτερικά τήν πνευματική του ἰδιαιτερότητα ἀκόμη ὅταν ἡ ἐμφάνισή του δέν θυμίζει τήν ἱερατική του ιδιότητα. Αὐτοί εἶναι τό νά φορέσει κουμποσκοινάκι στό χέρι του, ἐάν εἶναι μοναχός νά ἔχει κάτω ἀπό τήν στολή του ἕνα μικρό σχῆμα, νά βλέπουν οἱ στρατιῶτες ὅτι κάποια στιγμή ἀπομακρύνεται γιά τήν προσευχή, νά κρατάει τό βλέμμα του κάτω, νά διαβάζει ὅταν ταξιδεύουν μαζί κάποιο πνευματικό βιβλίο, νά λέγει αὐθορμήτως τήν εὐχή τοῦ Ἰησοῦ, νά νηστεύει ὅταν προσφέρονται ἀρτύσιμα φαγητά τίς νηστήσιμες ἡμέρες (αὐτό εἶναι πολύ μεγάλο πρόβλημα στίς ἐμπερίστατες ἐκκλησίες, ὅταν οἱ ἐτερόδοξοι ἱερεῖς εὐλογοῦν τό κρέας ἀκόμη καί τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα) καί πολλά ἄλλα, σύμφωνα μέ τίς συνθήκες στίς ὁποῖες ἐπιτελεῖ ὁ Στρατιωτικός Ἱερέας τήν διακονία του. Δέν πρόκειται ἐδῶ φυσικά περί μίας φαρισαϊκῆς συμπεριφορᾶς. Τέτοιου εἶδους κινήσεις ἐκ μέρους τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἱερέως πρέπει νά εἶναι φυσικές καί πνευματικά αὐθόρμητες.

Ὅπως βλέπουμε ἡ μυσταγωγική ζωή τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἱερέως πραγματώνεται μεταξύ τῶν δύο παραγόντων αὐτῶν, δηλαδή τῆς Θείας Λειτουργίας μέσα στόν Ναό καί τῆς λειτουργικῆς ζωῆς ἐκτός τοῦ Ναοῦ, διότι ἡ λειτουργική ζωή δέν σταματάει ποτέ καί πουθενά. Ὅλα ἀποβλέπουν στήν Θεία Λειτουργία καί ὅλα ἀρχίζονται ἀπό Αὐτήν, ἐνῶ ὁ Ἱερέας, σέ ὅλη τή μυσταγωγία του, εἶναι λειτουργός καί λειτουργικός. Ὅπως χαρακτηριστικά σημειώνει ὁ π. Ἰουστίνος Πόποβιτς «ὀλόκληρος ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μία διαρκῆς λειτουργία καί λατρεία τοῦ Θεοῦ καί διά τοῦτο ἐκάστη ἡμέρα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἶναι μία ἑορτή»⁵. Τί σημαίνει λοιπόν καί σέ τί ἔγκειται ἡ μυσ-

σταγωγία της αποστολής του Στρατιωτικού Ίερέως; Πρώτα απ' όλα έγκειται στο ιερατικό φρόνημα του Ίερέως, πού είναι έναίο και κοινό για όλη την Ίερωσύνη. Η στρατιωτική διακονία του Ίερέως είναι απλώς μία από τις μορφές ιερατικής ζωής. Γι' αυτό ειδικά ο Στρατιωτικός Ίερέας πρέπει να συνειδητοποιεί ότι «ή προσευχή και ή λατρεία αποτελούν τό καταλληλότερον κλίμα διά τήν ζωήν τών χριστιανών και διά τήν πρόοδον τών εις τάς ἀρετάς»⁶.

Στό θέμα του μυσταγωγικού χαρακτήρα της αποστολής του Στρατιωτικού Ίερέως μεγάλο ρόλο παίζει επίσης ή πνευματική πείρα. Η προετοιμασία προς τό έργο αυτό κρύβεται σε βαθειά ταπεινώση, ή οποία δέν είναι τόσο έξωτερική όσο έσωτερική. Ο ιερεύς δέν πρέπει να υποχωρεί και να αποσύρεται όταν προσβάλλεται ή πνευματική τάξις, αλλά ταυτοχρόνως δέν μπορεί να αναμειγνύεται σε θέματα πού μπορούν να αποδυναμώσουν τήν πνευματική του ειρήνη. Η ταπεινώση του Ίερέως προσδιορίζει τό είναι του και τήν έν γενεί συμπεριφορά του. "Όσο θά τήν κρύβει τόσο φανερή και αξιοθαύμαστη θά φαίνεται στους άλλους. Η ταπεινώση ουδέποτε βλέπει τόν έαυτό της ταπεινή αλλά ταυτοχρόνως όσο πίο βαθειά είναι, τόσο πίο πολύ φαίνεται ότι δέν υπάρχει. Γιατί τό αναφέρουμε εδώ; Διότι χωρίς τήν ταπεινώση είναι αδύνατον ο Στρατιωτικός Ίερέας να διατηρήσει τήν μυσταγωγική του έσωτερική ειρήνη, μέ δεδομένο ότι ο Στρατός είναι άλλος χώρος απ' ό,τι ή κανονική ένορία. Χρειάζεται μεγάλη αίσθηση της ύπακοης στην Έκκλησία, ή οποία ανέθεσε στον Ίερέα τέτοιου είδους διακόνημα. Ο Θεός σώζει μόνο διά της ταπεινώσεως και δή και της ιερατικής ταπεινώσεως. Ίσως γι' αυτό και ο Απόστολος Παύλος απευθύνεται προς όλους έμάς του Ίερείς και τούς παιδαγωγούς, λέγοντας «Αδελφοί, εάν και προληφθῆ άνθρωπος έν τινι παραπτώματι, υμείς οί πνευματικοί καταρτίζετε τόν τοιοῦτον έν πνεύματι πραότητος, σκοπῶν σεαυτόν, μή και σύ πειρασθῆς. Άλλήλων τά βάρη βαστάζετε, και οὔτως αναπληρώσατε τόν νόμον του Χριστού» (Γαλ. 6,1). Τέτοιου είδους στάση έναντι άλλων αποτελεί έγγύηση της ήσυχης συνειδήσεως του Ίερέως, και ως εκ τούτου δέν ταράσσεται ή μυσταγωγία του ιερατικού φρονήματος.

Μέσα στίς δυσκολίες της ιερατικής ζωής βρίσκεται επίσης χώρος διά τήν απογοήτευση, ή οποία εάν δέν θεραπευθεί έγκαιρώς οδηγεί τόν Ίερέα στην λεγόμε-

νη συνήθεια (ρουτίνα). Η αίτια τέτοιας καταστάσεως προκύπτει από τήν έλλειψη της άτομικής προσευχής του Ίερέως, πέραν της λατρευτικής ζωής της Έκκλησίας. Στο χώρο του στρατεύματος αυτό μπορεί να προκύψει στίς περιπτώσεις εκείνες πού ο Στρατιωτικός Ίερεύς μεταβάλλεται αδιόρατα σε δημόσιο υπάλληλο, πηγαίνοντας κάθε μέρα στο γραφείο του. Τό έπισημαίνουμε αυτό από τήν δική μας προσωπική πείρα, βλέποντας μερικούς νέους στρατιωτικούς κληρικούς, οί όποιοι θεωρούν τήν Κυριακή ως μία από τίς συνήθειες εργάσιμες ήμέρες στο Στρατό, επειδή πρέπει να μεταβαίνουν αυτή τήν ήμέρα στή δουλειά τους, για τήν Θεία Λειτουργία!!! Η άκολουθία αυτή παύει να είναι γεγονός στή ζωή τους και μετατρέπεται σε μία από τίς υποχρεώσεις τους. Μυσταγωγικά ο Ίερεύς πρέπει να τελεί τήν Θεία Λειτουργία σάν να ήταν ή πρώτη και ή τελευταία στή ζωή του. Ταιριάζει εδώ να αναφέρουμε τή σημασία του λατινικού όρου *finis* πού σημαίνει δύο πράγματα, δηλαδή τό τέλος και τόν σκοπό⁷. Ο ιερεύς ο όποιος δέν βλέπει τήν προσωρινότητα της ζωής του δέν θά είναι ικανός να προσδιορίσει σωστά τόν τελικό σκοπό της. Αυτό πραγματοποιείται στο βιωματικό γεγονός και όχι στην τετριμμένη συνήθεια επιτελέσεως της Θείας Λειτουργίας.

Ο μυσταγωγικός χαρακτήρας της αποστολής ειδικά του Στρατιωτικού Ίερέως χάνεται τότε, όταν ο Ίερεύς τρέχει δουλικά πίσω από τίς εξέλιξεις και μετατρέπεται σε οὔραγο του «γίγνεσθαι» του κόσμου τούτου. Δέν είναι ο σκοπός του Ίερέως να συμφωνεί ή να διαφωνεί μέ τό εφήμερο, τρέχον κλίμα της κοινωνίας, ακόμη και όταν τό κλίμα αυτό προσλαμβάνει κυρίαρχο χαρακτήρα μία δεδομένη ιστορική στιγμή⁸. Εάν τό κάνει αυτό πρέπει να γνωρίζει ότι θά χάσει τόν προσανατολισμό του και τήν πνευματική του ειρήνη. Τό έργο του είναι ή προσευχή και τό σωτηριώδες κήρυγμα, στο όποιο θά μιλήσει για τίς αιτίες και όχι για τίς συνέπειες και τά συμπτώματα. Έτσι είναι επειδή «ο ιερέας δέν ανήκει ούτε σε εποχές, ούτε σε πολιτισμούς, ούτε σε κοινωνίες. Είναι πάνω και έξω απ' όλα αυτά. Είναι, όπως και ο Κύριος «χθές και σήμερα ο αυτός». Ο ιερέας αποτελεί τήν ένσάρκωση της άμεταβλητότητας της Έκκλησίας. Πρέπει ο ιερέας να μείνει άπρόσβλητος από τό χρόνο, γιατί αν και αυτός νικηθεί, αλίμονο στην άνθρωπότητα»⁹.

Συνοψίζοντας τήν παρούσα ταπεινή εισήγηση, πρέπει νά υπογραμμίσουμε τόν διαχρονικό καί ξεχωριστό χαρακτήρα τῆς ἱερατικῆς ἀποστολῆς σέ κάθε μορφή τῆς. Ἡ ἐκκοσμίκευση τοῦ κόσμου δέν σταματάει, ἀλλά δυστυχῶς ἐξελίσσεται καί προεκτείνεται. Τά ἀδιέξοδα πληθαίνουν ἐνῶ οἱ λύσεις εἶναι ὄλο καί λιγότερες καί ὄχι πάντοτε ἀποτελεσματικές. Ὡς ἐκπρόσωπος μίας ἐμπεριστατης Ὁρθόδοξης Τοπικῆς Ἐκκλησίας μέ συγκίνηση καί πλήρη κατανόηση ἀναφέρω στό τέλος μερικές σημαντικές σκέψεις, οἱ ὁποῖες μᾶς λέγουν τό ἐξῆς: «Ἐπιβάλλεται νά γίνει ἀπ' ὄλους κατανοητό πῶς ὁ ἱερέας εἶναι ἀπό τή φύ-

ση του κάτι τό ἐντελῶς ξεχωριστό. Ἡ ἐξωτερική του ἐμφάνιση ἀπλῶς κάνει αἰσθητή αὐτή τή διαφορετικότητα καί μοναδικότητά του. Ἀποτελεῖ δέ ζωτική ἀνάγκη νά εἶναι ἔντονα αἰσθητή ἡ παρουσία του μέσα στήν κοινωνία. Ἡ διατήρηση τοῦ ράσου δέν ἐπιβάλλεται μονάχα ἀπό λόγους παραδοσιακούς, ἀλλά –καί εἶναι βασικό αὐτό– καί διότι ἀποτελεῖ μία πρόσθετη προστατευτική ἀσπίδα γιά τόν ἴδιο τό ἱερέα. Ἐκτός ἄν θέλει νά εἶναι ἐκτεθειμένος στίς προσβολές τοῦ πονηροῦ...»¹⁰.

Εὐχαριστῶ πολύ διά τήν προσοχή καί τήν ὑπομονή σας.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καί οἱ δύο Ἱεροί Κανόνες ἀναφέρονται στό: Βλ. Φειδᾶ Ἰ.: *Ἱεροί Κανόνες καί Καταστατική Νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*, Ἀθήνα 1997, σ. 199, σ. 184.
2. Τσιάκου Ἥ.: *Πάτερ μου, μπορῶ νά Σᾶς μιλήσω;* ἔκδ. Τρίβος, Ἀθήνα 1996, σσ. 18-19.
3. Ἀρχιμ. Ἀθανασίου, Καθηγουμένου Ἰ. Μ. Σταυροβουνίου: *Ὁ Γέρον Γερμανός Σταυροβουνιώτης*, Λευκωσία, Κύπρος 2000, σ. 241.
4. Ἔνθ. ἄνωτ., σ. 242.
5. Ἀρχιμ. Ἰουστίνου Πόποβιτς: *Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί ὁ Οἰκουμενισμός*, ἔκδ. Βαλιέβο, Σερβία 1974, σ. 119.
6. Ἔνθ. ἄνωτ., σ. 119.
7. Βλ. Viktor E. Frankl, *Czlowiek w poszukiwaniu sensu. Glos nadziei z otchłani Holokaustu*, Warszawa 2009, s. 115.
8. Βλ. Mitr. A. Chrapowickij, *Pastyrskoje Bogoslowije*, Pskov 1994, s. 64.
9. Τσιάκου Ἥ.: *Πάτερ μου, μπορῶ νά Σᾶς μιλήσω;*, σ. 26.
10. Ἔνθ. ἄνωτ., σ. 28.

Ἡ Ὁρθόδοξη Πνευματικότητα καί ὁ Παπαδιαμάντης

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου

(Ὁμιλία σέ ἡμερίδα τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος, πού διοργανώθηκε γιά τήν συμπλήρωση 100 χρόνων ἀπό τό θάνατό του, Παλαιά Βουλή, 10.12.2011)

Δέν διαθέτω τήν ἀπαιτούμενη γνώση καί εἶμαι σχεδόν ἄγευστος πνευματικῶν ἐμπειριῶν, ἀνέλαβα ὁμως προθύμως τήν σημερινή διακονία τοῦ λόγου, ὄχι ὡς καταφρονῶν, ἀλλ' ὑπακούων, μετ' εὐγνωμοσύνης, μάλιστα, στήν τιμητική πρόταση τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος, ἡ ὁποία, ὑπό τήν ἐμπνευσμένη προεδρία τοῦ ἀδελφοῦ μου, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου, ἀξιέπαινα διοργάνωσε αὐτήν τήν ἡμερίδα, ἀφιερωμένη στόν Ἀλέξανδρο Παπαδιαμάντη, μέ ἀφορμή τήν συμπλήρωση 100 ἐτῶν ἀπό τήν κοίμησή του.

Ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης, υἱός πολυτέκνου Ἱερατικῆς οἰκογενείας τῶν ἀειμνήστων Ἱερέως Παπα-Ἀδαμαντίου καί τῆς πρεσβυτέρας Γκιουλῶς, γεννήθηκε τό 1851 στήν Σκιάθο καί ἐκεῖ ἐκοιμήθη καί ἀναπαύεται ἀπό τό 1911, ἀναμένων τό ἐγεργήριο ἀγγελικό σάλπισμα.

Νά ἕνας ἀκόμη λόγος, πού ἴσταμαι ἐνώπιόν σας. Μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία νά εὐχαριστήσω, πάλιν καί πολλάκις, τό Θεό, πού μοῦ ἀνέθεσε τήν ποιμαντική φροντίδα καί αὐτῆς τῆς νήσου καί νά μνημονεύσω εὐγνωμόνως τήν Ἱερατική οἰκογένεια τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως μου.

Ἡ Ὁρθόδοξη Πνευματικότητα καί ὁ Παπαδιαμάντης, εἶναι τό θέμα μου.

Ἡ διατύπωσή του φανερώνει σχέση. Ἡ ὀρθόδοξη πνευματικότητα, ὡς ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια καί ἡ ζωή, προσφέρεται στόν κάθε ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος τήν ἀποδέχεται ἢ τήν ἀρνεῖται, κάμνοντας καλή ἢ κακή χρήση τοῦ ἀνεκτιμήτου προικίου θεϊκοῦ δώρου τῆς ἐλευθερίας.

Ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης μέ ἀγάπη καί εὐγνωμοσύνη ἀποδέχθηκε τό δῶρημα ἐκ τοῦ Πατρὸς τῶν Φώτων καί ἐβίωσε τήν ὀρθόδοξη πνευματικότητα, ὡς αὐθεντικός ἄνθρωπος τοῦ Χρι-

στοῦ καί πιστό μέλος τῆς Ἐκκλησίας καί τήν προέβαλε, μέ γνήσιο τρόπο, ὁμολογιακό θάρρος καί ἀπροσποίητο ὕφος, μέσα ἀπό τή ζωή καί τά ἔργα του.

Προτοῦ ὁμως ψηλαφίσω καί δι' ὀλίγων παρουσιάσω αὐτή τήν σχέση ζωῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος καί Παπαδιαμάντη, ἃς μοῦ ἐπιτραπεῖ νά ἀναφερθῶ μέ συντομία στό νόημα καί τό περιεχόμενο τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος καί στά χαρακτηριστικά τῆς γνωρίσματα.

Α. Ὁρθόδοξη Πνευματικότητα καί τά χαρακτηριστικά τῆς

«Ἡ ὀρθόδοξη πνευματικότητα εἶναι ἡ χριστιανική πνευματικότητα, ὅπως διαμορφώθηκε καί ἐκφράστηκε στήν Ἐκκλησία σάν ἡ παράδοση καί ἡ ζωή τῆς...»¹.

Εἶναι ἡ κοινωνία τοῦ πιστοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Τριαδικό Θεό, πού πραγματώνεται μέσα στήν Ἁγία μας Ἐκκλησία –τό θεανθρώπινο σῶμα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι ἕνα Ἴδρυμα, ἀλλά ἡ καινή κτίσις ἐν Χριστῷ καί διά τοῦ Χριστοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, πού τήν κατευθύνει τό Ἅγιο Πνεῦμα»².

Εἶναι ἡ ἴδια ἡ Ὁρθοδοξία, ἀφοῦ ἐκφράζει τό δόγμα, τή λειτουργία, τήν ἄσκηση, τό ἦθος, ὁλόκληρη τή ζωή τῆς.

Εἶναι βαθειά καί πλούσια ἐμπειρία καί μαρτυρία ζωῆς, ἡ ὁποία ἐνώνει ἀρμονικά τά παρόντα καί τά μέλλοντα. «Ἐχει ἐσχατολογική τήν προοπτική τῆς, ἀλλά ταυτόχρονα καί πλήρη συνείδηση τῆς παρουσίας καταστάσεως τοῦ κόσμου»³ καί ζητεῖ τόν ἄνθρωπο καί τή σωτηρία του.

Τά κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῆς Ὁρθοδόξου Πνευματικότητος, πού ὀρθά χαρακτηρίζεται ὡς «ἕνας ποταμός ἐπίπονης καί αὐθεντικῆς

ζωής και δημιουργικότητας μέσα στη χάρη και τό έλεος του Θεού»⁴, είναι:

α) Βιβλική και παραδοσιακή

Ἡ Ἁγία Γραφή, πού προέρχεται ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἔχει ὡς κεντρικό θέμα τῆς τόν Χριστό και τήν Ἐκκλησία Του και μᾶς ὀδηγεῖ στήν προσκύνηση και τή λατρεία του σαρκωμένου Λόγου. Οἱ Πατέρες τό μόνο πού ἀναζητοῦν στήν Ἁγία Γραφή εἶναι ἡ κοινωνία και ὁ διάλογός τους μέ τόν Χριστό και ἡ ἀγωνία τους νά Τόν ἀκολουθήσουμε και νά μιμηθοῦμε τό ἔλεός Του. Γιά τόν λόγο αὐτό ἡ Βίβλος κατέχει θεμελιώδη σημασία γιά τήν ὀρθόδοξη εὐσέβεια, τή λατρεία και τήν πνευματική ζωή.

Κατά τόν φιλοκαλικό Ἰωάννη τόν Καρπάθιο «εἶναι μακάριος, ὅστις ἀπλήστως φάγεται και πίεται εὐχάς και ψαλμούς ἐνταῦθα νυκτός και ἡμέρας και ἐπιρρώσει ἑαυτόν τῇ ἐνδόξῳ τῆς Γραφῆς ἀναγνώσει. Ἡ γάρ τοιαύτη μετάληψις ἀναδώσει τῇ ψυχῇ ἀμείωτον εὐφροσύνην ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι»⁵.

Ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὡστόσο, ἀπαιτεῖ ταπεινοφροσύνη, καθαρότητα, ἐργασία τῶν ἐντολῶν και προπαντός προσευχή. Ἔτσι δημιουργεῖται ὁ πόθος γιά ν' ἀκολουθήσουμε τό δρόμο πρὸς τήν θέωση, ἐνῶ, δίχως τήν ἔλλαμψη του Ἁγίου Πνεύματος, δέν εἶναι δυνατόν νά εἰσέλθουμε στόν ἀληθῆ νοῦ τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Και φυσικά δέν πρέπει νά παραλείψουμε νά τόνισουμε τήν ἀρμονική τῆς σχέση μέ τήν παράδοση. Ἡ ἐνότητα Ἁγίας Γραφῆς και παραδόσεως εἶναι ἀρρηκτη, ἀφοῦ ἡ παράδοση εἶναι ἡ ψυχή τῆς Ἁγίας Γραφῆς⁶. Εἶναι ἡ ἴδια ἡ ἁγία Γραφή, ὅπως ἐξ ἀρχῆς ἐρμηνεύεται στήν Ἐκκλησία και ἀπό τήν Ἐκκλησία⁷. Εἶναι ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Παράδοση και Ἁγία Γραφή ἀποτελοῦν τόν κορμό τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ἡ Ὄρθοδοξία δέν εἶναι Ἐκκλησία τῆς ἀτομικῆς πίστεως, τῆς συνήθειας και τῆς αὐθεντίας και ἡ παράδοση δέν εἶναι μουσειακός θησαυρός ἢ ἀρχαιολογικός πλοῦτος, ἀλλά ζωή.

β) Ἱστορική και ἐσχατολογική

Ὁ Τριαδικός Θεός εἶναι πέρα και μετά τήν ἱστορία, ἀλλά ὄχι ἔξω ἀπό τήν ἱστορία. Τό ἴδιο και ἡ

Ὄρθοδοξη Πνευματικότητα, ἀφοῦ ἡ ἱστορία «εἶναι ἓνα μυστήριο, μέσα στό ὁποῖο ἐνεργεῖται ἡ σωτηρία του ἀνθρώπου και του κόσμου, πού συντελέστηκε μέ τό θάνατο και τήν ἀνάσταση του Χριστοῦ. Ὅπως ἐπίσης εἶναι τό θέατρο τῶν περιπετειῶν και τῶν παθημάτων, τῶν νικῶν και τῶν θριάμβων τῶν ὀρθοδόξων λαῶν, οἱ ὁποῖοι ἀποβλέπουν σ' ἓνα ἐσχατολογικά σταθερό μέλλον, πού θεμελιώνεται πάνω στήν πίστη στήν Ἀνάσταση του Χριστοῦ, σάν προϋπόθεση και βάση τῆς τελικῆς ἀπολυτρώσεως και ἀναστάσεως»⁸.

Μέ τή μετοχή μας στή μυστηριακή λειτουργική πράξη και ζωή τῆς Ἐκκλησίας πραγματοποιοῦμε τήν Ἱστορία ὡς ὄδευση πρὸς τήν τελική σωτηρία, πρὸς τά ἔσχατα τῆς Βασιλείας, πού μέ βάση τήν ἐνανθρώπιση γεμίζουν τά πάντα.

Ἡ Ὄρθοδοξία εἶναι Ἐκκλησία λειτουργική και ἡ πνευματικότητά τῆς λειτουργική.

Ἡ λειτουργική πείρα τῆς Ὄρθοδοξίας, πού ζωοποιεῖ τά δόγματα, εἶναι ἡ καθημερινή τροφή γιά τήν αὔξηση τῆς πνευματικότητος, ἡ προσωπική αἴσθηση τῆς ἀθανάτου ζωῆς στόν παρόντα αἰῶνα. Ἔτσι ζοῦμε, κατανοοῦμε και ἐρμηνεύουμε τήν ἀγάπη στίς λειτουργικές ἀκολουθίες, τό σεβασμό στίς ἅγιες εἰκόνες, τά ἱερά λείψανα, τήν τιμή στήν Παναγία μας και τούς ἁγίους και τίς ἄλλες ἐκδηλώσεις τῆς ὀρθοδόξου εὐσεβείας.

γ) Θεωρητική και πρακτική

Στήν ὀρθόδοξη πνευματικότητα δέν ὑπερτονίζεται ἡ θεωρία και ὁ θεωρητικός βίος, ὅπως ἰσχυρίζονται κάποιοι, σέ βάρος του πρακτικοῦ βίου και τῆς πράξεως, ἀλλά θεωρία και πράξη συνδέονται ὀργανικά. Ὁ ὀρθόδοξος πιστός φθάνει στήν μυστική θεωρία του Θεοῦ, μέ τήν ἄσκηση τῶν ἀρετῶν.

Πιθανός χωρισμός θεωρίας και πράξεως ὑποκρύπτει χωρισμό και ἀντίθεση ἀνάμεσα στήν ψυχή και τό σῶμα, τήν πίστη και τήν ἀγάπη, τήν ἐλευθερία και τή χάρη, τόν Θεό και τόν κόσμο.

δ) Πατερική και μοναστική

Ἡ παρουσία τῶν Ἁγίων Πατέρων εἶναι μαρτυρία και ἐγγύηση τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία ἔζησε και ζεῖ μέ τούς Πατέρες, οἱ ὁποῖοι δημιουργήθηκαν στους κόλπους Τῆς ἀπό

τό Ἅγιο Πνεῦμα, ἐποίμαναν καί ἐδίδαξαν καί ἐρμήνευσαν τήν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ.

Ἡ παράδοση καί ἡ πνευματικότητα τῆς Ἀνατολῆς εἶναι πατερική, πού σημαίνει βιβλική, ἀποστολική, χριστιανοκεντρική καί καθολική καί διά τοῦτο ὀρθόδοξη.

Ἡ Ἀνατολική πνευματικότητα σχετίζεται μέ τήν ἀσκητική αὐτογνωσία, τήν ἐπίγνωση καί αἴσθηση τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας καί ἁμαρτίας, πού στρέφει καί κινεῖ τόν ἄνθρωπο στήν ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ καί τόν μεταβάλλει σέ τόπο τελειώσεως τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ⁹. Ἡ μοναχική πεῖρα τῆς ἀσκήσεως θεωρεῖ τήν αὐτογνωσία ὡς θεμελιώδη προϋπόθεση τῆς πνευματικότητας.

ε) Ἀσκητική καί μυστικιστική

Τό πνεῦμα τῆς ἀσκήσεως καταξιώνει τόν ὀρθόδοξο Μοναχισμό, ἀλλά διαποτίζει καί ὀλόκληρη τήν ὀρθόδοξη πνευματικότητα. Ὁ ἐκκλησιαστικός βίος εἶναι ἀγώνας καί ἄσκηση γιά τήν ἐπάνοδο τοῦ ἀνθρώπου στήν προπρωτική καί προσωπική του πληρότητα καί ὀλοκλήρωση, ὥστε, μέ τή χάρη τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως, νά φθάσει ὁ ἄνθρωπος καί ὁ κόσμος ἀπό «τό εἶναι στό εἶναι καί στό αἰεῖ εἶναι»¹⁰.

Ἀσκητικός εἶναι ὀλόκληρος ὁ Χριστιανισμός, κατά μίμησιν τοῦ Χριστοῦ, τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Ἁγίων.

Ἔργασία ἐπιπόνου ἀσκήσεως καί ἀτελευτήτου μετανοίας μέσα στό ἔλεος καί στή φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἄσκηση στό βάθος τῆς εἶναι ἐμπειρία μυστικῶν ἐνεργειῶν καί μυστικῆς ζωῆς.

Εἶναι ἀτελειώτος ἀγώνας στή χάρη καί μέ τή χάρη τῶν μυστηρίων, πού ἀνυψώνει, μεταμορφώνει καί τελειώνει τήν ἀνθρώπινη προσπάθεια καί διαφυλάσσει τήν Ἐκκλησία ἀπό τήν πιθανή ἐκκοσμίκευση καί τόν κόσμο ἀπό κάθε καταστροφική αὐτονομία καί θεολογική ἀπογύμνωση.

Γι' αὐτό καί δέν χωρίζονται πνευματικότητα καί μυστικισμός, ἄσκηση καί χάρη, στήν ἐκκλησιαστική παράδοση. Δέν ὑπάρχει φυσικά καμμία σχέση μέ τήν ἀνατολική τεχνική, ὅπου βυθίζεται ὁ ἄνθρωπος στόν ἑαυτό του. Ἀντίθετα ἐκφράζει τήν προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νά βγεῖ ἀπό τόν ἑαυτό του, ὥστε ἐλεύθερος ν' ἀγαπήσει τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο.

στ) Φιλόθεη καί φιλάνθρωπη

Ἡ φιλοθεΐα καί ἡ φιλανθρωπία ἀποτελοῦν τήν ἀνακεφαλαίωση ὅλων τῶν γνωρισμάτων τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητας –τοῦ ὀρθοδόξου ἠθους.

Ἡ ἀγάπη στό Θεό καί ἡ ἀγάπη στόν πλησίον συνιστοῦν τή μιά καί μόνη ἐντολή, τήν καινούργια ἐντολή τῆς ἀγάπης τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ὁ πλοῦτος καί ἡ ὁμορφιά τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητας χαρίζεται μόνο στό φιλόθεο ἄνθρωπο, σ' ἐκεῖνον πού μοναδικό μάρτυρα τῆς φιλοθεΐας του καί πραγματική ἔκφρασή τῆς ἔχει τή φιλανθρωπία. Αὐτός εἶναι ὁ ὀλοκληρωμένος ἄνθρωπος καί ἡ ὀρθόδοξη πνευματικότητα, ἐπειδή εἶναι θεανθρώπινη, δέν εἶναι μόνο ἄνοδος, ἀλλά ταυτόχρονα εἶναι καί κάθοδος.

Β. Ὁρθόδοξη Πνευματικότητα καί ὁ Παπαδιαμάντης

Μετά ἀπ' αὐτή τήν σύντομη ἀναφορά στήν ὀρθόδοξη πνευματικότητα καί στά χαρακτηριστικά τῆς γνωρίσματα, ἄς ἐπιχειρήσουμε, καθώς μᾶς εἶναι δυνατόν, νά δεῖξουμε τή σχέση τοῦ τιμωμένου Παπαδιαμάντη μέ τήν ὀρθόδοξη πνευματικότητα.

Ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης ἀναγεννήθηκε μέ τό βάπτισμά του καί παρέμεινε πιστός διά βίου στήν Ἐκκλησία, τήν ὁποία ὀρθοδόξως κατανοεῖ ὡς σῶμα Χριστοῦ καί ὄχι ὡς σωματεῖο χριστιανῶν. Καταθέτοντας τήν αὐτοσυνειδησία του, ὁμολογεῖ: «Ἐγώ εἶμαι τέκνον γνήσιον τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐκπροσωπούμενης ὑπό τῶν Ἐπισκόπων Τῆς. Ἐάν δέ τυχόν πολλοί τούτων εἶναι ἁμαρτωλοί, ἀρμοδία νά κρίνει εἶναι μόνον ἡ Ἐκκλησία, καί μόνον τό ἄπειρον ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἡμεῖς πρέπει νά ἐπικαλώμεθα. Τό κύρος καί τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἡμεῖς δέν τά συγχέομεν μέ τάς ἁμαρτίας τῶν προσώπων, καθώς οἱ παρασυμῶνοι»¹¹.

Δέν παραλείπει, βεβαίως, νά γίνεται κάποτε καί ἀγαπητικά καυστικός, ἀναφερόμενος σέ κείμενά του στήν ἀπροθυμία ἐνίων Κληρικῶν καί δῆ καί ἀγάμων νά εἶναι γνήσιοι σ' ὅ,τι ἐπαγγέλλονται, ὅτι εἶναι καί στήν ἀντιευαγγελική ἐπιλογή ἄλλων τινῶν νά βόσκουν ἑαυτούς καί ὄχι τά πρόβατα¹².

᾽Οφέλιμο θά ἦταν νά μελετήσουμε καί αὐτά τὰ ἔργα του, ὅπως λ.χ. «Ὁ καλόγερος»¹³, «Τά περόεντα δῶρα»¹⁴, «Ἡ επίσκεψη τοῦ Ἁγίου Δεσπότη»¹⁵, «Ἐκκλησιαστικοὶ Ρήτορες καί Ἱερά Σύνοδος»¹⁶, «Ἱερεῖς τῶν πόλεων καί Ἱερεῖς τῶν χωριῶν»¹⁷ καί ἄλλα.

᾽Ὡς υἱὸς εὐλαβοῦς Ἱερέως, ὁ Ἀλέξανδρος, ἀνατράφηκε μέ τίς Θεῖες Λειτουργίες, τὰ Ἱερά βιβλία, τὰ μυροβόλα συναξάρια, τὰ πατερικά καί νηπτικά κείμενα, τήν φιλοκαλία, τίς ἀσματικές ἀκολουθίες, τίς ἅγιες εἰκόνες, τίς ἀπαράβατες ἐκκλησιαστικές παραδόσεις, τὰ ὠραῖα ἔθιμα, τὰ ἐξαίρετα ἦθη, τό μεθυστικό καί ἀναγεννητικό ἄρωμα τῆς κολλυβάδικης ἀγιορειτικῆς παραδόσεως, τήν ὁποία σθεναρῶς ὑπερασπίζεται, ὑπογραμμίζοντας γιά τούς Κολλυβάδες ὅτι «τό σκωπτικόν ἐπίθετον ἀναξίως ἐδόθη αὐτοῖς ὑπό φθονερῶν τοῦ μοναστικοῦ βίου ἀπτήνων»¹⁸ καί σημειώνοντας ἐπιπροσθέτως ὅτι «ἐκ τῶν Κολλυβάδων ἦσαν ἐκ τῶν παλαιῶν λογίων πατέρων ὁ Κορίνθου Μακάριος, ὁ Νοταρᾶς, ἅγιος τιμώμενος, Ἀθανάσιος ὁ Πάριος καί Νικόδημος ὁ πολυγραφότατος, ὁ Κύριλλος, ὁ Ἡλίας, ὁ Ἀρσένιος καί ἄλλοι ἐνάρετοι πατέρες»¹⁹. «Παρά τῶν ἱεροπρεπῶν ἐκείνων Κολλυβάδων ἐδιδάχθη ὁ πατέρας του, ὅπως καί οἱ ἀρχαιότεροι τῆς νήσου ἐφημέριοι, τήν τῶν μυστηρίων τέλεσιν ἀναδειχθεῖς φίλος ἀγκραιφνῆς τῆς τάξεως ἐν τῇ προσευχῇ τῇ προκαλοῦσῃ τήν κατάνυξιν»²⁰, καθὼς ὁ ἴδιος (ὁ Παπαδιαμάντης) ἀνέφερε στή νεκρολογία γιά τόν πατέρα του.

Ὁ Παπαδιαμάντης εἶναι Ἱεροψάλτης καί Ἀναγνώστης. Ἄνθρωπος τῆς προσευχῆς καί τῶν ἀγρυπνιῶν. Ἀξιοπρόσηπη εἶναι ἡ περιγραφή τέτοιων ἀγρυπνιῶν, πού ἔκαμε ὁ ἀείμνηστος πατήρ Φιλόθεος Ζερβάκος²¹. Ὅπως φαίνεται ἀπ' τὰ ἔργα του, ὁ κυρ-Ἀλέξανδρος γνωρίζει πολύ καλά τήν Ἁγία Γραφή καί τὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαίτερα τὰ ὑμνογραφικά. Χαρακτηριστικά σημειώνει ὁ κ. Νίκος Τριανταφυλλόπουλος, ὁ ὁποῖος πρόσφατα ἀνηγορεύθη ἐπίτιμος διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ., ὁ ὑπ' Αὐτῆς δικαίως χαρακτηρισθεῖς ὡς ὁ πατριάρχης τῶν μελετητῶν τῶν παπαδιαμαντικῶν ἔργων, «τά πράγματα αὐτά τὰ ἤξερε καλύτερα καί ἀπό τήν παλάμη του»²². Ζεῖ καί διασώζει τήν ἀπλή εὐλαβική λαϊκή εὐσέβεια καί παράδοση. Περιγράφει τὰ ἔθιμα καί τὰ πανηγύρια,

πού κέντρο τους ἔχουν τήν Θεία Λειτουργία. Δέν ὑπάρχουν ὠραιότερα διηγήματα Χριστουγεννιάτικα, Πασχαλινά καί ἄλλα ἑορταστικά, πού νά συνδυάζουν τόσο ἄρμονικά τή Θεολογία καί τή ζωή τῶν ἀνθρώπων.

Πιστεύει θερμά στόν Θεό καί τούς ἁγίους καί στά θαύματά τους. «Μικρός ἐξωγράφιζα Ἁγίους...»²³ θά σημειώσει στήν αὐτοβιογραφία του.

Μιά φορά, διηγεῖται ὁ Ἀλέξανδρος Μωραϊτίδης, ἔγινε καλά ἀπό ἰσχυρό πονόδοντο καί ἔγραψε ἀκολουθία στόν Ἅγιο Ἄντιπα, πού προστατεύει ὄσους πονοῦν στά δόντια. Καί βέβαια καί σ' ἄλλους ἁγίους ἔγραψε ὑμολογίες, κυρίως ὁμως στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο.

* * *

Ἰδιαίτερη, πράγματι, εἶναι ἡ εὐλαβική σχέση του μέ τήν Παναγία, εὐθέως ἀνάλογος μέ ἐκείνη τῶν Σκιαθιτῶν. Στό διήγημά του «Ρεμβασμός τοῦ Δεκαπενταγούστου»²⁴ π.χ. περιγράφει αὐτή τή σχέση: «τό πάλαι ἐδῶ, στό Ναό τῆς Παναγίας τῆς Πρέκλας, δηλαδή, οἱ χριστιανοί, ἤρχοντο τάς ἡμέρας αὐτάς νά εὔρωσι, διά τῆς ἐγκρατείας καί τῆς προσευχῆς καί τοῦ Ἱεροῦ ἁσματος, ἀναψυχῆν καί παραμυθίαν...». «Στόν μέγαν Παρακλητικόν Κανόνα, ὅπου διεκτραγωδοῦνται τὰ παθήματα καί τὰ βάσανα μιᾶς ψυχῆς...

Ἐκεῖ ὅπου κανεῖς παρεκάλει, διά τοῦ ἁσματος, τήν Παναγίαν, νά εἶναι μεσίτρια πρός τόν Θεόν, «μή μου ἐλέγξῃ τάς πράξεις, ἐνώπιον τῶν Ἀγγέλων...». ᾽Ὡ, αὐτό εἶχε τήν δύναμιν καί τό προνόμιον νά κάμνη πολλά ζεύγη ὀφθαλμῶν νά κλαίωσι, τόν παλαιόν καιρόν, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἔκλαιον ἀκόμη ἐκούσια δάκρυα ἐκ συναισθήσεως...».

Τήν ἴδια θαλπωρή καί παραμυθία, μᾶς πληροφορεῖ, ἐπιζητοῦν οἱ προσκυνητές στό πανηγύρι τῆς Παναγίας τῆς Κεχριᾶς, καθὼς προσεγγίζουν τήν σεβασμίαν καί παλαιάν εἰκόνα τῆς Κοιμήσεως...», ὅπως καί οἱ νοσταλγοί τοῦ Κάστρου καί διακονητές τῆς Παναγίας τῆς Μεγαλομάτας.

Στήν λεπτομερῆ ὁμως διήγησή του γιά τήν εὔρεση τῆς Ἱεράς Εἰκόνης τῆς Παναγίας τῆς Κουνίστρας, τήν ὁποία θεωρεῖ καί ὀνομάζει κοινόν σέβασμα καί ἀγίασμα τῶν χριστιανῶν καί πολιοῦχον τῆς νήσου καί θεόπεμπτον κειμήλιον, εἶναι ἐμφανέστατος αὐτός ὁ ὑποκάριος σεβασμός καί τό

φίλτρο προς τήν Θεομήτορα, ἡ ὁποία, καθὼς ἀναφέρει, «πολλούς (δέ) ἁγιασμούς καί ἰάσεις εἰς τοὺς μετὰ πίστεως ἐπικαλουμένους ἐνεργεῖ...»²⁵.

Στό ἔργο αὐτό περιγράφεται καί ἡ βαθειά πνευματική σχέση μέ τό Μοναστήρι τῆς Κουνίστρας, τό «μονύδριον» κατά τήν δυτικήν ἀκτὴν τῆς νήσου Σκιάθου, τό προσκύνημα ὄλων τῶν χριστιανῶν τῆς νήσου, μέ τό ὁποῖο καί ἡ οἰκογένειά του διατηροῦσε ἀπό παλιά πνευματικούς δεσμούς.

Στόν ἴδιο τόνο ἀποκαλυπτικά ἱερῶν συναισθημάτων εἶναι καί τά ποιήματά του στήν Παναγίτσα στό Πυργί, στήν Παναγία τήν Σαλονικιά, στήν Παναγία τήν Κεχριά, στήν Παναγία τήν Κουνίστρα, στήν Παναγία τοῦ Ντομάν²⁶.

Ὁ Παπαδιαμάντης σέβεται καί τιμᾷ οὐσιαστικά τήν ἐκκλησιαστική παράδοση, προβάλλοντας τήν ἀλήθεια τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἡ ἄρνηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως θεωρεῖ ὅτι μᾶς ἐξομοιώνει μέ τοὺς Προτεστᾶντες.

Γράφει σέ ἐπιστολή του: «Ἡ οὐσία τοῦ Προτεσταντισμοῦ δέν ἔγκειται τόσον ἐν τῇ τιμῇ τῶν εἰκόνων καί τῶν λειψάνων, ὅσον ἐν τῇ ἀπορρίψει τοῦ κύρους τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῶν Πατέρων καί τῆς παραδόσεως, ἐν τῇ ἀπολύτῳ ἐλευθερίᾳ τοῦ ἐρμηνεύειν ἕκαστον τὰς Γραφάς, ὅπως ἂν αὐτῶ ἀρέσκη»²⁷.

Εἶναι ἀκτῆμων καί ἐλεήμων, φτωχός, ἀπλός, λιτός, σεμνός, ταπεινός καί ἀσκητικός. Στερεῖται καί τόν ἐπιούσιο καί, ἐν τούτοις, ἔχει τό κουράγιο νά πῇ: «Μοῦ φθάνουν οἱ 100 δραχμές», ἔναντι τῶν 150, πού κάποτε τοῦ προσέφεραν, ὡς ἀνταμοιβή τοῦ κόπου του.

Πόσο ἀξιοπρόσεκτη κάνει τήν ἔντιμον πενίαν στήν ἐποχή μας, τήν ἐποχή τῆς ἀπληστίας!

«Πρέπει νά μένη τις ἐν τῇ τάξει ἐν ἧ εὐρέθῃ ἀπ' ἀρχῆς, ὅσον ταπεινή, ὅσον πενιχρά καί ἂν φαίνεται αὕτη. Αἰρετωτέρα δέ ἀείποτε ἢ ἔντιμος εὐτέλεια τῆς ἀδόξου πολυτελείας καί τρυφῆς» ἰσχυρίζετο.

Προτιμᾷ τήν συντροφιά τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων καί προσπερνᾷ μέ ἀξιοζήλευτη ἐλευθερία τίς τιμές γιά τό ἔργο του, σάν νά μήν εἶδε καί νά μήν ἀκουσε.

Ὅταν ἡ πριγκίπισσα Μαρία ὀργάνωσε πρὸς τιμὴν του μιᾷ μεγάλῃ φιλολογικῇ γιορτῇ στόν «Παρνασσό», ὅλη ἡ Ἀθήνα πῆγε ἐκτός ἀπό τόν τιμώμε-

νο συγγραφέα. Εἶχε καταφύγει στή φιλοξενία τοῦ Νίκου καί τῆς Πολυξένης Μπούκη. Κάθισαν ἔξω, στή μικρὴ ταράτσα τοῦ σπιτιοῦ, καί τότε εἶπε:

– Ἀπόψε μέ περιμένει ἡ πριγκίπισσα Μαρία, μέ ὅλη τήν πλούσια κοινωνία τῶν Ἀθηνῶν.

Οἱ Μπούκηδες σαστισμένοι:

– Μά, κύριε Ἀλέξανδρε, τί κάνετε λοιπόν ἐδῶ;

– Ἐννοια σας, κυρία Πολυξένη. Εἶμαι πολύ καλύτερα μαζί σας. Ὅλ' αὐτὰ δέν ἔχουν γιά μένα καμιά σημασία. Προτιμῶ νά περάσω τῆ βραδιά στό σπίτι σας. Κυρία Πολυξένη, κάνε μου, παρακαλῶ, ἓνα χαμομήλι καί δός μου ἓνα σπίρτο.

Ἄναψε τό τσιγάρο του καί ἄρχισε νά ψάλλει²⁸.

Πονάει ἡ ψυχὴ του, συναντώντας παντοῦ τόν ὕλισμό. Γράφει εὐρισκόμενος στήν Ἀθήνα: «Ἐδῶ θεοποιεῖται φανερά ὁ Μαρμωνᾶς. Χιλιάκις καλύτερον θά ἦτο ἐάν ὑπῆρχεν ἀκόμα ἡ ἀρχαία ποιητικὴ εἰδωλολατρία. Τώρα ὁμως ἡ πράγματι ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ὁ πλέον ἀκάθαρτος καί κτηνώδης ὕλισμός. Μόνον κατά πρόσχημα εἶναι ἡ χριστιανοσύνη»²⁹.

Ὡστόσο, ἐκτός ἀπὸ τήν πρακτικὴ ἀθεΐα, θεωρεῖ παντελῶς ἀπαράδεκτη καί τήν θεωρητικὴ. Πιστεύει ὅτι εἶναι παρόλογο νά ἀρνεῖται κάποιος ἀκόμη καί αὐτὴν τήν ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ.

Στό ἄρθρο του «Ἡ ἐννοια τοῦ Θεοῦ καί ὁ ὕλισμός», μεταξύ ἄλλων, γράφει: «...Πρὸ τῶν σήμερον ὕλιστῶν, δαρβινιστῶν καί θετικιστῶν ὑπῆρξαν οἱ ἀπαισιόδοξοι, οἱ ὀρθολογισταί καί οἱ κριτικισταί· ἀλλὰ παρῆλθον· πρὸ αὐτῶν ἦσαν οἱ πανθεῖσταί, ἀλλὰ ἐξέλιπον. Παρέρχονται, κρύπτονται ἐν τῇ σκιᾷ, ἀφανίζονται, ἀφοῦ ἐπὶ βραχὺ τέρψωσι τοὺς φιλοκαίνους καί τοὺς φιλαναγνώστας διὰ περιέργου συναυλίας λέξεων καί γνωμῶν. Ὁ δὲ Χριστιανισμός ἔμεινε καί θά μένη». «...τῶν θνητῶν ἡ διάνοια θά στρέφεται ἀείποτε πρὸς τό θεῖον ὡς πρὸς τήν μόνην αὐτῆς ἀνάπαυσιν ἢ τόν μόνον ἀγῶνα»³⁰.

Ὁ Παπαδιαμάντης ἔχει σοβαρὰ ἀσχοληθεῖ μέ τήν ἀνθρώπινη ψυχὴ. Ἔχει μελετήσῃ τήν Θεΐα Γραφή, ἡ ὁποία διδάσκει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νά ὑπακούει τό Θεό, νά τόν διακονεῖ θυσιαστικά στό πρόσωπο τοῦ κάθε πλησίον. Οἱ σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου, ὁμως, διαταράσσονται διὰ τῆς ἀμαρτίας. Τὰ ἔργα τοῦ Παπαδιαμάντη εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ ἀμαρτωλοῦς. Περιγράφονται ἐκεῖ ἄσωτοι,

ἄθεοι, βλάσφημοι, κλέφτες, φιλόδοξοι, λαίμαργοι, μέθυσοι, ἄδικοι, ὑποκριτές, φθονεροί, ἱερόσυλοι, φονιάδες καὶ αὐτόχειρες ἀκόμη.

Γνωρίζει τὸ εὐπερίστατον τῆς ἁμαρτίας καὶ θεωρεῖ τὴν Ἐκκλησία ὡς θεραπευτήριον τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῆς μετανοίας. Συγκλονιστικὴ εἶναι ἡ περιγραφή τῆς εἰλικρινοῦς ἐξομολογήσεως τῆς ἀδελφῆς Ἀγάπης στὸν Γέροντα Ἀμμοῦν, πού τόσο πολὺ διέφερε ποιοτικὰ ἀπὸ τίς ἀμέτρητες τυπικὲς ἐξομολογήσεις πού ὁ Γέρον Πνευματικὸς εἶχε δεχθεῖ καὶ πού ἔκαμε καὶ τὸν ἴδιο νὰ διερωτᾶται, ἂν καὶ αὐτὸς ἐξομολογήθη ποτέ εἰλικρινῶς, ἀλλὰ μετ' ἀληθοῦς καὶ ἀνυποκρίτου εἰλικρινείας, πρὸς τὸν πνευματικὸν αὐτοῦ πατέρα.

Αὐτὴ ἡ περιγραφή, πού ἀκολουθεῖ τὴν τόσο ρεαλιστικὴν ῥῆσιν ὅτι «τά μυστικά, ἄτινα κρύπτουσιν οἱ ἁμαρτωλοὶ κατὰ τὴν ἐξομολόγησιν, τοὺς τρώγουσι ζῶντας, καθὼς οἱ σκώληκες θὰ μᾶς φάγωσι νεκρούς»³¹ καὶ θὰ ἦταν ὠφέλιμο νὰ περιέχεται στὰ ἐγγχειρίδια τῆς ἐξομολογητικῆς, προϋποθέτει ἀσφαλῶς βαθεῖα γνώση τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, τὴν ὁποία μόνον ὁ τίμιος αὐτοκρινόμενος, ὁ ἀληθινὰ πνευματικὸς ἄνθρωπος ἠμπορεῖ νὰ κατέχη.

Τὴν Ἐκκλησία τὴ διακηρύσσει ὡς φιλόστοργη μητέρα καὶ πηγὴ πάσης παραμυθίας. Σ' αὐτὴν καταθέτει, κατὰ τὸν Ν. Γαβριήλ Πεντζίκη, τὸν πεπτωκότα ὀργανισμό.

* * *

Σέ ὅλα τὰ ἔργα του φαίνεται διάχυτη αὐτὴ ἡ εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Τὴν Χριστίνα, π.χ. τὴν δασκάλα, πού ζοῦσε χωρὶς στεφάνι, τὴν βλέπει μὲ συμπάθεια, γι' αὐτό, στὸ τέλος τοῦ διηγήματός του, γράφει γι' αὐτήν: «Ἄλλ' Ἐκεῖνος, ὅστις ἀνέστη “ἔνεκα τῆς τάλαιπωρίας τῶν πτωχῶν καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων”, ὅστις ἐδέχθη τῆς ἁμαρτωλῆς τὰ μύρα καὶ τὰ δάκρυα καὶ τοῦ ληστοῦ τὸ Μνήσθητί μου, θὰ δεχθῆ καὶ αὐτῆς τῆς πτωχῆς τὴν μετάνοιαν, καὶ θὰ τῆς δώσῃ χῶρον καὶ τόπον χλοερὸν, καὶ ἄνεσιν καὶ ἀναψυχὴν εἰς τὴν βασιλείαν Του τὴν αἰώνιαν»³².

Τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἐπικαλεῖται καὶ γιὰ τοὺς κεκοιμημένους, γράφοντας ὅτι μνημόσυνα ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν κεκοιμημένων μόνον οἱ ὀρθόδοξοι δικαιοῦνται καὶ ὀφείλουσι νὰ τελέσωσι, σέ ἀντίθεση μὲ τοὺς δυτικούς, πού διδάσκουν τὰ περὶ καθαρτηρίου πυρός.

Σχολιάζει: «Ἡμεῖς Καθαρτήριον δέν ἠξεύρομεν, πιστεύομεν ὅμως ὅτι ὁ Θεός, ἐν τῷ ἀπείρῳ Αὐτοῦ ἔλεει, πολλὰς πολλῶν ἁμαρτίας θὰ συγχωρήσῃ, δεχόμενος τὰς μυστικὰς θυσίας καὶ τὰς ἐν αὐταῖς γινομένας εὐλαβῶς μνείας τῶν κεκοιμημένων. Περὶ Καθαρτηρίου δέ καὶ ἄλλων τοιούτων δέν πολυπραγμονοῦμεν. Οἱ Δυτικοὶ θεολόγοι εἶναι δεινοὶ εἰς τὸ νὰ περιγράψωσιν ἐπὶ τὸ φανταστικώτερον καὶ τὰς Κολάσεις καὶ τὰ Καθαρτήρια. Ἡμεῖς γνωρίζομεν μόνον ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ὀρθόδοξων χριστιανῶν, ὅσοι ἡμάρτησαν ὡς ἄνθρωποι, εἶναι εἰς τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Θεοῦ»³³. Στὸν Λαμπριατικο Ψάλη³⁴ γίνεται ἰδιαίτερος λόγος γιὰ τὴν δύναμιν τῶν μνημοσύνων καὶ τῶν ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων προσφορῶν.

* * *

Ὁ Παπαδιαμάντης πονάει ὅταν βλέπει τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνία νὰ ρέπει πρὸς τὸν μιμητισμὸν καὶ τὴν ξενομανία, τὸ νὰ χάσκει τις πρὸς τὰ ξένα καὶ νὰ περιφρονεῖ τὴν Ἑλληνορθόδοξον παράδοσιν. Ὅταν τὸν κατηγοροῦν ὅτι τὰ ἔργα του εἶναι κυρίως θρησκευτικὰ, γράφει:

«Μὴ θρησκευτικὰ, πρὸς Θεοῦ! Τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος δέν εἶναι Βυζαντινοί, ἐννοήσατε; Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες εἶναι κατ' εὐθείαν διάδοχοι τῶν ἀρχαίων. Ἐπειτα, ἐπολιτίσθησαν, ἐπροώδευσαν καὶ αὐτοί. Συμβαδίζουν μὲ τ' ἄλλα Ἔθνη. Ποίαν ποίησιν ἔχει τὸ νὰ γράφῃς ὅτι ὁ Χριστὸς δέχεται τὴν λατρείαν τοῦ πτωχοῦ λαοῦ» καὶ ὅτι ὁ πτωχὸς Ἰερεὺς «προσέφερε τῷ Θεῷ θυσίαν αἰνέσεως»; Καὶ νὰ περιγράψῃς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναῖσκου... Δέν τὰ ἐννοοῦμεν ἡμεῖς αὐτά. Ἡμεῖς θέλομεν διήγημα, τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι ὅλον ποίησις, ὄχι πεζὴ πραγματικότης... Διὰ νὰ δώσωμεν πέρασιν εἰς τὸ προοίμιον αὐτό, θὰ εἴπωμεν μὲ δύο λέξεις ὅτι: τὸ σημερινὸν ἔθνος δέν ἐπῆγε, δυστυχῶς, τὸσον ἐμπρός, ὅσο λέγουσιν αὐτοί... Ἄγγλος, Γερμανὸς ἢ Γάλλος δύναται νὰ εἶναι κοσμοπολίτης ἢ ἀναρχικός ἢ ἄθεος ἢ ὀτιδήποτε. Ἐκαμε τὸ πατριωτικὸν χρέος του, ἔκτισε μεγάλην πατρίδα. Τώρα εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἐπαγγέλεται, χάριν πολυτελείας, τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν ἀπαισιοδοξίαν. Ἀλλὰ Γραικύλος τῆς σήμερον, ὅστις θέλει νὰ κάμῃ δημοσίαν τὸν ἄθεον ἢ τὸν κοσμοπολίτην, ὁμοιάζει μὲ νᾶνον ἀνορθούμενον ἐπ' ἄκρων ὀνύχων καὶ τανυόμενον

νά φθάση εἰς ὕψος καί νά φανῆ καί αὐτός γίγας. Τό Ἑλληνικόν Ἔθνος... θά ἔχει διαπαντός ἀνάγκη τῆς θρησκείας του»³⁵.

Καί παραδέχεται μετὰ παρηγορίας «τά πλεῖστα τῶν ὑπ' ἐμοῦ γραφέντων διηγημάτων... εἶναι μᾶλλον θρησκευτικά»³⁶.

«Δύνασαι, (ἐρωτᾷ τούς ἐπικριτές του) νά δημοσιεύης ἐν ἡμέραις ἐορτῶν διηγήματα ἢ περιγραφές, χωρίς νά κάμνης ποσῶς λόγον περὶ τῶν Χριστουγέννων καί τοῦ Πάσχα;».

Καί προχωρεῖ εἰς τήν ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθινῆς αἰτίας, ἔνεκα τῆς ὁποίας τόν κατακρίνουν· «Ἴδού λοιπόν τό αἴτιον τῆς δυσφορίας των –καί πόσον ἀφελῶς τό ὁμολογοῦσι... τό ἐξωτερικέουσι. Νά φιλοξενηθῆς ἡγεμονικῶς εἰς τά μέγαρα μεγάλου ἄρχοντος, καί νά μή προπίης εἰς τιμὴν τοῦ οἰκοδεσπότου! Νά ἀπολαύσης (ξενίας δεσποτικῆς καί ἀθανάτου Τραπέζης) καί νά μή ἀποδώσης εὐχαριστίαν εἰς τόν ἐστιάτορα!...»³⁷.

* * *

Πρέπει νά θυμηθοῦμε ἐδῶ ἄλλη εὐστοχη ἐπισημανση τοῦ κ. Νίκου Τριανταφυλλόπουλου, ὅτι σκοντάφτουν, ὅσοι σκοντάφτουν, ὄχι στήν γλῶσσα, ἀλλά στά πράγματα πού ἀποκαλύπτει μέ τή γλῶσσα του καί τό γράμμα του ὁ Παπαδιαμάντης³⁸.

Δικαιολογημένα γράφει γιά τόν Παπαδιαμάντη ὁ Γιάννης Τσαρούχης: «Ἀνήκει καί αὐτός, μαζί μέ μιά πλειάδα Ἑλλήνων, στήν ομάδα τῶν διαμαρτυρομένων Ἑλλήνων... Ὁ Παπαδιαμάντης, κάτω ἀπό τό ἥσυχον πνεῦμα του, κάτω ἀπό τήν γαλήνη τήν στηριγμένη στήν χριστιανική, ὀρθόδοξη πίστη, εἶναι πολύ πιό τραγικός, εἶναι πολύ πιό Εὐρωπαϊός στίς ἀνησυχίες ἀπό πολλούς εὐρωπαϊζοντες, οἱ ὅποιοι σήμερα δέν θά ἔκαναν οὔτε γιά τά ἐπαρχιακά φύλλα μέ τίς ἐπαναστατικές τους ἰδέες καί μέ τίς πρωτοτυπίες τους»³⁹.

Πράγματι «στά Παπαδιαμαντικά κείμενα ἡ ἀρχαία Ἑλλάδα μοιάζει σάν ἀνθός πού λυκνίστηκε στόν πόθο γιά τήν ἀλήθεια, ἐνῶ ἔδεσε τόν καρπό του στήν θαλπωρή τοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης»⁴⁰.

Γι' αὐτό καί ὁ ἴδιος πιστεύει ὅτι ἡ καλύτερη προσφορά στήν πατρίδα μας εἶναι ἡ ἐν μετανοία ἄμεση ἐπιστροφή στήν ἀνόθευτη καί γνήσια

ἐκκλησιαστική παράδοση. Συγκεκριμένα τονίζει: «Ἄμυνα περὶ πάτρης θά ἦτο ἡ εὐσυνείδητος λειτουργία τῶν θεσμῶν, ἡ ἐθνική ἀγωγή, ἡ χρηστή διοικήσεις, ἡ καταπολέμησις τοῦ ξένου ὕλισμοῦ καί τοῦ πιθηκισμοῦ τοῦ διαφθείραντος τό φρόνημα καί ἐκφυλίσαντος σήμερον τό ἔθνος καί ἡ πρόληψις τῆς χρεωκοπίας»⁴¹.

Ὁ Παπαδιαμάντης, ὡς ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἀγαπᾷ καί τήν φύση. Δι' αὐτῆς ἀνάγεται στόν Δημιουργό, τόν ὁποῖο μεγαλύνει γιά τήν πανσοφία Του. Ὡστόσο, ἐπικρίνει ὅσους τοποθετοῦν τήν κτίση στήν λατρευτική σχέση πού ἀνήκει στό Θεό.

Γράφει: «Μικροί ἀκούσιοι εἰδωλολάτρες διασώζοντες κατόπιν τόσων αἰῶνων ἀσυνείδητον τήν λατρείαν τῆς φύσεως». Λυπᾶται βέβαια γιά τήν καταστροφή τοῦ κάλλους τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί γράφει μέ πόνο ψυχῆς: «τό μιαιρόν πνεῦμα εἰσέβαλεν εἰς τά ἔργα τοῦ Θεοῦ». Διακηρύσσει ὅτι τό πρέπον ζῆν εἶναι τό ζῆν, ὄχι μόνον κατά φύσιν, ἀλλά κατά τόν ὀρθόν λόγον καί πρό πάντων, κατά τόν θεῖον νόμον, δι' οὗ εὐλογεῖται μέν ἡ φύσις, κυροῦται δέ ὁ ὀρθός λόγος. «Καί δώσω ὑμῖν καρδίαν καινήν, καί πνεῦμα καινόν δώσω ὑμῖν. Καί ἀφελῶ ὑμῶν τās καρδίας τās λιθίνας καί δώσω ὑμῖν καρδίας σαρκίνας! Καί τόν νόμον Μου ἐγγράψω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν»⁴².

Ἄντιμετωπίζοντας δέ, μέ τό ἄρθρο του, πού ἔχει τίτλον: «*Ἡ ἀληθῆς ὑγεία*», κάποιους νεωτεριστές, νοσοῦντες ἐξ ἐλαφρότητος καί ρεκλαμομανίας, πού ἀνακατώνουν ζητήματα (πού ἔχουν νά κάμουν μέ τήν «ὑγιεινή διατροφή») λελυμένα ἀπό αἰῶνων, θυμίζει τήν ὑποχρεωτική γιά ὅλους τούς χριστιανούς νηστεία τῶν Τετραδοπαράσκευων καί τῶν Τεσσαρακοστῶν, τήν ὁποία θεωρεῖ ἀρκετή γιά τήν ὑγεία, καί φαίνεται ὅτι γνωρίζει ἀκόμη καί τόν ΝΑ' Κανόνα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ὁ ὁποῖος ἀναθεματίζει ὅσους ἀπέχουν οἴνου καί κρεῶν καί γυναικός, μή δι' ἐγκράτειαν, ἀλλά διά βδελυγμίαν⁴³.

Ἰδιαίτερης διαχρονικῆς ἀξίας εἶναι, τέλος, ἡ τόσον περιεκτική ὁμολογία του, στόν «*Λαμπριάτικο ψάλτη*», συνοψίζουσα τόν βίο του καί τό ἔργο του: «Τό ἐπ' ἐμοί, ἐνόσω ζῶ καί ἀναπνέω καί σοφρονῶ, δέν θά παύσω νά ὑμῶν μετὰ λατρείας τόν Χριστόν μου, νά περιγράψω μετ' ἔρωτος τήν φύσιν καί νά ζωγραφίζω μετὰ στοργῆς τά γνήσια ἑλληνι-

κά ἦθη. Ἐάν ἐπιλάθωμαι σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιὰ μου, κολληθείη ἡ γλῶσσα μου τῷ λάρυγγί μου, ἐάν μή σου μνησθῶ»⁴⁴.

Ἄνάλογος πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ ὑπῆρξε καὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του. Ὁ Ἱερέας Γεώργιος Ρήγας, στὴν ἐπιστολήν του πρὸς τὸν ἐκδότη Ἦλ. Δικαῖο, ἔγραψε γιὰ τὰ χριστιανικά τέλη τοῦ κυρ-Ἀλέξανδρου. Ζήτησε νὰ προσέλθει ὁ ἱερεὺς τῆς Σκιάθου παπα-Ἀνδρέας Μπούρας καὶ οἱ ἀδελφές του ζήτησαν νὰ πάει μαζί στό σπίτι καὶ ὁ γιατρός. Διηγείται, λοιπόν, ὁ π. Γεώργιος Ρήγας:

«Ὁ Παπαδιαμάντης πρό πάντων ἦτο Χριστιανὸς καὶ χριστιανὸς εὐσεβής. Μόλις λοιπὸν εἶδε τὸν ἱατρόν εἶπεν εἰς αὐτόν: “Τί θέλεις σὺ ἐδῶ;” “Ἦρθα νὰ σέ δῶ” τοῦ λέγει ὁ ἱατρός. “Νὰ ἡσυχάσης” τοῦ λέγει ὁ ἀσθενής, “ἐγὼ θὰ κάμω πρῶτα τὰ ἐκκλησιαστικά καὶ ὕστερα νὰ ῥθῆς ἐσύ”... Μόνος του, ὀλίγας ὥρας πρὶν ἀποθάνῃ, ἔστειλε νὰ κληθῆ ὁ ἱερεὺς διὰ νὰ κοινωνήσῃ. “Ξεύρεις! Μήπως ἀργότερα δὲν καταπίνω!” ἔλεγεν. Ἦτο ἡ παραμονὴ τοῦ θανάτου του καὶ τότε τοῦ ἀπονεμήθηκε τὸ παράσημο τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος. Τὴν ἐσπέραν τῆς 2ας Ἰανουαρίου 1911, παραμονὴν τοῦ θανάτου του, “ἀνάψτε ἓνα κηρί”, εἶπε “φέρετε μου κι ἓνα ἐκκλησιαστικὸν βιβλίον”. Τὸ κηρίο ἠνάφθη, ἐπρόκειτο δὲ νὰ ἔλθῃ καὶ τὸ βιβλίον, ἀλλὰ πάλιν ἀποκαμῶν ὁ Παπαδιαμάντης εἶπεν: “Ἀφήστε τὸ βιβλίον. Ἀπόψε θὰ εἰπῶ ὅσα ἐνθυμοῦμαι ἀπ’ ἔξω”. Καὶ ἤρχισε ψάλλον τρεμουλιαστά “τὴν χεῖρα σου τὴν ἀψαμένην...” (σ.σ. πρόκειται γιὰ τροπάριο ἀπὸ τίς Ὁρως τῆς ἑορτῆς τῶν Φώτων πού ἐπέκειτο).

Αὐτὸ ἦταν καὶ τὸ τελευταῖο ψάλισμο τοῦ Παπαδιαμάντη, ὁ ὁποῖος τὴν ἰδίαν νύκτα, κατὰ τὴν 2αν μεταμεσονύκτιον, ὅταν ἐξημέρωνεν ἡ 3η Ἰανουαρίου, παρέδωκεν τὴν ψυχὴν του εἰς χεῖρας τοῦ Πλάστου. Ἡ Σκιάθος ὅλη ἔκλαυσε καὶ κλαίει διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ Παπαδιαμάντη...»⁴⁵.

Ἡ κληρονομία τοῦ Ἀλέξανδρου Παπαδιαμάντη εἶναι τεράστια καὶ διαχρονική, γιατί, μέσα ἀπὸ τὰ μυθιστορήματα καὶ τὰ διηγήματά του, φανερώνει, μαρτυρεῖ αὐτὸ τὸ μεγαλειώδες περιεχόμενο τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος, τὸ ὁποῖο καὶ ὁ ἴδιος ὡς μέλος τῆς Ἐκκλησίας ἐβίωσε.

Δέν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ ποῦμε, ἀγαπητοί, ὅτι ὁ Παπαδιαμάντης εἶναι ἡ σημαντικότερη καὶ γνησιότερη θεολογικὴ φυσιογνωμία τοῦ ἑλλαδικοῦ

χώρου τοῦ τελευταίου αἰῶνος. Ἀρκεῖ νὰ ἀξιολογηθῆ θεολογικά τὸ ἔργο του καὶ νὰ μὴ μετρηθῆ μέτὰ ἀφελῆ κριτήρια τῆς ἀπλῆς θρησκευτικῆς ἠθογραφίας. Σωστά ἐπισημαίνει ὁ Καθηγητὴς κ. Ἀνέστης Κεσελόπουλος, πού ἔχει γράψῃ σπουδαιότατη μελέτη γιὰ τὴν λειτουργικὴ παράδοση στὸν Παπαδιαμάντη: «Κηρύσσει μέ τὸ ἐκκλησιαστικὸ καὶ λειτουργικὸ τοῦ ἦθος λόγον ἔμπρακτον καὶ προᾶξιν ἐλλόγιμον».

Στὰ ἔργα του μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀνακαλύψῃ πλούσια κοιτάσματα πνευματικοῦ θησαυροῦ, πού μποροῦν νὰ θρέψουν πολλοὺς πένητες. Εἶναι ἀληθινὴ ἡ διαπίστωση ὅτι πίσω ἀπὸ τὰ κείμενά του κρύβεται ἡ ἴδια ἡ ζωὴ του, πού ἀνασαίνει καὶ τρέφεται ἀπὸ τὴν πνευματικὴν παράδοση τοῦ γένους του.

Ἐκατὸ χρόνια συμπληρώθηκαν ἐφέτος ἀπὸ τὸ θάνατό του, ὅμως ἡ μνήμη του εἶναι ἀφθιτος καὶ μετ’ ἐγκωμίων.

Κατὰ τὸν Π. Νιοβάννα «ὁ ποιητὴς ἀρχίζει νὰ ζῆ, ἀπὸ τὴν στιγμὴν πού θὰ ἀποθάνῃ»⁴⁶.

Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι καὶ ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντίς αὐτῶν παρὰ Ὑψίστου⁴⁷, βεβαιώνει ἡ Ἁγία Γραφή. Καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν εἰς γενεάν καὶ γενεάν, ψάλλει ἡ Ἐκκλησία.

Παράδοσις, μάλιστα, τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὴ καὶ Μοναστηριακὴ καὶ ἀγιορειτικὴ εἶναι νὰ παρατίθενται κόλλυβα στὰ μνημόσυνα καὶ νὰ εἰκονίζεται ἐπ’ αὐτῶν ἡ μορφή τοῦ τιμωμένου.

Δέν γνωρίζω ἂν κατάφερα μέ τὰ ἀδέξια χέρια μου νὰ ἱστορήσω τὴν ἀξιοσέβαστη μορφή.

Ὡς ἀμήνητος στὰ ἔργα του, μᾶλλον τὸν ἀδίκησα. Δέν φοβοῦμαι ὅμως μήπως δὲν δεχθῆ τὴν ταπεινὴν μου προσφορά, γιατί ξέρεῖ ὅτι τὸν ἀγαπῶ καὶ ξέρω ὅτι ἀναγνωρίζει καὶ ἰδιαιτέρως τιμᾷ τὴν προαίρεση...

Ὡς Κληρικὸς καὶ Ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας μνημόνευσα καὶ τὸν μνημονεύω... Τοῦ εὐχομαι, μάλιστα, ὅ,τι ἐκεῖνος, γεμᾶτος ἀπὸ ἀναστάσιμη ἐλπίδα, εὐχήθηκε, μέ τὸν ἐπικηδεῖό του λόγο, στὸν ἐξάδελφόν του Δημητράκη, ἀλλάζοντας μόνο τὸ ὄνομα: «Καὶ ὁ Φλοῖσβος τοῦ κύματος ὅπου πλήττει τοὺς βράχους, τὰ κρᾶσπεδα τοῦ μαύρου λόφου τῶν μνημείων (περιγράφει τὸ Ἱερό Κοιμητήριον τῆς Σκιάθου, ὅπου καὶ ὁ ἴδιος ἐτάφη), ἄς φλοισβίζῃ καὶ ἄς σέ νανουρίζῃ καὶ ἄς εἶναι μουσικὴ

στόν ύπνον σου, έωσότου έλθη ή ώρα ή προωρισμένη, και όταν δοθῆ τό κέλευσμα, και άκουσθῆ ή φωνή του Άρχαγγέλου και ήχηση ή σάλπιγξ ή θεία, διότι φωνή Άρχαγγέλου θ' άκουσθῆ και σάλπιγξ Θεοῦ θά ήχηση άφεύκτως· τότε, πραεΐα, «ώς φωνή αύρας λεπτής»⁴⁸ και άπαλή και γλυκεΐα ή θεία σάλπιγξ, νά σ' έξυπνήση, κυρ Άλέξανδρε,

μαζί με όλους όπου θά μᾶς έξυπνήση τότε. Και τότε και τώρα, ᾶς παραβλέψη ο Κύριος όλες τάς άμαρτίας σου, καθώς ειπεν ο Προφήτης, «άμαρτίας νεότητός μου και άγνοίας μου μή μνησθῆς»⁴⁹ και ᾶς σέ τάξη εις τόπον φωτεινόν και χλοερόν, εις τόπον άναπαύσεως.

Εΐθε, κυρ Άλέξανδρε, ειθε...»⁵⁰.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καρδαμάκη Μιχαήλ, Πρωτ., «Όρθόδοξη Πνευματικότητα», έκδ. «Ακρίτας», σελ. 13.
2. S. Bulgakov, *The orthodox church*, Paris 1953, σελ. 9.
3. P. Eudokimov, *Η πάλη με τον Θεόν*, Θεσσαλονίκη. 1970, σελ. 66.
4. Καρδαμάκη Μιχαήλ, Πρωτ., όπ. π., σελ. 15.
5. Ιωάννης ο Καρπάθιος, Φιλοκαλία, τ. Α', σελ. 293.
6. P. Eudokimov, *Τό μυστήριο του Λόγου*, Βλ. Ό Ζωντανός Λόγος, Πνευματικών Συμπόσιον περι Άγίας Γραφῆς,

- Ἀθήναι 1970, σελ. 59. Florovsky G., *Προβλήματα ὀρθοδόξου Θεολογίας* (ἔκδ. «ΑΡΤΟΣ ΖΩΗΣ» Ἀθήναι 1973, σελ. 30).
7. Staniloae D., *Ἡ Ἁγία Γραφή ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν παράδοσιν*, βλ. Ὁ Ζωντανός Λόγος, σελ. 76.
 8. Ἀγουρίδου Σ., *Τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ὁ σύγχρονος κόσμος*, Θεσσ. 1970, σελ. 24.
 9. Β΄ Κορ. β΄, 9.
 10. Συμεών Ν. Θεολόγου, *Τὰ εὕρισκόμενα* (Μετ. Δ. Ζαγοραίου) σελ. 184, Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Φιλοκαλία, τ. Β΄, σελ. 158.
 11. Παπαδιαμάντη Ἀ., Ἀπαντα, Κριτική Ἔκδοση Ν. Τριανταφυλλόπουλου, Ἔκδ. «Δόμος», 5 Τόμοι, Ἀθήνα 1981-1988 τόμος Ε΄, σελ. 165.
 12. Ἰεζεκιήλ, λδ΄, 2.
 13. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Β΄ 315 κ.ἑξ.
 14. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Δ΄ 191 κ.ἑξ.
 15. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Δ΄ 131 κ.ἑξ.
 16. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄ 147 κ.ἑξ.
 17. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄ 193 κ.ἑξ.
 18. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄, σελ. 330.
 19. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄, σελ. 330.
 20. Ἀ. Παπαδιαμάντη, Νεκρολογία γιὰ τὸν πατέρα μου, ἀπόσπασμα Παπαδιαμάντη, ὅπ.π. τόμος Ε΄, σελ. 332-333.
 21. Περ. «Κιβωτός», Φεβρ. 1953, σελ. 45-46 καὶ Ἔκδόσεις «Διάμετρος», Ἡμερολόγιο 1998, Συγγραφεῖς στό χρόνο - Ἀλέξ. Παπαδιαμάντης, σελ. 251-253.
 22. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Α΄, σελ. 14.
 23. Ἔκδόσεις «Διάμετρος», Ἡμερολόγιο 1998, Συγγραφεῖς στό χρόνο - Α. Παπαδιαμάντης, σελ. 6.
 24. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Δ΄, σελ. 85 κ. ἑξ.
 25. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄, σελ. 199-203 καὶ 208-211.
 26. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄, σελ. 30-38.
 27. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄, σελ. 163.
 28. Ὄκτ. Μερλιέ, Ἀ. Παπαδιαμάντη Γράμματα, σελ. λ΄-λα΄ - Ἔκδ. «Διάμετρος», ὅπ.π., σελ. 70.
 29. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Δ΄, σελ. 608.
 30. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., σελ. 300-301.
 31. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., «Οἱ ἔμποροι τῶν ἔθνῶν», Κέφ. «Οἱ ἐξορκισμοί», τόμος Α΄, σελ. 227-232.
 32. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., «Χωρὶς στεφάνι», τόμος Γ΄, σελ. 131 κ. ἑξ.
 33. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄, σελ. 167-169.
 34. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., «Λαμπριάτικος ψάλτης», τόμος Β΄, σελ. 519-520.
 35. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., «Λαμπριάτικος ψάλτης», τόμος Β΄, σελ. 516.
 36. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Β΄, σελ. 515.
 37. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., «Ὁ Λαμπριάτικος ψάλτης», τόμος Β΄, σελ. 514.
 38. Κεσελόπουλος Ἄν. Γ., «Ἡ λειτουργικὴ παράδοση στὸν Παπαδιαμάντη», Ἔκδ. «Πουρναρά», Θεσσαλονίκη, σελ. 23.
 39. Γιαννούλης Χαλεπᾶς, σελ. 12, Ἔκδ. «Διάμετρος», ὅπ.π. σελ. 267.
 40. Κεσελόπουλος Ἄν. Γ., ὅπ.π., σελ. 20.
 41. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄, σελ. 254.
 42. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄, σελ. 285-287.
 43. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄, σελ. 286-287.
 44. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Β΄, σελ. 517.
 45. Ρήγα Γ., ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς στὸν ἐκδότη Δικαῖο.
 46. Ἔκδ. «Διάμετρος», ὅπ.π., σελ. 256.
 47. Σοφ. Σολομ. ε΄, 15.
 48. Γ΄ Βάσ. θ΄, 12.
 49. Ψάμ. κδ΄, 7.
 50. Ἀ. Παπαδιαμάντη, ὅπ.π., τόμος Ε΄, σελ. 339-340.

Σύγχρονη Προβληματική περί του Λειτουργικού Λόγου

Του Προτοπρεσβυτέρου Δημητρίου Β. Τζέροπου,
 Ἄν. Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

(Εἰσήγηση στό Γ΄ Πανελλήνιο Λειτουργικό Συμπόσιο - «Ὁ Λειτουργικός Λόγος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας σήμερα», Τήνος. Διοργάνωση ὑπό τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως, 19-21.9.2011).

ΜΕΡΟΣ Α΄

«Σοφοῖς τε καί ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί»,
 (Ἀπ. Παῦλος, Πρὸς Ρωμαίους α΄ 14).

Ἐνα ἀπό τὰ βασικά γνωρίσματα πού προσδιορίζουν τή φύση τοῦ ἀνθρώπου καί ἀποτελοῦν «ἴδιον» τῆς ὑπάρξεώς του εἶναι ὁ λόγος. Νοεῖται δέ γενικά ὁ λόγος ὡς ἡ ἐκ γεννητῆς φυσική ικανότητα τοῦ ἀνθρώπου νά σκέπτεται, δηλαδή, ἡ νόησή του, καί ταυτόχρονα ἡ δυνατότητά του νά ἐκφράζῃ καί ἐξωτερικεύῃ αὐτό τό ὅποιο τόν ἀπασχολεῖ ὡς σκέψη καί ἐπεξεργασία διανοητική, δηλαδή, ἡ γλῶσσα, ἡ ὁμιλία¹. Εἶναι δέ τόσο στενή ἡ ἐσωτερική συνάφεια καί ἀλληλεξάρτηση τῶν δύο αὐτῶν ιδιοτήτων, ὥστε οἱ γλωσσολόγοι νά ὁμιλοῦν περὶ «ἐκγλωσσιζοῦ τῆς σκέψεως»², ἐννοώντας μέ τή διατύπωση αὐτή, ὅτι ἡ γλῶσσα εἶναι ὁ κύριος φορέας τῆς σκέψεως τοῦ ἀνθρώπου, καί ὅτι βωβή σκέψη καί ἄλογη, χωρίς δηλαδή γλωσσική δήλωση, εἶναι γιά τόν ἄνθρωπο ἀφύσικη καί ἀπρόσληπτη ἀπό τόν συνάνθρωπό του³. Μέ τήν ἀνωτέρω ἔννοια ὁ λόγος ἀποτελεῖ ὑπαρξιακό προνόμιο καί εἰδικό χάρισμα τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο, πού ὄχι μόνο τόν διαστέλλει ἀπό τὰ ἄλογα καί ἄγλωσσα ζῶα⁴, ἀλλά τόν καθιστᾷ ταυτόχρονα καί κορωνίδα ὀλόκληρης τῆς ὑπόλοιπης δημιουργίας. Ὀφείλεται δέ ἡ ἀνωτερότητα αὐτή τοῦ ἀνθρώπου στόν θεῖο εἰκονισμό του⁵, ἀφ' ἑνός μέν διότι διά μέσου τοῦ λόγου ὁ ἄνθρωπος ἐπιγινώσκει τόν Θεό Λόγο ὡς δημιουργό καί σωτήρα του⁶ καί ἀφ' ἑτέρου διότι δι' αὐτοῦ ἀποκτᾷ αὐτοσυνειδησία τῆς ὑπαρξίης του ὡς προσώπου, ὡς ὄντος δηλαδή κοινωνικοῦ, πού μόνον αὐτό ἔχει αὐθόρμητη προσευχητική ἀναφορά πρὸς τόν Θεό⁷ καί ἐλεύθερη ἀγαπητική σχέση, κοινωνία καί ἐπικοινωνία πρὸς τόν πλησίον⁸.

Κατ' ἀναλογίαν καί ἡ ἐκκλησιαστική λατρεία χαρακτηρίζεται ὡς «λογική» (Ρωμ. 12,1), ἢ λατρεία πού προσφέρεται «ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ» (Ἰωάν. 4,7)⁹. Ὁ Μ. Βασίλειος ἀπαντώντας εἰδικά στό ἐρώτημα «Τί ἐστὶ λατρεία, καί τίς ἐστὶν ἡ λογική λατρεία», λέγει χαρακτηριστικά, ὅτι ἡ μέν πρώτη εἶναι «ἄλογος», διότι ἐξισώνεται μέ τήν τυπολατρεία, τή λατρεία τῶν νεκρῶν εἰδώλων ἢ καί τίς τελετουργικές θυσίες ἀλόγων ζώων τῶν Ἰουδαίων. Τόν ὄρο δέ τῆς δεύτερης, τῆς «λογικῆς», πληροῖ αὐτός πού ὄχι μόνο λατρεύει «μετά λόγου ὑγιούς καί βουλής ἀγαθῆς», ἀλλά ταυτόχρονα καί ὁ «σύν πολλῇ φροντίδι τό ἀρεστόν τῷ Θεῷ πάντοτε καί πανταχοῦ σκοπούμενος καί κατορθῶν...»¹⁰. Μέ τόν ἴδιο τρόπο κατανοεῖ τήν ἔννοια τῆς «λογικῆς λατρείας» ὁ ἱερός Χρυσόστομος¹¹ καί ὁ ἅγιος Νικόδημος Ἀγιορείτης¹², ἐνῶ ὁ ἱερός Καβάσιλας διαβλέπει ἐδῶ καί μιᾶ διάκριση μεταξύ τῆς διά λόγων μόνον προσφερόμενης λατρείας, τῆς «λογικῆς», καί αὐτῆς πού τελεῖται μέ πράξεις, τῆς «πρακτικῆς». «Τήν γάρ θυσίαν, λέγει, ἀφανῶς ἡ Χάρις ἐργάζεται διά τῶν τελεστικῶν εὐχῶν τοῦ ἱερέως...Τούτου χάριν καί «λογικὴν λατρείαν» αὐτὴν καλεῖ, ὅτι (ὁ ἱερεύς) οὐδέν ἔργον εἰσάγει, μόνους δέ τοῖς τελεστικοῖς ρήμασιν χρώμενος τήν προσφορὰν ταύτην προσφέρει»¹³.

Αὐτὴ ἡ διά λόγου καί μετά λόγου λατρεία τήν ὁποία προσφέρει πρὸς τόν Θεό Λόγο τό μοναδικό ἔλλογο ὄν πού εἶναι ὁ ἄνθρωπος¹⁴, προσδιορίζει καί τήν σημασία τήν ὁποία ἔχει ἡ λειτουργικὴ χρῆση τῶν διαφόρων γλωσσῶν καί ἡ σχέση τους πρὸς τόν ἀνθρώπινο λόγο καθ' ἑαυτόν. Διότι, ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, «ὁ Θεός πραγμάτων ἔστιν δημιουργός, οὐ ρημάτων ψι-

λῶν»¹⁵. Γεγονός πού σημαίνει ὅτι καμία ἀνθρώπινη γλώσσα, ὡς σημαντική καί μέσο ἔκφρασης τοῦ ἀνθρώπινου λόγου, δέν μπορεῖ νά χαρακτηριθεῖ θεῖο δημιούργημα, ἀφοῦ ἡ γλωσσική πολυδιάσπασή τῆς ἀνθρωπότητας ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα τῆς ἁμαρτίας τῆς Βαβέλ (Γεν. 11,1-9), καί στό ἐξῆς οἱ ἄνθρωποι ὀνομάζονταν τά πράγματα «κατά τήν ἐπιχωριάζουσαν ἐν ἑκάστω ἔθνει συνήθειαν»¹⁶. Ἡ πολυγλωσσία δέν ἦρθη οὔτε καί μέ αὐτό τό θαῦμα τῆς Πεντηκοστῆς, ἀφοῦ τήν ὁμιλία τῶν ἀποστόλων ὁ καθένας τῶν παρευρεθέντων τήν ἄκουσε καί τήν κατενόησε «τῆ ἰδία διαλέκτῳ» (Πράξ. 2,6). Τό μόνο τό ὁποῖο ἐπισυνέβη εἶναι, ὅτι ἀποκαταστάθηκε ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἡ ἐσωτερική ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπινου γένους ὥστε στό ἐξῆς, ὄχι μόνο στό κήρυγμα, ἀλλά καί «ἐν ταῖς εὐχαῖς οἱ μέν Ἕλληνες ἑλληνικοῖς, οἱ δέ Ῥωμαῖοι Ῥωμαῖοις καί οὕτως ἕκαστος κατά τήν ἑαυτοῦ διάλεκτον εὐχεται τῷ Θεῷ καί ὑμνεῖ αὐτόν ὡς δύναται. Καί ὁ πάσης διαλέκτου Κύριος τῶν ἀπό πάσης διαλέκτου εὐχομένων ἀκούει, ὡς μιᾶς, ἴν' οὕτως ὀνομάσω, φωνῆς τῆς κατά τό σημαίνοντα ἀκούων, δηλουμένης ἐκ τῶν ποικίλων διαλέκτων»¹⁷.

* * *

Ἄλλ' ἡ κατάφαση αὐτή τῶν ἀνθρωπίνων διαλέκτων μέσα στή διαχρονική ἐξέλιξη τῆς χριστιανικῆς λατρείας γνώρισε τήν πιό κλασική ἔκφραση τῆς στήν ἑλληνική γλώσσα, γεγονός τό ὁποῖο σχετίζεται ἄμεσα πρός τό ὄλο μυστήριο τῆς ἱστορικῆς σάρκωσης τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ ὑπό τῆς πρώτης Ἐκκλησίας υἰοθέτηση τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τῆς Π. Διαθήκης κατά τήν μετάφραση τῶν Ο', ἡ συγγραφή τῶν βιβλίων τῆς Κ. Διαθήκης στά Ἑλληνικά, ἡ διατύπωση τῶν ὁρῶν καί τῶν ἄλλων ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων στήν ἴδια γλώσσα, καί γενικά ἡ ἀνάπτυξη τοῦ μεγαλύτερου καί σπουδαιότερου μέρους τῆς χριστιανικῆς θεολογίας ἀπό τούς ἑλληνόφωνους πατέρες εἶναι τό γενικότερο πλαίσιο, μέσα στό ὁποῖο ἐμπεδώθηκε ἡ ἑλληνική στήν πιό καλλιεργημένη μορφή τῆς, τήν ἀπτική καί ὡς ἡ λειτουργική γλώσσα τῆς βυζαντινῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τήν γνωρίζουμε ὡς σήμερα. Ἔτσι, καί χωρίς αὐτό νά σημαίνει κάποιο εἶδος ἱεροποίησης τοῦ τύπου τῆς αἰρέσεως τῶν τριγλωσσιστῶν¹⁸, ἡ ἑλληνική γλώσσα ἀπέ-

κτησε μιά μοναδικότητα μέσα στή χριστιανική παράδοση καί κατέστη ἡ μητρική γλώσσα ὄλων τῶν μεταφράσεων πού ἀπαιτεῖ διαχρονικά ἡ χριστιανική ἱεραποστολή κατά τήν μετάδοση τῆς εὐαγγελικῆς πίστεως «εἰς πάντα τά ἔθνη».

2. Θά ἀποτελοῦσε ὡστόσο ὑπεραπλούστευση τῶν πραγμάτων ἂν θεωρούσαμε, ὅτι ἡ κατά τό παρελθόν διαμόρφωση τῆς χρησιμοποιούμενης ἀπό τήν Ἐκκλησία μας λειτουργικῆς γλώσσας συντελέστηκε χωρίς ἀνάλογους κλυδωνισμούς. Τό πέρασμα π.χ. ἀπό τήν εὐρέως ὁμιλούμενη καί κατανοούμενη ἀπό τόν λαό κοινή ἑλληνική, δηλαδή, τήν γλώσσα τοῦ εὐαγγελίου, τήν ὁποία ὁ Τριανταφυλλίδης χαρακτήρισε ὡς τόν πρώτο δημοτικισμό¹⁹, στήν ἀπτικίζουσα γλώσσα τῶν πατέρων τοῦ 4^{ου} καί ἐξῆς αἰ. ἦταν μιά δύσκολη καί ὀδυνηρή γιά τήν ἀρχαία Ἐκκλησία ἀπόφαση, πού δέν ὀφείλεται ἀπλῶς στήν κλασική παιδεία τῶν μεγάλων αὐτῶν μορφῶν. Ἄλλ' ὑπῆρξε μιά ὑπεύθυνη ποιμαντική στάση γιά νά ἀντιμετωπισθοῦν οἱ αἰρέσεις πού χρησιμοποιοῦσαν ὡς ὄχημα διάδοσης τῶν κακοδοξιῶν τῶν τῆν ἑλληνική παιδεία, νά ἀποδειχθεῖ ὅτι ὁ χριστιανισμός δέν εἶναι ἡ θρησκεία τῶν ἀμαθῶν, ὅπως ἤθελε ὁ Ἰουλιανός ὁ παραβάτης καί νά κερδηθοῦν στή χριστιανική πίστη καί τά εὐπορα καί διαθέσιμα κλασική παιδεία τμήματα τοῦ λαοῦ πού ἀθρόα πλέον ἔκρουαν τή θύρα τῆς Ἐκκλησίας²⁰. Ἀκόμη ἡ ἐγκατάλειψη μιᾶς ὀλόκληρης λυρικῆς ὑμνογραφικῆς γραμματείας, ὅπως ἦταν αὐτή τοῦ κοντακίου, καί ἡ ἀντικατάστασή τῆς μέ τήν δογματική ποίηση τῶν κανόνων καί μάλιστα μέσα στήν κοσμογονική ἀτμόσφαιρα τῆς εἰκονομαχίας, μπορεῖ μέν νά δυσκόλεψε στήν κατανόηση τους τά ἀπλούστερα τμήματα τοῦ λαοῦ, συνετέλεσε ὅμως καθοριστικά στήν ἐμπέδωση τῆς ὀρθόδοξης δογματικῆς διδασκαλίας πού ἦταν τό μεγάλο ζητούμενο τῆς ἐποχῆς²¹.

Ἀναμφισβήτητα, ὅμως, τό ἀντιπροσωπευτικότερο παράδειγμα στή συνάφεια αὐτή ἀποτελεῖ ἡ μεγαληγόρος εὐχαριστιακή ἀναφορά τοῦ Μ. Βασιλείου, πού ἀποτελεῖ κατά τήν γνώμη τῶν ἐγκυροτέρων μελετητῶν, ὅ,τι θεολογικότερο δημιούργησε ἡ λατρεύουσα ψυχή στή διαχρονία τῆς χριστιανικῆς λειτουργικῆς παράδοσης. Μέ τήν ἐμφάνισή τῆς ὄχι μόνο ἐξετόπισε τίς ἄλλες τοπικές ἀναφορές, ἀλλά γιά μιά ὀλόκληρη χιλιετία ἀπέτελεσε

τό επίκεντρο ἀκτινοβολίας τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορικῆς λατρείας, ὅπως ἦταν ἡ λατρεία τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Τίποτε ὅμως ἀπό ὅλα αὐτά δέν ἐμπόδισε τὴν Ἐκκλησία νὰ περιορίσει τελικά τὴν τέλεσή της δέκα μόνο φορές τὸ χρόνο καὶ νὰ τὴν ἀντικαταστήσει μετὰ τὸν 10ο αἰ. μὲ τὴν ἀπλούστερη καὶ συντομότερη εὐχαριστιακὴ ἀναφορά τοῦ Χρυσοστόμου, ὅταν ἔκρινε ὅτι αὐτὸ ἀπαιτοῦσε τὸ πνευματικὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ²². Καὶ ὄχι μόνον αὐτό. Ἄλλ' ὅσο μὲ τὴν ἐξέλιξη τῶν πραγμάτων διερύνετο ἡ ἀπόσταση μεταξὺ τῆς καθομιλουμένης γλώσσας τοῦ λαοῦ καὶ τῆς λειτουργικῆς γλώσσας, τόσο ἐπινοοῦσε καὶ ἄλλους τρόπους, ὥστε νὰ ἐξισορροπεῖ κατὰ περίπωση τὰ πράγματα. Γιαντὸ καὶ ἔφτασε ὡς τὸ σημεῖο νὰ ἀποδεχθεῖ καὶ αὐτὴ τὴν ἐκτός πάσης τελετουργικῆς λογικῆς μυστικὴ ἀνάγνωση τῶν λειτουργικῶν εὐχῶν, ἐπικαλύπτοντας τὴν ἀμάθεια τῶν κληρικῶν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς κακοποίησι τῶν κειμένων μὲ τὸν μανδύα τοῦ μυστηρίου, μιᾶς δῆθεν, δηλαδή, ἱεροπρεπέστερης τέλεσης τῶν λειτουργικῶν ἀκολουθιῶν²³.

* * *

Βεβαίως μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία προστάτευσε τὴν καθαρότητα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας ἀπὸ τὴν παρεϊσδυση πλείστων ὄσων ξενικῶν λέξεων καὶ ἐκφράσεων (τουρκικῶν, ἀλβανικῶν, φράγκικων κ.λπ.), πού γνωρίζουμε σήμερα ὡς ποιό σημεῖο ἔφθειραν τὴν καθομιλουμένη ἑλληνικὴ, κατὰ τὰ δύστηνα χρόνια τῆς τουρκοκρατίας²⁴. Προστάτευσε ἐπίσης τὴν ἑλληνικὴ καὶ ἀπὸ τὸν κακῶς νοούμενο ἐκδημοτικισμό της, διαμέσου τοῦ ὁποῦ οἱ δυτικοὶ ἑτερόδοξοι μισσιονάριοι μὲ τίς ἀδόκιμες νεοελληνικὲς μεταφράσεις τῆς ἁγίας Γραφῆς πού ἐξέπλησαν²⁵ καὶ τὴν διάδοσι ἑτερόδοξων λειτουργικῶν κειμένων, ὅπως τοῦ Ἀγγλικανικοῦ Εὐχολογίου²⁶, προσπάθησαν νὰ ἐκλατινίσουν καὶ νὰ ἐκπροτεσταντίσουν τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, πού ἀποτελοῦσε τὸ κυριότερο ἐμπόδιο σὸν ἀπώτερο στόχο τους, τὸν ἐκδυτικισμό τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ τοῦ νεοϊδρυθέντος ἑλληνικοῦ κράτους. Συμπύκνωση τῆς προβληματικῆς αὐτῆς ἀποτελεῖ ἡ σχετικὰ ἄγνωστη στοὺς πολλοὺς ἔριδα μεταξύ τοῦ Θεοκλήτου Φαρμακίδου καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων περὶ

τοῦ κινδύνου δημιουργίας μιᾶς Νεοελληνικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Οἰκονόμος κατηγοροῦσε τὸν Φαρμακίδη καὶ τὸν Κοραῖ, ὅτι μὲ τίς ἐνέργειές τους γιὰ τὴν εἴσοδο στὴν Ἐκκλησία «νέων εἰς τὴν χυδαία γλώσσα προσευχῶν» θὰ χωρισθῆ «ἡ λαλουμένη τῶν Ἑλλήνων διάλεκτος ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διαλέκτου» καὶ ἡ κατὰ τὸ σχῆμα νεοελληνικὴ μετάφρασι ἴσον νεοελληνικὴ γλώσσα καὶ ἄρα δημιουργία νεοελληνικῆς Ἐκκλησίας, ἔδιδε στηρίγματα στὴ θεωρία τοῦ Φαλμεράνερ περὶ τῆς διακοπῆς τῆς ἱστορικῆς συνέχειας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους²⁷.

3. Τὸ πόσο πολωτικὴ ὑπῆρξε ἡ ἀτμόσφαιρα πού κυριάρχησε μεταξύ λογίας γλώσσας-καθαρεύουσας καὶ δημοτικῆς κατὰ τὴν ὕστερη αὐτὴ περίοδο, καὶ ἐπηρρέασε ὡς μὴ ὄφειλε καὶ τὴν ἐξέλιξη τοῦ προβλήματος αὐτοῦ μέσα σὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, φαίνεται ἰδιαίτερα στὴν περίπτωση τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, τοῦ ὁποῦ ἡ συμβολὴ στὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ τῶν πιστῶν διαμέσου τῆς ἐρμηνείας τῶν λειτουργικῶν κειμένων ὑπῆρξε μοναδική. Ὅταν ἐζητήθη ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἡ ἔγκρισσι τῆς ἔντυπης κυκλοφορήσεως τοῦ Πηδαλίου, τὸ ὁποῦ συμπεριελάμβανε τοὺς ἱεροὺς κανόνες μὲ νεοελληνικὴ μετάφρασι, δύο ἀπὸ τοὺς συνοδικοὺς ἀρχιερεῖς ψήφισαν ἀρνητικὰ μὲ τὸ σκεπτικὸ, ὅτι δέν ἐπιτρέπεται ἡ μεταγραφή τῶν ἱερῶν κανόνων στὴν ἀπλὴ γλώσσα «τῶ χύδην λαῶ». «Ἐντεῦθεν δείκνυται», γράφει ὁ ἅγιος Νικόδημος «πόσον εἶναι ψυχρὸς, πόσον μάταιος καὶ πόσον ἄλογος ὁ λόγος τινῶν, ἤγουν ὅτι οἱ θεῖοι κανόνες δέν πρέπει νὰ ἐξηγοῦνται εἰς τὸ ἀπλοῦν». Καὶ ἀφοῦ στὴ συνέχεια ὑπενθυμίζει ὅτι ὅλα τὰ ἄλλα χριστιανικὰ ἔθνη ἔχουν τοὺς ἱεροὺς κανόνες μεταφρασμένους στὴ γλώσσα τους, διερωτᾶται ἂν εἶναι δίκαιον μόνον τὸ γένος τῶν ὀρθοδόξων ἀνατολικῶν Γραικῶν «νά στερεῖται καὶ νὰ μὴν ἔχη τοὺς θεῖους κανόνες μεταφρασμένους εἰς τὴν ἰδίαν γλώσσαν του· ...καὶ ἂν τὸ ἐδικὸ μας γένος εἶχε πρότερον τοὺς κανόνας τούτους ἑλληνικοὺς, διότι ἠῦξενε τὰ ἑλληνικά, πῶς δέν πρέπει τὸ αὐτὸ νὰ ἔχη καὶ τώρα τοὺς κανόνες ἀπλοῦς, διατὶ πλὴν τινων μόνον ἠξέυρει τὰ ἀπλᾶ»²⁸; Καὶ ἡ μὲν ἔγκρισσι γιὰ τὴν ἐκδοσι τοῦ Πηδαλίου τελικὰ ἐδόθη, ἀλλὰ ὁ φόβος ἐκχυδαϊσμοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσας ἀπὸ τίς ὑπερ-

βολές τῶν δημοτικιστῶν, ὀδήγησαν δυστυχῶς στά αίματηρά γεγονότα τῶν «Εὐαγγελικῶν»²⁹.

Τήν ἴδια ὁμως ἐποχή βρίσκεται σέ ἐξέλιξη ἡ λεγόμενη φιλοκαλική ἀναγέννηση μέ πρωτεργάτες τούς ἀγιορεῖτες ἐκείνους πατέρες, ὅπως ὁ προμημονευθεῖς ἅγιος Νικόδημος (1749-1809), ὁ Μακάριος Νοταρᾶς (1731-185), ὁ Ἀθανάσιος ὁ Πάριος (1721-1813) κ.ἄ., πού σκωπτικά ὀνομάστηκαν ἀπό τούς ἀντιπάλους τους Κολλυβάδες. Μεταξύ τῶν κυριότερων αἰτημάτων τοῦ ἀναγεννητικοῦ αὐτοῦ κινήματος ὑπῆρξε ἡ πιό συχνή καί ἐμπροϋπόθετη προσέλευση στή Θεία Κοινωνία, γεγονός τό ὁποῖο εἶχε ὡς καρπό ὄχι μόνο τήν συχνότερη τέλεση τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἀλλά καί τήν ἀνύψωση γενικά τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, ἰδιαίτερα τῆς λειτουργικῆς του ἀγωγῆς³⁰. Τοῦτο ἐπετεύχθη μέ τήν προοδευτική συνειδητοποίηση τῆς ποιμαντικῆς ἀναγκαιότητας, ὅτι τό κήρυγμα, ἡ κατήχηση καί γενικά τό διδακτικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νά γίνεται στήν ἀπλή γλῶσσα τοῦ λαοῦ πρὸς «πνευματικὴν ὠφέλειαν» τῶν πολλῶν. Ἔτσι μποροῦμε νά ὀμιλοῦμε γιά ἕναν ποιμαντικῆς ὕψης ἐκκλησιαστικό δημοτικισμό, πού καλλιέργησαν μεγάλες μορφές τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, ὅπως ὁ Μελέτιος Πηγᾶς (1549-1601), ὁ Μάξιμος Μαργούνιος (1530-1602), ὁ Κύριλλος Λούκαρις (1572-1638), ὁ Ἡλίας Μηνιάτης (1669-1714), ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός (1714-1779) καί πολλοὶ ἄλλοι³¹. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ συνεχίστηκε μέ τήν ἐμφάνιση τῶν ὀρθόδοξων ἱεραποστολικῶν ἀδελφοτήτων, οἱ ὁποῖες, παρὰ τίς ἀδυναμίες τους, ἐκάλυψαν αἰσθητὰ τά σχετικὰ κενά πού παρουσίαζε καθόλα αὐτὰ τά χρόνια ἡ ἐνορία.

Στὴ συνάφεια αὐτὴ ἐπιβάλλεται νά γίνει ἰδιαίτερη μνεῖα στήν πρωτοβουλία τοῦ πολὺκλαυτου πρώτου κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰ. Καποδίστρια νά ἀναθέσει στό ἱερομόναχο Βαρθολομαῖο Κουτλουμουσιανό τόν ἱμῆριο (1772-1851) τὴ δημιουργία ἑνός λειτουργικοῦ ἐγχειριδίου γιά τόν λαό (Ἱερά Σύνοψις), κάτι, δηλαδή, μεταξὺ Προσευχηταρίου καί Μικροῦ Εὐχολογίου, μέ παράλληλη καταχώρηση τοῦ πρωτοτύπου κειμένου καί νεοελληνικῆς παράφρασης³². Καί τό μέν βιβλίον γιά διάφορους λόγους δέν ἐξεδόθη ποτέ, γνωρίζουμε ὁμως τὴ γνώμη τοῦ Βαρθολομαίου γιά τήν δυσκολία πού ἔχει ἡ μετάφραση τῶν ὑμνογραφικῶν λει-

τουργικῶν κειμένων στά Νέα Ἑλληνικά: «...ἀγνοῶ, γράφει, τίνι τρόπῳ πρέπει νά παραφρασθῶσιν ὕμνοι καί τροπάρια, ὡς τά τοῦ ἀκαθίστου μάλιστα ἐκεῖνα, περιέχοντα λέξεις μεταφυσικῆς, θεολογικῆς, πλῆθος μεταφορικῶν καί τροπολογικῶν, καί τῆς ὑψηλῆς ἡμῶν θεολογίας νοήματα δυσκατάληπτα καί πράγματα ἀνήκουστα διόλου εἰς τόν λαόν. Ἄν γίνῃ μετάφρασις αὐτῶν κατὰ τὴν λέξιν μόνον, τά σημαίνοντα τῶν λέξεων μένουσιν πάλιν αἰνίγματα εἰς τόν μὴ ἔχοντα ἰδέαν τοῦ πράγματος· οὔτε ἔχει πολλάκις ἡ κοινὴ μας γλῶσσα λέξεις ἄλλας νά μεταχειρισθῇ πρὸς παράστασιν τῶν τοιούτων, εἰ μὴ ἐκείνας τὰς ἰδίας· ἂν ἐρμηνευθῶσιν αἱ λέξεις μέ τρόπον σχολιαστικόν, τό πρᾶγμα καταντᾷ εἰς ἀπεραντολογία»³³.

* * *

Παράλληλα, μέ τήν ἴδρυση τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν καί τήν ἀνάπτυξη τῆς ἀκαδημαϊκῆς θεολογίας καί μάλιστα τῆς βιβλικῆς καί πατερικῆς, ἄρχισε δειλά-δειλά νά ἀναπτύσσεται καί ἡ ἱστορία καί θεολογία τῆς λατρείας, ἡ ὁποία μέχρι τὴν ἐποχὴ τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου Π. Τρεμπέλα ἐξηντλεῖτο σχεδόν ἀποκλειστικά στήν Τελετουργικὴ. Στό πλαίσιο αὐτό, πλεῖστα ὅσα ἄλλα ἐγκόλπια λειτουργικά ἐρμηνευτικά βοηθήματα τέθηκαν στή διάθεση τοῦ πιστοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος δέν ἀρκεῖται πλέον στό ρόλο τοῦ παθητικοῦ θεατῆ, στόν ὁποῖο τόν εἶχαν καταδικάσει προηγουμένως οἱ ἱστορικές συγκυρίες, ἀλλ' ὡς μέλος τοῦ βασιλείου ἱερατεύματος (Α' Πέτρο, 2,9), διεκδικεῖ μιά πιό πλήρη καί ἐνεργὸ συμμετοχὴ στά λειτουργικῶς τελούμενα, αὐτό πού στή μυσταγωγικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας ὀνομάζεται *μέθεξη*. Πρόκειται γιά ἕνα βαθύτατο βίωμα κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεό, τό ὁποῖο σέ τελικὴ ἀνάλυση ἀποτελεῖ δωρεὰ τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ πρὸς τόν ἄνθρωπο, ἀπαιτεῖ ὁμως καί τήν ἀνθρώπινη συνέργεια. Στὴν ἀναγωγικὴ αὐτὴ διαδικασία ὁ ἄνθρωπος χειραγωγεῖται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἰδιαίτερα διά μέσου τῆς λειτουργικῆς τῆς ζωῆς, ἀπὸ τίς βασικὲς παραμέτρους τῆς ὁποίας οἱ σπουδαιότερες εἶναι οἱ ἐξῆς: α) ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ὀργάνωση τοῦ χώρου τοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ, ἡ ὁποία σέ συνδυασμὸ μέ τόν ἀγιογραφικὸ διάκοσμο τοῦ ἐσωτερικοῦ του καθιστᾷ τόν ναὸ «οἶκο τῆς Ἐκκλησίας»,

καί ἐπίγεια εἰκόνα τοῦ οὐρανοῦ «ἐν ᾧ ὁ ἐπουράνιος Θεός ἐνοικεῖ καί ἐμπεριπατεῖ»³⁴. β) τὰ σύμβολα καί γενικά οἱ τελετουργικοί τύποι διαμέσου τῶν ὁποίων, «καθάπερ ἐν πίνακι», ὅπως λέγει ὁ ἱερός Καβάσιλας³⁵, σημαίνονται τὰ μυστήρια τῆς ἐρχόμενης βασιλείας· καί γ) ὁ λόγος, ὁ ὁποῖος

νοηματίζει τήν λατρευτική ἀναφορά καί κοινωνία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ θεῖον, σέ συνδυασμὸ δέ μέ τήν μουσική του ἐπένδυση, καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπο πῶς εὐαίσθητο καί εὐάγωγο στήν μέθεξι τῶν θεῶν μυστηρίων.

(Συνεχίζεται)

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Γενικά περὶ τῆς φύσεως καί λειτουργίας τοῦ ἀνθρώπινου λόγου βλ. ιδιαίτερα: Παπαδόπουλος Στ., *Θεολογία καὶ γλῶσσα*, Ἀκρίτας, Ἀθήναι 2002. Κόλτσιου-Νικήτα Ἄν., *Φιλολόγως ζητοῦντες, Γλωσσικὲς ἀπόψεις καὶ ὄψεις σὰ κείμενα τῶν καππαδοκῶν πατέρων*, Ἐκδόσεις Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008, σσ. 42 ἐξ. Μπαμπινιώτης Γ., *Θεωρητικὴ Γλωσσολογία, Εἰσαγωγή στὴ Σύγχρονη Γλωσσολογία*, Ἀθήνα 1998, σσ. 35 ἐξ.
2. «Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι ἡ λέξις ἐκφράζω (φράζω, φράση) προέρχεται ἐτυμολογικὰ ἀπὸ τῆ λέξις φρήν, φρενός, καί σημαίνει τήν ἐξωτερικέυσή τῆς ἔλλογης διανόησης, τῆς σκέψης μας». Βλ. Μπαμπινιώτης Γ.: *Διαλογισμοὶ γιὰ τὴ γλῶσσα καὶ τὴ γλώσσα μας*. Ἄπλᾶ μαθήματα γλώσσας καὶ γλωσσολογίας, Ἐκδόσεις Καστανιώτη, Ἀθήνα, 2010, σσ. 29-30.
3. Γιαντό καί στήν ἑλληνική γλῶσσα χρησιμοποιεῖται πρὸς ἀπὸ κοινῶς δήλωσή τους ὁ ὅρος «λόγος», σέ ἀντίθεση π.χ. πρὸ τήν λατινική, ὅπου χρησιμοποιοῦνται δύο ὅροι ratio (=λόγος) καί oratio (=ὁμιλία).
4. Χρυσόστομος, *Περὶ μετανοίας*, PG 49,292: «Διὰ τοῦτο γάρ τῶν ἀλόγων ζώων προτετιμῆμεθα ἐν τῷ λόγον ἔχειν καὶ λόγου μεταλαμβάνειν καὶ λόγον ἐρᾶν».
5. Γρηγόριος Νύσσης, *Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου γενέσεως 13*, ΒΕΠΕΣ 70, σ. 133: «ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, τουτέστιν δώσωμεν αὐτῷ λόγου περιουσίαν». "Οπ. παρ. 21, ΒΕΠΕΣ 70, σ. 136: «ἄνθρωπος ἐστὶ ποίημα Θεοῦ λογικόν κατ' εἰκόνα γενόμενον τοῦ κτίσαντος».
6. Μ. Βασίλειος, *Περὶ ἁγίου Πνεύματος 1, 2*, ΒΕΠΕΣ 52, σσ.31-232: «Πρόκειται ἡμῖν ὁμοιωθῆναι Θεῷ, κατὰ τὸ δυνατόν ἀνθρώπου φύσει. Ὅμοιωσις δέ οὐκ ἄνευ γνώσεως· ἡ δέ γνώσις ἐκ διδασκάλων· λόγος δέ διδασκαλίας ἀρχή· λόγου δέ μέρη συλλαβαί καὶ λέξεις».
7. Γρηγόριος Νύσσης, *Περὶ τοῦ τί ἐστὶ τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν*, ΒΕΠΕΣ 70, σ. 194: «λόγω τὸν κτίστην γεραίρομεν· λόγῳ θεογνωσία κεκήρυκται· διὰ λόγου τὸν Θεὸν ἐπεγνώκαμεν».
8. Μ. Βασίλειος, *Εἰς τὸ «Πρόσεχε σεαυτῷ» 23*, ΒΕΠΕΣ 52, σ. 29: «Τοῦ λόγου τήν χρῆσιν δέδωκεν ἡμῖν ὁ κτίσας ἡμᾶς Θεός, ἵνα τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν ἀλλήλοις ἀποκαλύπτωμεν καὶ διὰ τὰ κοινωνεῖν τῆς φύσεως ἕκαστος τῷ πλησίον μεταδιδῶμεν, ὡσπερ ἐκ τινων ταμείων, τῶν κρυπτῶν τῆς καρδίας προφέροντες τὰ βουλεύματα».
- 9 Βλ. σχετικὰ: Φίλιας Γ.: *Λειτουργική*, τ. Α', Ἐκδόσεις Γρηγόρη, Ἀθήνα 2006, σσ. 137 ἐξ.
10. Μ. Βασίλειος, *Ὅροι κατ' ἐπιτομήν, Ἐρωτήσις ΣΛ' . (Τί ἐστὶ λατρεία, καὶ τίς ἐστὶν ἡ λογικὴ λατρεία)*, ΒΕΠΕΣ 53, σ. 323.
11. Χρυσόστομος, *Ὅμιλία 11,3 εἰς Ἑβραίους* PG 663,92: «Ὅρα γάρ, ἄνω ἔχομεν τὸ ἱερεῖον, ἄνω τὸν ἱερέα, ἄνω τὴν θυσίαν. Οὐκοῦν τοιαύτας ἀναφέρωμεν θυσίας τὰς ἐν ἐκείνῳ δυναμένας προσφέρεσθαι τῷ θυσιαστηρίῳ· οὐκέτι πρόβατα καὶ βόας, οὐκέτι αἶμα καὶ κνίσσαν· πάντα ταῦτα λέλνται, καὶ ἀντεισενήνεκται ἀντὶ τούτων ἡ λογικὴ λατρεία. Τί δέ ἐστὶν ἡ λογικὴ λατρεία; Τὰ διὰ ψυχῆς, τὰ διὰ πνεύματος (*Πνεῦμα, φησὶν, ὁ Θεός· καὶ τούς προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ χρη̄ προσκυνεῖν*)· ὅσα μὴ δεῖται σώματος, ὅσα μὴ δεῖται ὀργάνων

- νων, μή τόπων τά δέ ἐστίν οἷον ἐπιείκεια, σωφροσύνη, ἐλεημοσύνη, ἀνεξικακία, μακροθυμία, ταπεινοφροσύνη». Προβλ. *Ὁμιλία 20 εἰς Ρωμαίους*, PG 60,597.
12. *Ἐρμηνεία εἰς τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Ἀπ. Παύλου*, τόμ. 1, ἐκδ. Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη, σ. 268: «Λογική λατρεία δέν εἶναι μόνον ἡ διά λόγων καί δοξολογίας καί εὐχαριστίας πρὸς Θεόν γινομένη, ἀλλά καί ἡ κατά Χριστόν πολιτεία, ἡ κυριαρχία, δηλαδή, ἐπὶ τῶν ἀλόγων παθῶν».
 13. *Ἐρμηνεία θείας Λειτουργίας ΝΑ*, PG 150,485Α.
 14. Βλ. ἀναλυτικά: Σχονιάς Φ.: *Λειτουργική γλῶσσα- Δοκίμια προβληματισμοῦ*, Τήνος, Ἀθήνα 2006, σσ. 110-137.
 15. Γρ. Νύσσης, *Κατά Εὐνομίου Β΄*, ΒΕΠΕΣ 67, σ. 197.
 16. *Ὁπ. παρ.*, σ. 195.
 17. Ὁριγένης, *Κατά Κέλσου Η΄*, 37. ΒΕΠΕΣ 10, σσ. 201-202.
 18. Βλ. Θεοδώρου Εὐ.: *Μαθήματα Λειτουργικῆς*, τεύχ. Α΄, Ἐν Ἀθήναις 1975, σσ. 345-355.
 19. Μπαμπινιώτης Γ.: *Διαλογισμοί γιά τή γλῶσσα καί τή γλῶσσα μας...*, σ. 152.
 20. Βλ. Μπαμπινιώτης Γ.: «*Εἰσαγωγή: ἀπό τό γλωσσικό ζήτημα σέ ἕνα πρόβλημα ποιότητας στή χρήση τῆς γλώσσας μας*», στό *Τό γλωσσικό ζήτημα, Σύγχρονες προσεγγίσεις*. Ἐπιστημονική ἐπιμέλεια Γ. Μπαμπινιώτης, Ἴδρυμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, Ἀθήνα 2011, σσ. 20-21.
 21. Βλ. Τρεμπέλας Π.: *Ἐκλογή Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ὑμνογραφίας*, Ἀδελφότης Θεολόγων Ὁ Σωτήρ, Ἀθήνα 1997, σσ. 36-53.
 22. Βλ. Τζέρπος Δ. (Πρωτοπρ.): «*Ἡ συμβολή τῶν Μεγάλων Πατέρων στή διαμόρφωση τῆς χριστιανικῆς λατρείας κατά τοὺς δ΄ αἰ. - Ἡ περίπτωση τοῦ Μ. Βασιλείου*». *Ἐκκλησία* 9 (2011), σ. 617 ἔξ.
 23. Βλ. Φίλιας Γ.: *Ὁ τρόπος ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν στή λατρεία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, Ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 1997.
 24. Εἶναι ἐνδεικτική ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἀπάντηση τοῦ πρωτονοταρίου τῆς Κωνσταντινούπολης Θεοδοσίου Ζυγομαλά τό 1577 στόν Γερμανό καθηγητή Μαρτίνο Κρούσιο γιά τήν κατάσταση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας στήν Ἑλλάδα τήν ἐποχή αὐτή: «Ἡ γάρ ἀπλή καί κοινή αὐτή γλῶσσα, εἴτε δημοτική, ἢ ἰδιωτική τῶν νῦν δυστυχῶν Γραικῶν πολυμικτός τις ἐστὶ καί διάφορος. Εὐρήσεις γάρ ἐν ταύτῃ ἑλληνικῆς φωνᾶς [...] καί ρωμαϊκῆς ἢ καί Ἀγαρηνῶν, ἢ καί Ἀλβάνων [...], εἰ ἀκούσης Βυζαντίους λαλοῦντας, ἐνωτισθεῖση Ἑλλήνων φωνᾶς, ἀπλᾶς ἄλλας καί τινας Ἀγαρηνῶν [...] Εἰ ἀκούσης Κρητῶν ἐκ τῆς λαλιᾶς γνωρίζεις [...] Καί τό δὴ χεῖριστον τοὺς ποτέ σοφωτάτους Ἀθηναίους εἰ ἤκουσας δακρῶν ἂν ἐγένου μεστός». Βλ. Θαβώρης Α. Ι., *Ἡ γλῶσσα μας στά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας*, Ἰωάννινα 1971, σ. 16.
 25. Βλ. ἀναλυτικά: Μεταλλινός Γ.Δ. (πρωτοπρ.): *Τό ζήτημα τῆς Μεταφράσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τήν Νεοελληνικήν κατά τόν 17 αἰ.* Ἀθήνα 1977.
 26. Βλ. Μαντουβάλου Μ.: *Ὁ ψευδώνυμος Τιμόθεος Κληρόφιλος συγγραφέας τοῦ βιβλίου «Παλαιονομία» εἶναι ὁ προτεστάντης ἱερέας Samuól Shóriian Wilson*, Ἱερὸν Προσκύνημα Παναγίας Ἐκατονταπυλῆϊανης Πάρου, Πάρος 2004, σσ. 229-245.
 27. Βλ. Μεταλλινός Γ.Δ.: «Ἡ σημερινή χρήση μεταφράσεων εἰς τήν λατρεία ἀποβλέπει εἰς μίαν «Νεοελληνικήν Ἐκκλησίαν»; στό *Γιά τήν πίστη, τήν γλῶσσα καί τήν ἱστορία μας*, Ἐκδόσεις Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 2011, σσ. 93-103.
 28. *Πηδάλιον*, Ἐκδοτικός Οἶκος Ἀστήρ, Ἀθήνα 1970, σ. ια΄.
 29. Βλ. σχετικά: Κωνσταντινίδης Ἐμ.: *Τά εὐαγγελικά*, Ἀθήνα 1975. Ἀναστασιάδη-Συμεωνίδη Ἄννα: «*Εὐαγγελικά καί Ὁρσεστειακά*» στό *Τό γλωσσικό ζήτημα, Σύγχρονες προσεγγίσεις*. Ἐπιστημονική ἐπιμέλεια Γ. Μπαμπινιώτης, Ἴδρυμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, Ἀθήνα 2011, σσ. 253-281.
 30. Βλ. Σκρέτας (Νικόδημος, Ἀρχιμ.): *Ἡ Θεία Εὐχαριστία καί τὰ προνόμια τῆς Κυριακῆς κατά τήν διδασκαλία τῶν Κολλυβάδων*. Ἐκδόσεις Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη, 2004, σσ. 314-372.
 31. Βλ. Κασίνης Κ.: «*Ἐκκλησιαστικός δημοτικισμός ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 16ου ἕως τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰ.*» στό *Τό γλωσσικό ζήτημα, Σύγχρονες προσεγγίσεις*. Ἐπιστημονική ἐπιμέλεια Γ. Μπαμπινιώτης, Ἴδρυμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, Ἀθήνα 2011, σσ. 83-101.
 32. Βλ. Στρατῆς Δ. (Ἀρχιμ.): *Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανός, (1772-1851), Βιογραφία - Ἐργογραφία*, Ἐκδόσεις Ἱερᾶς Μονῆς Κουτλουμουσίου, Ἁγιον Ὄρος 2002, σσ. 252-288.
 33. *Ὁπ. παρ.*, σ. 495.
 34. Γερμανός Κωνσταντινουπόλεως, «*Ἱστορία Ἐκκλησιαστικῆ καί μυσικῆ θεωρίας*», PG 98,384C.
 35. *Ἐρμηνεία εἰς τήν Θεϊαν Λειτουργίαν*, PG 150,381AB.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Ἐσωτερικός Κανονισμός τῆς Ἱερᾶς Γυναικείας Κοινοβιακῆς Μονῆς Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου ὄρους Ἀμώμων Ἀττικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καὶ Ὠρωποῦ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ,
ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ
ΙΕΡΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ
ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΜΩΜΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Προοίμιον

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος, Πρεσβείαις Τῆς Ὑπεραγίας Ἀχράντου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Ἐφραίμ τοῦ Θαυματουργοῦ, τοῦ ἐν τῷ Ὄρει τῶν Ἀμώμων ἀθλήσαντος.

Σήμερον, τὴν 3ην Ἰανουαρίου, ἔτους 2011, ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 12νν μεσημβρινήν, συνήλθε τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν τῷ Ὄρει τῶν Ἀμώμων Ἀττικῆς κειμένης Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Ἐφραίμ τοῦ θαυματουργοῦ (1426) εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Καθηγουμένης, τῆ προσκλήσει αὐτῆς, καὶ προέβη εἰς τὴν κατάρτισιν τοῦ παρόντος Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς.

Ὁ παρῶν Κανονισμὸς διέπει τὰ τῆς ὀργανώσεως καὶ προαγωγῆς τοῦ πνευματικοῦ βίου ὡς καὶ τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱερούς Κανόνες, τὰς μοναχικὰς παραδόσεις καὶ τοὺς νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας (ἄρθρ. 59 παρ. 4, Ν. 590/1977 Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρον 1 Ἱδρυσις - Σύστασις

1. Ἡ Ἱερά Γυναικεία Κοινοβιακὴ Μονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Ἐφραίμ τοῦ θαυματουργοῦ (†1426 μ.Χ.) λειτουργεῖ εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν τῆς πάλαι ὡς ἀνδρῶνας Μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου λειτουργούσης ἀπὸ τοῦ 11ου μ.Χ. αἰῶνος καὶ μεμαρτυρουμένης ἰδίως διὰ τοῦ ἀπὸ

10ης Μαΐου 1611 Πατριαρχικοῦ Σιγιλλίου ἀποκειμένου ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ Ἀθηνῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου, ἐρημωθεῖσα προσωρινῶς κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ Κ' αἰῶνος ἀνασυνεστήθη ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς τὸ ἔτος 1945 ὑπὸ τῆς Ἀειμνήστου Καθηγουμένης αὐτῆς Μοναχῆς Μακαρίας Δεσύρη (1999) καὶ ἐπισήμως διὰ τοῦ ἀπὸ 18ης Ἰανουαρίου 1954 Βασιλικοῦ Διατάγματος (ΦΕΚ 33 τ. Α' τῆς 27.2.1954) ὡς γυναικεία Κοινοβιακὴ Μονὴ εἰς τὸ ἴδιον ὄνομα τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου καὶ τὸ ἔτος 1975 μετωνομάσθη δι' Ὑπουργικῆς Ἀποφάσεως (ΦΕΚ 1584, τ. Β' τῆς 31.12.1975) εἰς Ἱεράν Μονήν Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ἀρχικὸν ἰδρυτικὸν ὄνομα. Κατέχει ὡς θησαυρόν ἀτίμητον τὸ ἱερόν καὶ θαυματουργόν Σκήνωμα τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Ἐφραίμ τοῦ θαυματουργοῦ ἀνευρεθέν θαυματουργικῶ τῷ τρόπῳ ὑπὸ τῆς μακαριστῆς καθηγουμένης Μοναχῆς Μακαρίας.

2 Ἡ Ἱερά Μονὴ κατὰ τὰς νομικὰς αὐτῆς σχέσεις εἶναι Ν.Π.Δ.Δ., Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου (ἄρθρ. 1 παρ. 4 Ν. 590/1977) διεπόμενον βασικῶς ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 39 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τοῦ ὑπ' ἀρ. 39/1972 Κανονισμοῦ περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ὀρθοδόξων Ἱερῶν Μονῶν καὶ Ἑσχασητῶν.

Διατελεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἐποπτεῖαν καὶ Κανονικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Μητροπολίτου Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καὶ Ὠρωποῦ. Θεωρεῖται λειτουργοῦσα καὶ ὑφισταμένη, ἔστω καὶ ἂν ἀπομείνῃ ἐν αὐτῇ μία μόνον μοναχὴ, εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ὁποίας συγκεντροῦνται ἅπασαι αἱ ἐξουσίαι καὶ τὰ καθήκοντα, ὡς ἀναγράφονται εἰς τὸν παρόντα. Καὶ ταύτης ἐκλιπούσης δέν δύναται νὰ θεωρηθῇ διαλυθεῖσα ἀλλὰ τελοῦσα ἐν διακοπαῖς, συμφώνως πρὸς τὸν Ἱερόν Κανόνα ΜΘ' τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου «τὰ ἅπαξ μοναστήρια μένειν εἰς τὸ διηνεκές μοναστήρια». Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ Μονὴ ἐποπτεύεται, φιλιάσεται καὶ συντηρεῖται ὑπὸ τῆς οἰκείας Μητροπόλεως, ἀκούσης οὕτω τὴν κανονικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῆς Μονῆς.

Ἄρθρον 2 Σκοπός

Σκοπὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι, συμφώνως πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ἐν Κοινο-

βιακή Πολιτεία αδιάλειπτος του ἐν Τριάδι Θεοῦ δοξολογία, ὁ δὲ διὰ λειτουργικῶν καὶ κατ' ἰδίαν προσευχῶν, διὰ συνεχοῦς κατὰ Θεὸν ἀσκήσεως καὶ ἐν ἀγίαις διακονίαις ἀγιασμός τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων Μοναζουσῶν καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶν τελεία βίωσις τῆς κατὰ Θεὸν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Μυστικῆς ζωῆς, ὁδηγούσης εἰς ψυχικὴν αὐτῶν σωτηρίαν καὶ θέωσιν. Ἡ δὲ εὐλαβικὴ διακονία τοῦ σεπτοῦ σκηνώματος τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Ἐφραίμ, καὶ ἡ ἀδιάλειπτος ἐπαγρύπνησις περὶ μὴ τεμαχισμοῦ του ὑπ' οὐδενός, ἡ διακονία τῆς μνήμης τῆς τε Καθηγουμένης καὶ Κτιτορίσσης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μακαρίας Μοναχῆς καὶ τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἐνασκησάντων καὶ ἐν αὐτῇ μακαρίᾳ τῇ ᾗ ἤξει γεγονότων ἐν Κυρίῳ, καὶ ἡ παροχή τῆς ἐν Χριστῷ ἐλπίδος καὶ παρακλήσεως εἰς τοὺς μετὰ πίστεως προσερχομένους εἰς τὴν ἱεράν Μονὴν ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον σκοπὸν αὐτῆς.

ἄρθρον 3

Δικαιοδοσίαι τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου

Ἡ Ἱερά Μονὴ ἀνήκουσα εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἀμαρουσίου καὶ Ὠρωποῦ τελεῖ ὑπὸ τὴν κανονικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ κυριάρχου Μητροπολίτου.

Συγκεκριμένως, ὁ Μητροπολίτης Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καὶ Ὠρωποῦ:

α. Μνημονεύεται ἐν πάσαις ταῖς Ἱεραῖς Ἀκολουθίαις, ὡς ὀρίζει ἡ τάξις τῆς κατ' Ἀνατολᾶς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

β. Ἀσκεῖ πατρικῶς καὶ προστατευτικῶς τὴν ἀνωτάτην πνευματικὴν ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ παρακολουθεῖ τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

γ. Ἐγκρίνει τὴν ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος ἐκλογὴν τῆς ἐκάστοτε Ἡγουμένης καὶ ἐγκαθιστᾶ αὐτὴν δι' εἰδικῆς Ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς.

δ. Ἐγκρίνει τὴν ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος ἐκλογὴν τῶν ἐκάστοτε Ἡγουμενοσυμβούλων.

ε. Ἐγκρίνει τὰς κουράς τῶν προτεινομένων ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἀδελφῶν, τὰς ὁποίας τελεῖ ὁ ἴδιος.

στ. Παρέχει ἄδειαν ἀπουσίας πέραν τῶν τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν Ἡγουμένην καὶ ἐγκρίνει τὰς ὑπ' αὐτῆς καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου διδομένας ἀδείας ἀπουσίας τῶν ἀδελφῶν ἐκτός ἱ. Μητροπόλεως, πέραν τῶν τριάκοντα (30) ἡμερῶν.

ζ. Ἀνακρίνει τὰ κανονικὰ παραπτώματα τῶν ἐν τῇ Μονῇ ἀσκουμένων, ἐὰν δὲν θεραπεύονται διὰ τῶν πνευματικῶν παρεμβάσεων τῆς Ἡγουμένης καὶ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου προτάσει αὐτῶν.

η. Ἐγκρίνει τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου διὰ τὴν μετάπεψιν ἀδελφῆς τινος εἰς ἑτέραν Μονήν.

θ. Ὅριζι τὸν πνευματικὸν τῆς Ἀδελφότητος προτάσει τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

ι. Ἐλέγχει τὴν νομιμότητα τῆς οικονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ ἐγκρίνει τὸν Προϋπολογισμόν

καὶ τὸν Ἀπολογισμόν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτῆς ἐκάστου ἔτους, συμφώνως πρὸς τὸν Νόμον 590/1977 καὶ τὸν ὑπ' ἀρ. 39/1972 Κανονισμόν.

ια. Λαμβάνει τὰ προσήκοντα μέτρα, τῇ συνδρομῇ καὶ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, προκειμένου νὰ διαφυλάττῃ τὴν ἱερότητα τῶν περὶ τὴν Μονὴν χώρων ἀπὸ ἀνευλαβείας ἐκδηλώσεως, τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ τόσον ἐντὸς τῶν χώρων αὐτῆς, ὅσον καὶ πλησίον αὐτῶν, τῇ συμφώνῳ προτάσει τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἰδίως μεριμνᾷ μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀρμοδίων Διοικητικῶν Ἀρχῶν διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν ἐγκαταστάσεως στασίμου ἢ πλανοδίου ἐμπορίου πέριξ καὶ πλησίον τῆς Μονῆς συμφώνως πρὸς τὴν κειμένην Νομοθεσίαν, ἢ ὁποία ἐγκατάστασις προσβάλλῃ τὴν ἱερότητα τοῦ περιβάλλοντος τὴν Μονὴν χώρου καὶ δημιουργεῖ φαινόμενον εἰς τὰ ὄμματα τῶν προσκηνυτῶν «οἴκου ἐμπορίου».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

ἄρθρον 4

Διοικήσεις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ ὄργανα αὐτῆς

Ἐργαλεῖα διοικήσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι:

α. Ἡ Ἡγουμένη.

β. Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον καὶ

γ. Ἡ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος.

ἄρθρον 5

Ἡ Ἡγουμένη

Ἡ Ἡγουμένη, ὡς πνευματικὴ μήτηρ τῆς Ἀδελφότητος, ἀγρυπνεῖ, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἐμπειστευμένων αὐτῇ παρὰ Θεοῦ πνευματικῶν τέκνων, «ὡς λόγον ἀποδώσουσα» ὑπὲρ αὐτῶν, ἐπιμελουμένη καὶ διακονοῦσα ἐν ἐπιγνώσει τῶν ἑαυτῆς καθηκόντων καὶ φόβῳ Θεοῦ, ἐν ἀγάπῃ καὶ ταπεινοφροσύνῃ ἐν διακρίσει καὶ εὐσπλαχνίᾳ τὰ τῆς πνευματικῆς καταρτίσεως, τῆς προκοπῆς καὶ τῆς σωτηρίας μιᾶς ἐκάστης τῶν ἀδελφῶν. Ὁφείλουσιν, ὡς ἐκ τούτου, ἅπασαι αἱ ἀδελφαὶ τὴν κατὰ Θεὸν προσήκουσαν αὐτῇ ὑπακοήν.

Καθήκοντα καὶ δικαιοδοσίαι αὐτῆς

α. Μνημονεύεται ἐν πάσαις ταῖς Ἱεραῖς Ἀκολουθίαις κατὰ τὸν κανονισμένον τρόπον.

β. Κανονίζει τὸ ὄλον ἡμερονύκτιον πρόγραμμα τοῦ Κοινοβίου.

γ. Παρακολουθεῖ τὴν τήρησιν τῶν τυπικῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κατὰ καιροῦ τιθεμένου προγράμματος Ἀκολουθιῶν, διακονιῶν καὶ πάσης φύσεως ἐργασιῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ.

δ. Προτείνει εἰς τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τὴν πρόσληψιν ἢ τὴν ἀποβολὴν δοκίμων, τὴν ρασοφορίαν καὶ τὴν κουράν τῶν ὠρίμων πρὸς τοῦτο ἀδελφῶν.

ε. Ὅριζι καὶ ἀγρυπνεῖ πάντοτε, διὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τέλεισιν τοῦ διορισμένου παρὰ τῶν Ἁγίων Πα-

τέρων μοναχικού κανόνος μιᾶς ἐκάστης αὐτῶν καὶ οἰκονομεῖ τὰς ἰδιαιτέρας περιπτώσεις. Ἐπισκέπεται δὲ τὰ κελῆρια καὶ ἐλέγχει αὐτὰ παρουσία πάντοτε τῶν ἐνοικουσῶν αὐτὰ ἀδελφῶν.

στ. Ἀναθέτει τὰ διακονήματα μιᾶς ἐκάστης τῶν ἀδελφῶν.

ζ. Παρέχει εἰς αὐτὰς ἄδειαν ἀπουσίας ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς ὡς τριάκοντα (30) ἡμερῶν, ὡσάκις κρίνει τοῦτο ἐπιβεβλημένον, διὰ σοβαρὸν τινα λόγον ἢ δι' ἑκτακτον ἀνάγκην.

η. Μεριμᾷ διὰ τὴν διατροφήν, τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν νοσηλείαν καὶ διὰ πάντα τὰ ἀφορώντα εἰς τὴν διαβίωσιν ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

θ. Δέχεται τὴν ἐν ταπεινώσει ἐξαγόρευσιν τῶν λογισμῶν τῶν ἀδελφῶν καί, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως συμπαρίσταται, ἐνθαρρύνει, συμβουλεύει, ἐπιπλήττει ἢ καὶ ἐπιβάλλει παιδαγωγικῶς ἐπιτίμια διὰ τὴν ἐκκοπὴν τῶν παθῶν, ἕως καὶ προσωρινῆς ἀποκῆς ἀπὸ τὴν Θείαν Κοινωνίαν.

ι. Συγκαλεῖ τὴν Ἀδελφότητα εἰς συνάξεις πνευματικῆς οἰκοδομῆς.

ια. Προεδρεύει τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου καὶ τῶν Συνάξεων τῆς Ἀδελφότητος καὶ εἴτε εἰσηγῆται αὐτοπροσώπως, εἴτε ὀρίζει εἰδικὰς εἰσηγητρίας τῶν πρὸς συζήτησιν θεμάτων.

ιβ. Ἐλέγχει τὸ Ταμεῖον, τὴν Γραμματείαν καὶ τὴν Διαχείρισιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, φυλάσσει δὲ ἀποκλειστικῶς τὴν σφραγίδα τῆς Ἱ. Μονῆς, ὡς καὶ τὸ Μοναχολόγιον αὐτῆς.

ιγ. Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἱεράν Μονὴν ἐνώπιον πάσης Ἐκκλησιαστικῆς, Διοικητικῆς, Δημοτικῆς, Κοινοτικῆς καὶ Δικαστικῆς Ἀρχῆς, ἐνώπιον Ὄργανισμῶν (ΟΤΕ, ΔΕΗ κ.λπ.), Τραπεζῶν, τοῦ Ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου, Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου καὶ παντός ἐν γένει, τρίτου.

Ἐάν, δι' οἰονδήποτε λόγον, κωλύεται ἡ Ἱγουμένη, ἡ Μονὴ ἐκπροσωπεῖται παρ' ἐνός μέλους τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου, κατόπιν ἀποφάσεως αὐτοῦ λαμβανομένης τῆ εἰσηγήσει τῆς Ἱγουμένης. Δι' εἰδικὴν ὑπόθεσιν ἢ κατηγορίαν ὑποθέσεων, ἡ Ἱγουμένη δύναται, ἀποφάσει τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου, νά ἀναθέσῃ τὴν ἐκπροσώπησιν τῆς Ἀδελφότητος εἰς ἕτερον μέλος αὐτῆς ἢ καὶ νά προσλάβῃ νομικὸν σύμβουλον.

ιδ. Ἡ Ἱγουμένη ὑπογράφει ἅπαντα τὰ ἐπίσημα βιβλία καὶ ἔγγραφα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τὰ διπλότυπα εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν αὐτῆς, κατὰ τὸν τύπον: «Ἡ Καθηγουμένη Μοναχὴ δεῖνα», σφραγίζει δὲ ταῦτα διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Μονῆς.

ιε. Δύναται νά διαθέτῃ τὰς διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰδικὰς πιστώσεις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὡς καὶ νά ἀναθέτῃ ἢ ἐκτελῇ ἀπ' εὐθείας ἔργα ἢ νά ἐξασφαλίῃ προμηθείας μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 10.000 ΕΥΡΩ, ἀναπροσαρμοζομένου κατ' ἔτος συμφώνως πρὸς τὰ ἐκάστοτε ἰσχύοντα.

ιστ. Ὅριζει κατὰ τὴν κρίσιν τῆς, μίαν τῶν ἀδελφῶν, ἵνα ἀναπληροῖ αὐτὴν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῆς ἢ ὡσάκις, λόγῳ

ἀσθενείας ἢ ἄλλου τινός παροδικοῦ κωλύματος, ἀδυνατεῖ νά ἀσκήσῃ τὰ καθήκοντά τῆς.

Ἡ Ἀναπληρώτρια ἐνεργεῖ ἀντ' αὐτῆς, εἰς τὰς ὡς ἄνω περιπτώσεις μόνον ἐπὶ τρεχούσης φύσεως ἢ κατεπειγόντων θεμάτων, περιορίζεται δὲ ἐν γένει, ἐντὸς τοῦ πλαισίου, τὸ ὁποῖο καθορίζει ἡ ἀπουσιάζουσα Ἱγουμένη. Ἡ Ἀναπληρώτρια προεδρεύει τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου καὶ τῶν Συνάξεων τῆς Ἀδελφότητος εἰς τὰς προαναφερθείσας περιπτώσεις.

Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ ὑπὸ τῆς Ἱγουμένης ὀρισθεῖσα ὡς Ἀναπληρώτρια ἀδελφὴ ἀπουσιάζει ἢ κωλύεται νά ἀσκήσῃ τὰ καθήκοντά τῆς, ἡ Ἱγουμένη ἀναπληροῦται ὑπὸ τῆς πρώτης τῶν Ἱγουμενοσυμβούλων, κωλυομένης δὲ καὶ αὐτῆς ὑπὸ τῆς δευτέρας. Ἐάν καὶ αὐτὴ κωλύεται, τὴν Ἱγουμένην ἀναπληροῖ ἡ πρώτη κατὰ σειρὰν πρεσβειῶν κουράς ἀδελφῆ, κωλυομένης δὲ καὶ αὐτῆς, ἐπίσης, ἡ ἐπομένη κ.ο.κ.

ιζ. Ἐν τέλει, οὐδὲν λαμβάνει χώραν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἄνευ γνώσεως ἢ ἀδείας αὐτῆς.

Ἐκλογή τῆς Ἱγουμένης

Ἡ Ἱγουμένη καθίσταται δι' ἐκλογῆς, ἐάν ἡ Ἱερά Μονὴ ἔχει ἐγκαταβιούσας τοὐλάχιστον πέντε (5) ἀδελφάς, ἀλλῶς διορίζεται ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, κατὰ τὰ ὀριζόμενα ὑπὸ τοῦ Νόμου 590/1977 («Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος») ἄρθρον 39, παράγραφος 5, καὶ ὁ διορισμὸς ἰσχύει ἔστω καὶ ἂν εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν ἐγκαταβιοῦν ὀλιγότεραι τῶν πέντε (5) ἀδελφῶν. Συμπληρουμένου τοῦ ἀριθμοῦ πέντε (5), συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς διορισθείσης Ἱγουμένης εἰς αὐτόν, γίνεται ἡ ἐκλογή Ἱγουμένης κατὰ τὰ ὀριζόμενα εἰς τὸν παρόντα Κανονισμόν. Ἡ δι' ἐκλογῆς ἀναδειχθεῖσα Ἱγουμένη εἶναι ἰσόβιος, ἔστω καὶ ἂν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγκαταβιουσῶν ἀδελφῶν μειωθῇ κάτω τῶν πέντε (5).

Ἡ ἐκλογή τῆς Ἱγουμένης λαμβάνει χώραν ὡς ἀκόλουθος:

Μετά τὴν κένωσιν τῆς θέσεως τῆς Ἱγουμένης, ἀναλαμβάνει, ὡς τοποτηρήτρια ἡ Ἀναπληρώτρια αὐτῆς.

Ἡ Τοποτηρήτρια συγκαλεῖ τὸ Ἱγουμενοσυμβούλιον, τὸ ὁποῖον ὀρίζει τὴν ἡμέραν Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος, διὰ τὴν ἐκλογὴν νέας Ἱγουμένης.

Ἡ ἐκλογή διεξάγεται τὸ ἀργότερον δεκαπέντε (15) ἡμέρας μετὰ τὴν κένωσιν τῆς θέσεως καὶ προαναγγέλλεται πέντε (5) ἡμέρας ἐνωρίτερον. Ἡ γνωστοποίηση γίνεται δι' ἀνακοινώσεως ἐν τῇ Τραπεζῇ καὶ γραπτῶς διὰ τοιχοκολλησεως εἰς τὴν κεντρικὴν θύραν αὐτῆς.

Δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ἔχουν ἅπασαι αἱ μεγάλῳσχημοι, μικρόσχημοι καὶ ρασοφόροι ἀδελφαί, αἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Μονῆς, ἐκτὸς τῶν δοκιμῶν.

Δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι ἔχουν ἅπασαι αἱ μεγάλῳσχημοι καὶ μικρόσχημοι ἀδελφαί τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἀνεξαρτήτως χρόνου ἐγκαταβιώσεως ἐν αὐτῇ. Τόσον διὰ τὸ δι-

καίωμα τοῦ ἐκλέγειν, ὅσον καί διὰ τό τοῦ ἐκλέγεσθαι, πρέπει νά πληροῦνται αἱ πορῦποθέσεις νοτικῆς καί ψυχικῆς ὑγείας καί ἰκανότητος πρός τοῦτο.

Ἡ Ἠγουμένη ἐκλέγεται ἐκ τῶν διακρινομένων διὰ τὰ πνευματικά καί διοικητικά των χαρίσματα ἀδελφῶν, τῶν ἔχουσῶν ἐμπειρίας πνευματικάς, ἀρετήν, ἐκκλησιαστικὴν μὀρφωσιν, ἐγκύκλιόν τινα παιδείαν, ἔνθερμον πόθον διὰ τὴν πρόοδον τοῦ Κοινοβίου καί χάρισμα τοῦ ποιμαίνειν ψυχάς.

Ἡ προετοιμασία καί ἡ ὀργάνωσις τῆς διεξαγωγῆς τῶν Ἐκλογῶν, κατὰ τό τυπικόν καί τεχνικόν μέρος καί μόνον, πραγματοποιοῦνται μερίμνη τῆς τοποτηρητρίας καί τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου.

Ἡ ψηφοφορία λαμβάνει χώρα ἐνώπιον Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τῆς Τοποτηρητρίας, ἥτις προεδρεύει, καί δύο μοναζουσῶν, ὀριζομένων διὰ κλήρου, τῆς μιᾶς ἐξ αὐτῶν ὀριζομένης ὡς γραμματέως.

Κατ' ἀρχήν, συντάσσονται, βάσει τοῦ Μοναχολογίου, καί γνωστοποιοῦνται εἰς τὴν Ἀδελφότητα, ὀνομαστικοί κατάλογοι τόσον τῶν ἔχουσῶν δικαίωμα ψήφου, ὅσον καί τῶν ἔχουσῶν δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι ἀδελφῶν.

Κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν ἡ Ἀδελφότης συνέρχεται εἰς ἓν τῶν παρεκκλησιῶν τῆς Μονῆς, ὀριζόμενον ὑπό τῆς Τοποτηρητρίας, μετὰ δέ τό πέρας τῆς σχετικῆς Ἀκολουθίας, αἱ ἔχουσαι δικαίωμα ψήφου ἀδελφαί παραμένουν ἐν αὐτῷ καί, ἀφοῦ διαπιστωθεῖ ἀπαρτία, ἥτοι παρουσία τουλάχιστον τῶν δύο τρίτων (2/3) αὐτῶν, ἀρχεται ἡ διαδικασία τῆς ἐκλογῆς, ἥτις λαμβάνει χώραν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας. Εἰς περίπτωσιν μὴ ἀπαρτίας, ἡ ἐκλογή ἀναβάλλεται διὰ τὴν τρίτην ἡμέραν, ὀπότε ἡ Σύναξις θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ, οἷοσδήποτε καί ἂν εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν παρουσῶν ἀδελφῶν.

Ἐκάστη τῶν ἀδελφῶν προσέρχεται σεμνῶς καί ἀθορύβως εἰς τράπεζαν, ὀπου εἶναι ἐγκατεστημένη ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ, καί λαμβάνει φάκελον ἐσφραγισμένον διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί ψηφοδέλτιον, ἐπίσης ἐσφραγισμένον διὰ τῆς αὐτῆς σφραγίδος, ἐπὶ τοῦ ὀποίου εἶναι δακτυλογραφημένα τὰ ὀνόματα ἀπασῶν τῶν ἔχουσῶν τό δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι ἀδελφῶν. Ἀποσυρομένη δέ ἐντὸς ἰδιαιτέρου χώρου, θέτει τό σημεῖον τοῦ σταυροῦ πρό ἑνὸς μόνον ὀνόματος, τοποθετεῖ τό ψηφοδέλτιον εἰς τὸν φάκελον, κλείει αὐτόν καί ρίπτει αὐτόν ἐντὸς κιβωτίου (=ψηφοδόχου), ἠλεγμένου ὑπό τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐνώπιον ἀπασῶν τῶν Ἀδελφῶν καί ἐσφραγισμένου. Ἐάν τό σημεῖον τοῦ σταυροῦ τεθῆ εἰς πλείονα τοῦ ἑνὸς ὀνόματα, τό ψηφοδέλτιον θεωρεῖται ἄκυρον. Ἐπειτα ἡ ψηφίσασα ὑπογράφει εἰς τὸν ὑπό τῆς Ἐπιτροπῆς καταρτισθέντα κατάλογον τῶν ἐκλογῶν.

Μετὰ τό πέρας τῆς ψηφοφορίας, ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποσφραγίζει τό κιβώτιον (=ψηφοδόχον) καί προβαίνει εἰς τὴν καταμέτρησιν τῶν ψήφων ἐνώπιον ἀπασῶν τῶν Ἀδελφῶν, αἱ ὀποῖαι καί ὑποχρεοῦνται νά παραμέ-

νουν ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, μέχρι ἀποπερατώσεως τῆς ἐκλογικῆς διαδικασίας, ἀνακοινώσεως τοῦ ἀποτελέσματος καί διευθετήσεως ἐνδεχομένων ἐνστάσεων, σχετικῶν πρός τὴν ἐκλογὴν.

Τό Ἀξίωμα τῆς Ἠγουμένης ἀνατίθεται εἰς τὴν λαβοῦσαν, τουλάχιστον, τό ἡμισυ σὺν ἓν τῶν ἐγκύρων ψηφοδελτίων. Εἰς ἢν περίπτωσιν οὐδεμία τῶν ὑποψηφίων ἤθελεν συγκεντρώσει τό ὡς ἄνω ποσοστόν, καταρτίζεται νέον ψηφοδέλτιον μὲ τὰ ὀνόματα μόνον τῶν δύο ἢ, ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας, τῶν τριῶν ἢ περισσοτέρων πλειοψηφισσῶν ἀδελφῶν, βάσει τοῦ ὀποίου διενεργεῖται νέα Ψηφοφορία πάραυτα καί κατὰ τὸν αὐτόν ὡς ἄνω τρόπο.

Ἐάν οὐδεμία συγκεντρώσῃ τό ἀπαιτούμενον ποσοστόν τῶν ἐγκύρων ψηφοδελτίων, ἐκλέγεται ἡ σχετικῶς πλειοψηφίσασα. Ἐπὶ ἰσοψηφίας τίθεται κλήρος κατὰ τό ἀποστολικόν πρότυπον.

Μετὰ τό πέρας τῆς ἐκλογῆς, ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ συντάσσει τό Πρακτικόν τῆς ψηφοφορίας, τό ὀποῖον ὑποχρεωτικῶς ὑπογράφεται ὑπό πασῶν τῶν ἀδελφῶν, αἵτινες ἔλαβον μέρος εἰς αὐτήν.

Μετὰ τὴν ὑπογραφὴν του, τό Πρακτικόν ὑποβάλλεται ὑπό τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ἐντὸς τριῶν (3) ἡμερῶν, εἰς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην, ὅστις καί παρακαλεῖται ἀφ' ἑνὸς μὲν νά ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν, ἀφ' ἑτέρου δέ, εἰς διάστημα τριάκοντα (30) ἡμερῶν, νά προβῆ δι' ἐιδικῆς τελετῆς, εἰς τὴν ἐνθρόνισιν τῆς νέας Ἠγουμένης.

Ἐνστάσεις κατὰ τοῦ κύρου τῆς ἐκλογῆς ὑποβάλλονται μόνον ὑπό τῶν μετασχουσῶν τῆς ψηφοφορίας ἀδελφῶν ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκλογὴν. Αἱ ἐνστάσεις ἐξετάζονται ὑπό τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὀποία ἀποφαίνεται διὰ τὴν βασιμότητα ἢ μὴ αὐτῶν, τὰ δέ πορίσματα αὐτῆς μετὰ τῶν ἐνστάσεων ἀποστέλλονται παρὰ τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου εἰς τὸν Μητροπολίτην, ὁ ὀποῖος ἀποφαίνεται αἰτιολογημένως ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἐφ' ὅσον δέ ἀποδεχθῆ αὐτάς, ὀρίζει νέας ἐκλογὰς ἐντὸς 10ῆμερου.

Ἐὰν τῆ ὑποβολῆ ἐνστάσεως καί μέχρι τῆς ἐκδικάσεως αὐτῆς ἡ νεοεκλεγείσα ἀπέχει τῆς ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων της, τὴν δέ διοίκησιν τῆς Μονῆς ἐξακολουθεῖ νά ἀσκῆ ἡ Τοποτηρήτρια.

Φατριαστικά-κομματικά προεκλογικὰ δραστηριότητες ἀπαγορεύονται καί θεωροῦνται σοβαρὰ πειθαρχικά παραπτώματα, ἐπισύρουν δέ τὴν ποινὴν τῆς ἀπωλείας τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν καί ἐκλέγεσθαι, διὰ μίαν πεντετίαν, τῆ προτάσει τῆς Καθηγουμένης ἢ τῆς Τοποτηρητρίας, ἐπιβαλλομένην μετ' ἀνάγκησιν ὑπό τοῦ οἰκεῖου Μητροπολίτου.

Ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης ἐξετάσας καί ἐλέγξας τὴν νομιμότητα καί κανονικότητα τῆς ἐκλογῆς τῆς Ἠγουμένης ἐπικυρώνει αὐτήν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς εἰς Αὐτόν τῶν σχετικῶν ἐγγράφων διεξαγωγῆς τῶν ἀρχαιρεσιῶν. Παρελθούσης ἀπράκτου τῆς ὡς ἄνω προ-

θεσμίας ή εκλογή θεωρείται επικυρωθείσα και έγκρι-
θείσα, ή δέ εκλεγείσα Ἐγουμενή ἀναλαμβάνει τὰ καθη-
κοντά της.

Χηρεία τῆς θέσεως τῆς Ἐγουμενῆς

Ἡ θέσις τῆς Ἐγουμενῆς χηρεύει:

- α. Διά τοῦ θανάτου αὐτῆς.
- β. Διά παραιτήσεως αὐτῆς, ἥτις γίνεται δεκτὴ διὰ πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῆς γενικῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος.
- γ. Δι' ἐκπτώσεως αὐτῆς α) ἐάν ἔχει καταδικασθῆ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ὡς αἰρετική ἢ ἐπὶ διαπράξει βαρέων ἠθικῶν καὶ κανονικῶν παραπτωμάτων, ὅποτε ἢ ἐκπτώσις ἐπέχεται ἅμα τῇ τελεσιδικίᾳ καταδίκῃ αὐτῆς καὶ β) ἐάν καταδικασθῆ ἀμετακλήτως ἀπὸ τὰ ποινικὰ Δικαστήρια τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ διαπράξει ἐγκλήματος τελεσθέντος ἐκ δόλου.

ἄρθρον 6

Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον

α. Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον, ὡς διοικητικὸν σῶμα εἶναι τριμελές, ἀποτελούμενον ἐκ τῆς Ἐγουμενῆς ὡς Προέδρου καὶ δύο Ἐγουμενοσυμβούλων ὡς μελῶν.

β. Τὰ μέλη ἐκλέγονται ἀνά πενταετίαν καὶ εἶναι ἐπανεκλέξιμα.

γ. Ἐκλόγιμα εἶναι ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος (μεγαλόσχημοι-μικρόσχημοι-ρασοφόροι).

δ. Ἐγουμενοσύμβουλοι ἐκλέγονται πρόσωπα διακρινόμενα διὰ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν συνέπειάν των εἰς τὴν μοναχικὴν ζωὴν, διὰ τὰ διοικητικὰ των προσόντα καὶ τὴν ἐνθερμον δραστηριότητα ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς τοῦ Κοινοβίου, πρό πάντων δέ, πρόσωπα δυνάμενα νὰ συνεργασθοῦν ἐν ταπεινώσει καὶ ἀγάπῃ μετὰ τῆς Ἐγουμενῆς καὶ νὰ συμβάλουν εἰς τὴν εὐρυθμοτέραν λειτουργίαν καὶ τὴν προαγωγὴν τῆς Ἱ. Μονῆς. Ὁφείλεται δέ αὐταῖς ὁ προσήκων ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος σεβασμός.

ε. Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον συνεδριάζῃ τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ μηνός, ἐκτάκτως δέ, ὡσάκις ἤθελε κληθῆ ὑπὸ τῆς Ἐγουμενῆς ἢ ζητήσουν τὴν σύγκλησίν του τὰ δύο ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ.

στ. Εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ὅταν παρίστανται ἡ Ἐγουμενὴ καὶ μία τοῦλάχιστον Ἐγουμενοσύμβουλος.

ζ. Ἐν ἡ περιπτώσει τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον πρόκειται νὰ ἀποφασίσῃ διὰ προσωπικὴν ὑπόθεσιν μέλους αὐτοῦ, τότε τὸ μέλος, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ληφθῆ ἢ ἀπόφασις, δέν μετέχει τῆς συνεδριάσεως κατὰ τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ μέλος.

ι. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν, ἐπὶ ἰσοψηφίας ὑπερισχέει ἡ γνώμη τῆς Ἐγουμενῆς.

ια. Κατὰ τὰς συνεδριάσεις τοῦ Ἐγουμενοσυμβουλίου ἅπαντα τὰ μέλη αὐτοῦ ἐκφράζουν ἐλευθέρως τὰς ἀπόψεις των, συμπεριφέρονται δέ ἐναντι ἀλλήλων μετ' ἀπολύτου σεβασμοῦ καὶ σεμνοπρεπείας. Ἐπὶ διαφωνίας δύνανται νὰ ζητήσουν νὰ ἐγγραφῆ ἡ γνώμη των εἰς τὰ πρακτικά.

ιβ. Ἀντικατάστασις μέλους τοῦ Ἐγουμενοσυμβουλίου χωρεῖ ἔνεκεν θανάτου, παραιτήσεως ἢ παύσεως αὐτοῦ.

Μέλος τοῦ Ἐγουμενοσυμβουλίου παύεται, ἐάν καταδικασθῆ ἐπὶ αἰρέσει ἢ ἐπὶ διαπράξει βαρέων ἠθικῶν ἢ κανονικῶν παραπτωμάτων, ἐάν ἀπουσιάσῃ ἀδικαιολογήτως ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς συνεδριάσεις τοῦ Ἐγουμενοσυμβουλίου ἢ παρακωλύσῃ, καθ' οἷονδήποτε τρόπον, τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ.

Ἡ παύσις ἔνεκεν ἀδικαιολογίτου ἀπουσίας ἐκ τῶν συνεδριάσεων ἢ παρακωλύσεως αὐτῶν καὶ ἡ ἀποδοχὴ τῆς παραιτήσεως κρίνονται ὑπὸ τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος, δι' ἀποφάσεως λαμβανομένης κατὰ πλειοψηφίαν τῶν τριῶν τετάρτων (3/4) τῶν μελῶν αὐτῆς, τῇ εἰσηγήσει τοῦ Ἐγουμενοσυμβουλίου.

Μέλος παραιτηθὲν ἢ παυθὲν δύναται νὰ ἐπανεκλεγῆ ἔφ' ὅσον ἐξέλιπον οἱ λόγοι, οἵτινες ἐπέφερον τὴν παραιτήσιν ἢ τὴν παύσιν αὐτοῦ.

ιγ. Ἡ ἐκλογή πρὸς ἀνάδειξιν μελῶν νέου Ἐγουμενοσυμβουλίου διεξάγεται ἐντὸς τῆς τελευταίας ἐβδομάδος πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας τοῦ προηγουμένου.

Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ λήξις τῆς θητείας τοῦ Ἐγουμενοσυμβουλίου συμπέσει μὲ τὴν χηρείαν τῆς θέσεως τῆς Ἐγουμενῆς, τότε παρατείνεται ἡ θητεία του μέχρι τῆς ἐκλογῆς νέας Ἐγουμενῆς.

ιδ. Μετὰ τὸν θάνατον ἢ τὴν παραίτησιν ἢ τὴν ἐκπτώσιν Ἐγουμενῆς διατηρεῖται τὸ παλαιὸν Ἐγουμενοσυμβούλιον, ἐκλέγεται δέ νέον ἅμα τῇ ἐκλογῇ νέας Ἐγουμενῆς.

Ἐκλογή Ἐγουμενοσυμβούλων

Ἡ ἐκλογή πρὸς ἀνάδειξιν Ἐγουμενοσυμβούλων διεξάγεται καθ' ὅν τρόπον καὶ ἡ τῆς Ἐγουμενῆς, μὲ τὰς ἐξῆς διαφοράς:

α. Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον συγκαλεῖται διὰ προσδιορισμὸν ἡμέρας ἐκλογῆς ὑπὸ τῆς Ἐγουμενῆς.

β. Τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς προεδρεύει ἡ Ἐγουμενὴ.

γ. Εἰς τὸ ψηφοδέλτιον τίθεται τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἔμπροσθεν δύο (2) ὑποχρεωτικῶς ὀνομάτων, οἷος καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐγουμενοσυμβούλων, ἅλλως πῶς τὸ ψηφοδέλτιον εἶναι ἄκυρον.

δ. Αἱ Ἐγουμενοσύμβουλοι ἐκλέγονται διὰ πλειοψηφίας καὶ ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας, ἡ ἐκλογή ἐπαναλαμβάνεται πάραυτα, τὰ νέα ὅμως ψηφοδέλτια καταρτίζονται μόνον μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἰσοψηφισαῶν. Ἐάν δέ ἐκ δευτέρου ἰσοψηφίσουν, τίθεται κλήρος. Βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψήφων, ὀρίζονται ἐξ ἄλλου καὶ δύο ἐπιλαχοῦσαι, αἵτινες ἀντικαθιστοῦν ἢ ἀναπληροῦν μέλη τοῦ Ἐγουμενοσυμβουλίου, καὶ ἔχουν τὴν αὐτὴν διάρκειαν θητείας πρὸς αὐτά. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας αἱ ἐπιλαχοῦσαι καὶ ἡ σειρά αὐτῶν ὀρίζονται διὰ κλήρου.

ε. Διὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Πρακτικοῦ τελειοῦται μὲν καὶ ὀλοκληροῦται ἡ διαδικασία ἐκλογῆς Ἐγουμενοσυμβούλων, αἱ νεοεκλεγείσαι ὅμως, δέν ἀναλαμβάνουν πά-

ραυτα καθήκοντα, ἀλλὰ μέ τήν λήξιν τῆς θητείας τοῦ προηγουμένου Ἡγουμενοσυμβουλίου.

στ. Ἡ σειρά τόσον τῶν Ἡγουμενοσυμβούλων, ὅσον καί τῶν ἐπιλαχουσῶν, θά προσδιορίζεται ὑπό τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψήφων, τὰς ὁποίας ἔλαβον κατά τὰς ἐκλογάς.

ζ. Ὁ οἰκείος Μητροπολίτης ἐγκρίνει τήν ἐκλογήν τῶν Ἡγουμενοσυμβούλων ἐντός δέκα ἡμερῶν ἀπό τῆς ὑποβολῆς εἰς Αὐτόν τῶν σχετικῶν ἐγγράφων διεξαγωγῆς τῶν ἀρχαιρεσιῶν. Παρελθούσης ἀπράκτου τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας ἡ ἐκλογή θεωρεῖται ἐπικυρωθεῖσα.

Δικαιοδοσίαι τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου

1. Τό Ἡγουμενοσυμβούλιον ἀσκεῖ γενικῶς, ἐπί τῇ βᾶσει τῶν Ἱ. Κανόνων καί τῆς κειμένης νομοθεσίας, τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί τὰ τῆς διαχειρίσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας. Εἰδικότερον, ἀποδέχεται ἢ ἀποποιεῖται δωρεάς ἢ κληρονομίας, συνάπτει δάνεια, προβαίνει εἰς ἀγοράς καί πωλήσεις κινητῶν καί ἀκινήτων οἰασδήποτε ἀξίας, κατόπιν τῆς κατά νόμον ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπου ἀπαιτεῖται, ἀποφασίζει διὰ τήν ἐπέκτασιν ἢ τήν συντήρησιν τῶν οἰκοδομικῶν συγκροτημάτων καί γενικῶς περὶ πάσης ὑποθέσεως καί παντός πράγματος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τηροῦν τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἰδίως μεριμνᾷ διὰ τήν ἀντιμετώπισιν τῶν τρεχουσῶν ἀναγκῶν: α) συντηρήσεως, ἐπισκευῆς καί ἀνακαινίσεως τῶν παλαιῶν κτισμάτων τῆς Μονῆς καί ἀνεγέρσεως νέων, β) τῆς ἀσφαλείας καί φυλάξεως τῆς ἐγκαταβιούσης Ἀδελφότητος πρὸς ἀποτροπὴν κινδύνου ἔξωθεν προερχομένου καί δυναμένου νά ἀπειλήσῃ τήν σωματικὴν ἀκεραιότητα τῶν ἀδελφῶν. Πρὸς τοῦτο, πρωτίστως ἐκ τῶν εἰσπραττομένων χρημάτων μεριμνᾷ ὥστε νά ἔχη εἰς τήν ἄμεσον διάθεσιν του τὰ ἀναγκαῖα χρηματικά ποσὰ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ὡς ἄνω ἀναγκῶν καί ἀπρόσκοπτον καθημερινὴν λειτουργίαν τῆς Μονῆς. Τὰ τυχόν περισσεύματα δύναται νά καταθέτῃ εἰς ἀσφαλῆ τραπεζικόν ὄργανισμὸν, εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἱ. Μονῆς. Ἡ ἀνάληψις αὐτῶν γίνεται ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης ἢ ὑπὸ μοναχῆς εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτουμένης μόνον ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

2. Ἀποφασίζει, τῇ προτάσει τῆς Ἡγουμένης, διὰ τήν ρασοφορίαν καί τήν κουράν τῶν ὠρίμων πρὸς τοῦτο ἀδελφῶν καί ὑποβάλλει τὰς ἀποφάσεις ταύτας, πρὸς ἐγκρίσιν εἰς τὸν οἰκείον Μητροπολίτην.

3. Συντάσσει τὸν Προϋπολογισμὸν καί τὸν Ἀπολογισμὸν ἐσόδων καί ἐξόδων τῆς Μονῆς ἐκάστου ἔτους καί ὑποβάλλει αὐτοὺς εἰς τὸν οἰκείον Μητροπολίτην, συμφῶνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς κειμένης νομοθεσίας, ὅπως ἰσχύουσιν καί ἐφαρμόζονται ἐκάστοτε.

4. Παρέχει εἰς τὰς ἀδελφὰς ἀδειαν ἀπουσίας ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς πέραν τῶν τριάκοντα (30) ἡμερῶν, διὰ λόγους ὑγείας, ἢ δι' ἀπαραιτήτους ἐργασίας τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου ἢ δι' ἄλλην τινὰ σοβαρὰν ἀνάγκην.

5. Προτείνει εἰς τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος τυχόν τροποποιήσεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, ἢ συμπλήρωσιν αὐτοῦ, ἀρμοδίως.

Ἄρθρον 7

Ἡ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος

1. Τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος συγκροτοῦν ἅπανσι αἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀδελφαί. Δύνανται, ὅμως, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, νά μετάσχουν καί αἱ δόκιμοι εἰς ὀρισμένας Συναξεῖς ἄνευ ψήφου.

Ἀποκλείονται τῆς Συναξέως αἱ δεχθεῖσαι μίαν τῶν σχετικῶν ποινῶν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, καί ὅσον χρόνον διαρκεῖ ἡ ἐπιβληθεῖσα ποινή.

2. Αἱ Συναξεῖς τῆς Ἀδελφότητος συγκαλοῦνται ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης. Αὕτη ὅμως, ὑποχρεοῦται πρὸς τοῦτο ὡςάκις ζητήσουν τὴν σύγκλησιν τὰ δύο ἕτερα μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἢ τὰ 2/3 τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

3. Ἡ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος συγκαλεῖται:

α. Διὰ θέματα περὶ τῶν ὁποίων, βᾶσει τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ εἶναι ἀρμοδία.

β. Πρὸς ἐνημέρωσιν τῆς Ἀδελφότητος, δι' ἕκτακτα Ἐκκλησιαστικά ἢ Ἐθνικά ζητήματα.

γ. Εἰς περίπτωσιν ἐκτάκτου καί λίαν σοβαροῦ θέματος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, προκειμένου νά ζητηθῇ ἡ γνώμη τῆς Ἀδελφότητος ἢ πρὸς ἐνημέρωσιν αὐτῆς.

δ. Προκειμένου διὰ τὴν τροποποίησιν ἄρθρων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἢ διὰ τὴν προσθήκην νέων, τῇ εἰσηγήσει τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

4. Ἡ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ἐφ' ὅσον εἶναι παρόντα τὰ 2/3 τῶν μελῶν αὐτῆς. Εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν δέν συγκεντρωθεῖ τό ὡς ἄνω ποσοστὸν, ἡ Σύναξις ἐπαναλαμβάνεται τὴν ἐπομένην ἡμέραν καί θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ, οἰοσδήποτε καί ἂν εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν παρόντων μελῶν, ἐξαιρέσει πάντοτε, τῶν περιπτώσεων ἐκείνων, δι' ἃς προβλέπεται παρὰ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ νύξημένος ἀριθμὸς μελῶν.

5. Τῆς Συναξέως προεδρεύει ἡ Ἡγουμένη, ὀρίζουσα τὸν χρόνον καί τόπον αὐτῆς καί συνεπικουρουμένη ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἄγονται τῶν ἀρμοδιοτήτων αὐτοῦ.

6. Τηροῦνται Πρακτικά καί ὑπογράφονται ὡς δεῖ.

7. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν. Ἐπὶ ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τῆς Προέδρου.

8. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Συναξέων τῆς Ἀδελφότητος, ἅπαντα τὰ μέλη ὀφείλουσιν νά συμπεριφέρονται ἐναντι ἀλλήλων μετ' ἀπολύτου σεβασμοῦ, λαμβάνοντα τὸν λόγον μόνον κατόπιν εὐλογίας τῆς Ἡγουμένης, πρὸς ἣν δέον νά δεικνύουν πνεῦμα ἐξαιρέτου σεβασμοῦ, εὐλαβείας καί πνευματικῆς ὑποταγῆς καί ὑπακοῆς. Αἱ τυχόν διαφωνοῦσαι ἐπὶ τινος ζητήματος, δεῖον μετὰ σεμνότητος,

ταπεινώσεως, πραότητος καί εὐλαβείας, νά ἐκθέτουν τήν γνώμην αὐτῶν, ἡ ὁποία καταγράφεται εἰς τά πρακτικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ἄρθρον 8 Τάξις μοναζουσῶν

1. Δόκιμοι

Ἡ ἐπιθυμοῦσα νά εἰσέλθῃ ὡς δόκιμος εἰς τήν ἱεράν Μονήν, μέ σκοπόν νά καταστῇ μοναχή αὐτῆς, δεόν ὅπως ἔχῃ τήν προβλεπομένην ὑπό τῆς κειμένης νομοθεσίας ἡλικίαν τουλάχιστον 18 ἐτῶν. Εἰς περίπτωσιν, ὅμως, καθ' ἣν ὑπάρχει συγκατάθεσις γονέων, δύναται νά προσέλθῃ ὡς δόκιμος, καί μικροτέρας ἡλικίας, τουλάχιστον 16 ἐτῶν. Ὑποψηφία, ἐφ' ὅσον διαθέτει θερμότητα ζήλου καί ὠριμότητα σκέψεως.

Ὑποψηφία προκεχωρημένης ἡλικίας ἄνω τῶν 65 ἐτῶν καί μοναχή προερχομένη ἐξ ἐτέρας Μονῆς δέν γίνονται δεκταί, ἐκτός σπανιωτάτων περιπτώσεων, διά τās ὁποίας προτάσει τῆς Ἠγουμένης ἀποφαίνεται τό Ἠγουμενοσυμβούλιον.

Ἡ ὑποψηφία πρέπει νά εἶναι ἄγαμος. Εἰς περιπτώσεις χηρῶν ἢ ἐγγάμων, δύναται καί πάλιν νά ἀποφασίσῃ τό Ἠγουμενοσυμβούλιον ὡς ἄνω. Προκειμένου, περί ἐγγάμου, ἀπαιτεῖται ἐγγραφος συγκατάθεσις τοῦ συζύγου. Ἐάν δέ ἡ «ὑποψηφία ἔχῃ τέκνα, διά νά γίνῃ δεκτή, πρέπει αὐτά νά εἶναι ἐνήλικα. Ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει γίνεται δεκτή ὑποψηφία μέ ἀνήλικα παιδιά. Ἐπίσης, δέν γίνεται δεκτή ὑποψηφία πού πάσχει ἀπό διανοητικά, ψυχικά ἢ ψυχολογικά νοσήματα.

Ἡ ὄλη ἐν προκειμένῳ διαδικασία ἀποδοχῆς τῶν προσώπων αὐτῶν διέπεται ἀπό τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καί τās διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἰσοχή δόκιμου γίνεται κατόπιν οὐσιαστικῆς γνωριμίας αὐτῆς μέ τήν Ἱ. Μονήν. Ἡ γνωριμία αὐτή θά εἶναι ἀποτέλεσμα στενῆς ἐπικοινωνίας μετά τῆς Ἠγουμένης. Κατά τήν διάρκειαν αὐτῆς τῆς ἐπικοινωνίας, ἀφ' ἑνός μὲν θά διαφανοῦν οἱ μύχιοι πόθοι τῆς καρδίας τῆς ὑποψηφίας, τό ἐνδιάθετον τῆς κλίσεως αὐτῆς πρὸς τό «Ἀγγελικόν Πολίτευμα» καί ἡ ἐν γένει ὠθησις τῆς πρὸς τήν Ἱ. Μονήν, ἀφ' ἑτέρου δέ, θά διακριβωθοῦν τό ποιόν τοῦ προσώπου τῆς, τό ἱστορικόν πλῆσιον τῆς ζωῆς τῆς καί ἡ σωματική καί ψυχική τῆς υγεία. Συγχρόνως, καί ἡ ἴδια ἡ ὑποψηφία θά ἔλθῃ εἰς ἄμεσον ἐπαφή μέ τήν Μοναστικὴν Πολιτείαν καί τό συγκεκριμένον Ἱ. Κοινόβιον καί θά καταποισθῇ δεόντως περὶ τοῦ διέποντος τήν λειτουργίαν αὐτοῦ Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ. Τοιοῦτοτρόπως, ἡ μὲν ὑποψηφία θά δύναται νά ἀποφασίσῃ ἐλευθέρως, ἀβιάστως καί ἐνσυνειδήτως διά τήν προσέλευσίν τῆς εἰς τήν Ἱ. Μονήν, ὅποτε καί ὑποβάλλῃ σχετικὴν αἴτησιν πρὸς τό Ἠγουμενοσυμβούλιον, τό δέ Ἠγουμενοσυμβούλιον, θά εἶναι εἰς θέσιν νά ἀποφανθῇ περὶ τῆς εἰσοδοχῆς τῆς ἢ μὴ, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὡς ἄνω προϋποθέσεων.

Ἐφ' ὅσον ἡ ὑποψηφία γίνῃ δεκτή, ἐγγράφεται εἰς τό Μοναχολόγιον τῆς Μονῆς καί ἐνδύεται, ὡς ὀρίζει τό Ἱ. Κοινόβιον διά τās δοκίμους, ἦτοι ἐνδυμασίαν φαιόχρουν (γκρί) καί μανδήλιον κεφαλῆς προσδεδεμένον ὀπισθεν τοῦ λαιμοῦ.

Ἄμα τῇ εἰσόδῳ τῆς εἰς τήν Ἱεράν Μονήν, ἡ δόκιμος παραδίδει ἅπαντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς εἰς τήν Ἠγουμένην, εἰς τήν ὁποίαν, μετά Θεόν ἀναθέτει ἐξ ὀλοκλήρου ἑαυτήν, ἐξαγορευμένη τακτικῶς καί ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ τοὺς λογισμοὺς αὐτῆς καί ὑποτασσομένη μετά σεβασμοῦ εἰς πάντα.

Ἡ δόκιμος συμμετέχει εἰς τήν ὄλην ζωὴν καί τό πρόγραμμα τῆς Ἀδελφότητος, οὐδόλως δυναμένη νά ἀπουσιάζῃ τῆς Μονῆς ἄνευ εὐλογίας τῆς Ἠγουμένης. Ἐπιμελεῖται δέ τῶν ὀρισθέντων δι' αὐτήν διακονημάτων, μετά ζήλου καί πνεύματος ὑποταγῆς πρὸς πάσας τās ἀδελφάς.

Εἶναι, ἐπίσης, πρόθυμος νά ἀναγνωρίζῃ τὰ ὑποδεικνύμενα εἰς αὐτήν σφάλματά τῆς καί νά ζητῇ συγχώρησιν διὰ πᾶσαν παρακοὴν ἢ παράβασιν.

Ἡ διάρκεια τῆς δοκιμῆς εἶναι τρία ἔτη, δύναται, ὅμως, κατὰ τήν κρίσιν τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων τῆς Μονῆς, νά συντμηθῇ ἢ καί νά ἐπιμηκυνθῇ ὁ χρόνος αὐτός, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, τῆς πνευματικῆς ὠριμότητος, τῆς θερμότητος τοῦ πόθου καί τῆς προσαρμογῆς εἰς τό πνεῦμα τῆς κοινοβιακῆς πειθαρχίας καί τῆς μοναστικῆς ἀσκήσεως.

Εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν δόκιμός τις ἀποδειχθῇ ἀνυπάκουος, σκανδαλοποιός, φίληρις, φιλοκατήγορος καί ἐν γένει ἀπειθαρχος πρὸς τās ἐπιταγὰς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἢ παρουσιάσῃ ἐμφανῆ συμπτώματα ἰδιορρυθμίας καί διαφόρων ψυχολογικῶν προβλημάτων, ἢ ἄλλα τινά στοιχεῖα, ἀπάδοντα εἰς τήν μοναχικὴν πολιτείαν, καί ἐφ' ὅσον εἶναι ἀνεπίδεκτος διορθώσεως, ἀποβάλλεται ἐκ τῆς Μονῆς.

Εἰς περίπτωσιν κατὰ τήν ὁποίαν δόκιμός τις ἀποχωρήσῃ οἰκειοθελῶς ἐκ τῆς Μονῆς, ἐπανεέλθῃ δέ ἀργότερον ἐπὶ τό αὐτό, δυνατόν νά γίνῃ ἐφ' ἅπαξ καί πάλιν δεκτή, ἐάν, τῇ προτάσει τῆς Ἠγουμένης, ἀποφασίσῃ οὕτως τό Ἠγουμενοσυμβούλιον, ὑπὸ τόν ὅρον, ὅμως, νά ἀρχίσῃ ἐκ νέου καί ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀξιώσεως διά τήν προηγούμενην τῆς σειρᾶν, τόν χρόνον τῆς δοκιμῆς τῆς, οὐδόλως λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς μέχρι τοῦδε θητείας τῆς.

Ἐάν δόκιμός τις ἀσθενήσῃ βαρέως, βεβαιωθῇ δέ ἰατρικῶς ὅτι ἡ ἀσθενεία τῆς ἐγκυμονεῖ θανάσιμον κίνδυνον, δυνατόν τό Ἠγουμενοσυμβούλιον, τῇ προτάσει, ὡς ἄνω, τῆς Ἠγουμένης, νά ἀποφασίσῃ, ὅπως, κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου καί καταλλήλου προπαρασκευῆς τῆς ἀσθενοῦς τελεσθοῦν ἡ ρασοφορία καί ἐν συνεχείᾳ ἡ κουρά αὐτῆς.

Ἐνὸς γλωσσοῦ Ὁρθόδοξοι γίνονται δεκταί ὡς μεμονωμένα ἄτομα, οὐδέποτε δέ ὡς ὁμάς καί ὑπὸ τόν ὅρον ὅτι ἡ δοκιμασία τῶν θα ἀρχίσῃ μετά τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης.

2. Ρασοφόροι Μοναχάι

Ἡ πρόληψις ἢ ἀποβολή τῶν δοκίμων ἀνάγονται εἰς τήν ἀρμοδιότητα τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἐφ' ὅσον ἡ δόκιμος, τῇ προτάσει τῆς Ἡγουμένης, κριθῆ παρά τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἰκανή, καθίσταται, κατόπιν εὐλογίας τοῦ Μητροπολίτου, ὀριστικόν μέλος τῆς Ἀδελφότητος διά ρασοφορίας. Κατά τήν ρασοφορίαν ἡ ἀδελφή ἐνδύεται τήν μοναχικήν περιβολήν καί λαμβάνει τό διδόμενον αὐτῇ μοναχικόν ὄνομα.

Ἡ προαγωγή τῶν δοκίμων εἰς ρασοφόρους γίνεται κατά ἱεραρχίαν, ἐκτός ἐάν ἄλλως κριθῆ ὑπό τῶν ἀρμοδίων.

Ἡ ρασοφόρος μοναχή ὀφείλει νά διάγη ἐν ταπεινώσει καί ὑποταγῇ, ἐν ἀσκήσει καί θείῳ ἔρωτι, ἐτοιμάζουσα ἑαυτήν διά τήν λῆψιν τοῦ Ἀγγελικοῦ Σχήματος.

Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ρασοφόρος τις ἀδελφή ἀσθενήσει βαρέως, βεβαιωθῆ δέ ἰατρικῶς ὅτι ἡ ἀσθενεία της ἐγκυμονεῖ θανάσιμον κίνδυνον, δέον ὅπως τό Ἡγουμενοσυμβούλιον, τῇ προτάσει πάντοτε τῆς Ἡγουμένης, ἀποφασίσῃ διά τήν χειροθέτησιν αὐτῆς εἰς μικρόσχημον, κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου καί καταλήληθου προπαρασκευῆς τῆς ἀσθενοῦς.

3. Μικρόσχημοι-Μεγαλόσχημοι Μοναχάι

Ἐφ' ὅσον ἡ ρασοφόρος ἀδελφή, τῇ προτάσει τῆς Ἡγουμένης, κριθῆ παρά τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἀξία καί ἐπαρκῶς προπαρασκευασμένη διά τήν κουράν, ἐγκρίσει τοῦ Μητροπολίτου, χειροθετεῖται εἰς μικρόσχημον μοναχήν.

Ἡ προαγωγή τῶν ἐν τῇ Μονῇ ἀσκουμένων ρασοφόρων εἰς μικροσχήμους γίνεται κατά ἱεραρχίαν. Δυνατόν, ὅμως, νά τελεσθοῦν καί Μικροσχημαί ἐκτός σειρᾶς, ἐάν, κατά τήν κρίσιν τῶν ἀρμοδίων, ἡ ἔχουσα τήν σειράν πρὸς τοῦτο ἀδελφή δέν πληροῖ τὰς ἀναγκαίας προϋποθέσεις ἢ ἐάν συντρέχουν ἄλλοι σοβαροὶ λόγοι, ὡς προκεχωρημένης ἡλικίας, υγείας κ.ο.κ συμφώνως καί πρὸς τόν παρόντα Κανονισμόν.

Ἡ Μικρόσχημος Μοναχή ἐπιδείξασα ἐξαίρετον βιοτικήν ἀρετήν εἰς τήν κοινόβιον πολιτείαν τῆς Μονῆς, κατόπιν προτάσεως τῆς Ἡγουμένης, κρίνεται παρά τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἀξία νά ἐνδυθῆ τό μέγα Ἀγγελικόν Σχήμα καί προάγεται εἰς Μεγαλόσχημον τῇ ἐγκρίσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου. Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Σχήματος τελεῖται ὑπό τοῦ ἰδίου Μητροπολίτου, ἢ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ὀριζομένου ἀντιπροσώπου του.

ἄρθρον 9

Ἐάν ἀδελφή τις οικειοθελῶς ἀποχωρήσῃ ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί ἐπιστρέψῃ ἐντός μηνός μετ' εἰλικρινοῦς μετανοίας, γίνεται δεκτὴ μόνον ἐφ' ἅπαξ καί ἐφ' ὅσον συμφωνήσει εἰς τοῦτο τό Ἡγουμενοσυμβούλιον.

Ἀδικαιολόγητος ἀπουσία ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς πέραν τοῦ ἐνός μηνός ἀποτελεῖ λόγον ὀριστικῆς διαγραφῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, τῇ προτάσει τῆς Ἡγουμένης.

ἄρθρον 10

Ἀκτημοσύνη

Ἡ μοναχή ἐν τῇ Ἀδελφότητι οὐδέν ἴδιον κέκτηται, κατὰ τήν βασικήν ἀρχήν καί ἀρετήν τῆς ἀκτημοσύνης. Τά πάντα χρησιμοποιεῖ τῇ εὐλογίᾳ τῆς Ἡγουμένης καί οὐδέν δωρίζει ἢ λαμβάνει ἄνευ τῆς γνώμης καί εὐλογίας αὐτῆς.

Ἡ τυχόν ἀκίνητος περιουσία τῆς ρασοφόρου ἀνήκει κατά κυριότητα μὲν εἰς αὐτήν, ὀφείλει ὅμως νά παραδίδῃ εἰς τήν Μονήν πᾶσαν πρόσσοδον προερχομένην ἐξ οἰασδήποτε ἰδίας πηγῆς.

Ἡ περιουσία τῆς μικροσχήμου καί μεγαλοσχήμου μοναχῆς περιέρχεται ἅμα τῇ κουρᾷ, αὐτοδικαίως, εἰς τήν Μονήν, συμφώνως πρὸς τήν κειμένην νομοθεσίαν ἐκτός ἐάν τακτοποίησιν τήν περιουσίαν αὐτῆς πρὸ τῆς κουρᾶς της.

ἄρθρον 11

Σειρά τῶν ἀδελφῶν

Ἡ σειρά τῶν ἀδελφῶν καθορίζεται ἱεραρχικῶς, βάσει τῶν πρεσβειῶν κουρᾶς ἢ ρασοφορίας Αἰ νεώτεροι ἀδελφαί ὀφείλουσιν νά ἀπονέμουν τόν δέοντα σεβασμόν εἰς πρεσβυτέρας ἀδελφάς, αἱ δέ πρεσβύτεροι νά περιβάλλουν μετ' εἰλικρινοῦς ἀγάπης, στοργῆς καί κατανοήσεως τὰς νεωτέρας.

ἄρθρον 12

Καθήκοντα τῶν ἀδελφῶν

1. Ἡ θεμελιώδης μοναχική ἀρχή εἶναι ἡ ὑπακοή, τήν ὁποίαν ὀφείλει νά ἐργάζεται ἄνευ διακρίσεως καί ἀντιλογίας ἐκάστη τῶν ἀδελφῶν πρωτίστως πρὸς τήν Ἡγουμένην, «μηδέν παρά γνώμην αὐτῆς διαπραττούσα». Εἰς αὐτήν θά ἀναφέρῃ λεπτομερῶς καί ἐπακριβῶς πάντα τά κρύφια τοῦ νοός καί τῆς καρδίας της, διά τῆς παραδεδομένης μοναχικῆς ἐξαγορεύσεως. Πᾶσα ὑπακοή πρὸς τήν Ἡγουμένην θεωρεῖται γενομένη πρὸς τόν Κύριον (Μ. Βασ. ΕΠΕ 9, 56).

2. Ἡ ὑπακοή πρέπει νά ἐξασκεῖται μέχρι θανάτου. Εἰς μίαν μόνον περίπτωσιν οὐχί μόνον δικαιούται, ἀλλὰ καί ὑποχρεοῦται νά μὴ ὑπακούσῃ ἡ ὑποτακτική, ὅταν τό προσταττόμενον καταφανῶς προσκρούει εἰς ρητὴν ἐντολήν τοῦ Κυρίου ἢ εἰς τήν παραδεδεγμένην ὑπό τῆς Ἐκκλησίας πίστιν.

3. Πᾶσαι αἱ ἀδελφαί εἶναι ἴσαι μεταξύ των, μηδέ τῆς Ἡγουμένης ἐξαιρουμένης, ἡ ὁποία, κατά τόν Μ. Βασίλειον, εἶναι «πρῶτη μεταξύ ἴσων».

4. Τόσον ἡ Ἡγουμένη, ὅσον καί ἅπασαι αἱ ἀδελφαί ἔχουν ὑποχρεωτικῶς τόν αὐτόν Πνευματικόν καί Ἐξομολόγον.

5. Αἱ ἀδελφαί ὀφείλουσιν νά ἀγαποῦν ἀληθῆ, οἷα ἀγάπην ἐφανέρωσεν καί ἐδίδαξεν, ὁ Κύριος. Δέν ἐπιτρέπεται ἐπ' οὐδενί λόγῳ ἡ μερική φιλία (Μ. Βασ. ΕΠΕ Β, 148) ἢ φατρία.

6. Ὁ σχολιασμός καί ἡ κατάκρισις δέον διά τοῦ συνοχοῦς ἀγῶνος νά ἀπουσιάζουν τῆς Ἀδελφότητος. Αἱ ἀνω-

φειλεις συζητήσεις, οι ψιθυρισμοί, τά νεύματα, αϊ φωναί, ό δυνατός γέλωσ, ή ευτραπελία είναι ξένα προς τήν ιδιότητα τής μοναχής, καθώς καί αϊ πνευματικά συζητήσεις μεταξύ των άνευ ευλογίας τής Καθγουμένης.

7. Είς τās μεταξύ των σχέσεις αϊ αδελφαί πρέπει νά τηροῦν τήν ιεραρχίαν.

8. Οὐδεμία τών αδελφών επιπλήττει ή παρατηρεί ή διορθώνει άλλην, εκτός τής Ἐγουμένης καί τής ὑπ' αὐτῆς όρισθείσης ἀναπληρωτρίας. Ἡ ὑπεύθυνος διακονήματος ἐπεμβαίνει μόνον εἰς ό,τι εἶναι σχετικόν μέ τό διακόνημα. Δι' ό,τιδήποτε άλλο ἀναφέρεται εἰς τήν Ἐγουμένην, ή όποία ἐνεργεῖ κατά τήν κρίσιν τῆς. Τό σφάλμα, πάντως, τής αδελφῆς δέν ἐπιτρέπεται νά γίνεται αἰτία καταλαλιᾶς καί ἐξουθενώσεως, άλλῆ ἀφορμή προσεγγίσεως καί συμπαραστάσεως («Τῆ φιλαδελφία εἰς άλλήλους φιλόστοργοι», Ρωμ. ιβ 10).

9. Αἱ αδελφαί γενικῶς δέν ἐπιτρέπεται νά ἐξέρχονται τῆς Μονῆς, εκτός ἂν λόγοι ἀσθενείας ή διακονίας ή άλλῆς τινός ἀνάγκης ἐπιβάλλου τουτό, αἱ δέ νεώτεροι οὐχί ἄνευ συνοδείας πρεσβυτέρας μοναχῆς, καί πάντως μόνον κατόπιν ευλογίας τής Ἐγουμένης ή του Ἐγουμενοσυμβουλίου, συμφώνως προς τόν παρόντα Κανονισμόν.

10. Ἀδελφαί ἀποστελλόμενοι εἰς διακόνημα εκτός Ἱ. Μονῆς, οὔτε κάθηνται, οὔτε λέγουσί τι, ἄνευ ευλογίας τῆς πρώτης μεταξύ αὐτῶν. Πᾶσαι αἱ αδελφαί όφείλου νά ἀσκοῦνται, κατά τὰ παραδεδομένα τῶν ἁγίων Πατέρων θέσμια, φυλάττουσι ἑαυτάς ἐν ἁγνεῖᾳ, παρθενίᾳ, σιωπῇ καί σωφροσύνῃ, ἐν ἀδιαλείπτῳ προσευχῇ καί θείῳ ἔρωτι, διά τόν Νυμφίον αὐτῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

11. Αἱ αδελφαί πρέπει νά διάγουν ἐν ἀκτῆμοσύνῃ, ἥτις ἐστίν ἐκ τῶν θεμελιωδῶν ἀρετῶν τῆς Μοναχικῆς Πολιτείας. Ἡ μοναχή «οὐδέν ἴδιον κέκτηται ή ονομάζειν λογίζεται». Ἄπαντα εἶναι κοινά καί δίδονται εἰς πάσας κατά τήν ἀνάγκην αὐτῶν.

12. Ἐκάστη τῶν αδελφῶν όφείλει νά ἀγαπᾷ, νά πονᾷ καί νά προσέχη ἅπαντα τὰ ἀντικείμενα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὡς ἀνήκοντα εἰς Αὐτόν τόν Θεόν καί εἰς οὐδένα άλλον.

13. Αἱ αδελφαί όφείλου νά τηροῦν τό πρόγραμμα του Ἱ. Κοινοβίου, τόσον τό τῆς Θείας Λατρείας, όσον καί τό τῆς ἐν γένει λειτουργίας τῆς μονῆς. Ἀπουσία ἀπό τās Ἀκολουθίας δικαιολογεῖται μόνον δι' ἐκτέλεσιν διακονήματος ή λόγω ἀσθενείας καί κατόπιν ευλογίας τῆς Ἐγουμένης. Κατά τās ιερᾶς Ἀκολουθίας αἱ μοναχαί ἴστανται μετ' ευλαβείας καί σεμνότητος προσευχόμενοι ἐν σιωπῇ αἱ δέ ψάλλουσαι ἀναπέμπουν συνεσταλημένως μετά φόβου Θεοῦ, ἄνευ ἀτάκτων φωνῶν καί κινήσεων χειρῶν, ποδῶν καί σώματος, ὅπως ἐντέλλεται ἡμῖν ό Ἱερός Χρυσόστομος: « Ἄθλιε καί ταλαίπωρε! Δέον σέ δεδοικότα καί τρέμοντα τήν ἀγγελικὴν δοξολογίαν ἐκπέμπειν...σύ δέ μίμων καί ὀρχηστῶν ἐνταῦθα παρέχεις ἀτάκτως μέν τās χεῖρας ἐπανατείνων καί τοῖς ποσίν ἐφαλλόμενος καί ὄλον περικλῶμενος τῷ σώματι...».

14. Αἱ ἐν τῷ Ἱερῷ Κοινοβίῳ ἀσκούμενοι Μοναχαί ὑποχρεοῦνται νά τρώγουν ἐν σιωπῇ ἐν τῇ κοινῇ Τραπεζῇ, ὅπου γίνεται ή ἀνάγνωσις του Συναξαριστοῦ ή Πατερικῶν καί ἐν γένει ἐποικοδομητικῶν κειμένων. Πάντα τὰ παρατιθέμενα εἰς τήν Τράπεζαν εἶναι κοινά καί τά ἴδια εἰς ποσότητα καί εἶδος δι' ὅλης τās αδελφᾶς, εκτός σπανίων περιπτώσεων ἀσθενείας ή γῆρατος, όποτε ή Ἐγουμένη οἰκονομεῖ μετά διακρίσεως τήν ἀδυναμίαν. Μόνον κατόπιν ευλογίας τῆς Ἐγουμένης δύνανται, διά λόγους ἀσθενείας ή ἀναγκαίας τινός ἐργασίας, μοναχαί νά ἀπουσιάζουν ἐκ τῆς κοινῆς Τραπεζῆς. Ὅφείλου ἐπίσης ἅπασαι νά τηροῦν τās Νηστείας τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

15. Ἄπασαι αἱ αδελφαί ἐνδύονται κοινῷ σχήματος περιβολήν, περιοριζόμενοι εἰς τὰ ἀπολύτως ἀπαραίτητα ταπεινά ἐνδύματα καί ὑποδήματα.

16. Ἡ μοναχή δέν ἐπιτρέπεται νά μεταφέρῃ ἐντός του κελλήου αὐτῆς φαγῶσιμον ή άλλο τι, ἄνευ ευλογίας. Παραδίδει δέ τῇ Ἐγουμένη, ό,τιδήποτε φέρουν εἰς αὐτήν γνωστοί ή συγγενεῖς τῆς.

17. Ἀπαγοεῦεται ή συναψις γνωριμίας ή ἰδιαίτερας φιλίας μετά λαϊκῶν, καθώς καί ή ἀποδοχή ή προσφορά δῶρων.

18. Δέν ἐπιτρέπεται ή εἴσοδος ή παραμονή καί ή διανυκτέρευσις αδελφῆς εἰς κελλήον ἐτέρας-παρεκτός περιπτώσεως ἀσθενείας ή άλλῆς τινός μεγάλης ἀνάγκης, πάντοτε τῇ ἀδείᾳ καί ευλογίᾳ τῆς Ἐγουμένης.

19. Ἀπαγορεύεται ή εἴσοδος λαϊκῶν-κοσμικῶν προσώπων, οἰουδήποτε φύλου ή βαθμοῦ συγγενείας ἐν τοῖς κελλήοις τῶν αδελφῶν τῆς Μονῆς καί εἰς τόν περιβάλλουτα αὐτά ἄβατον χώρον.

20. Ἀπαγορεύεται ρητῶς ή τέλεισις Γάμων καί Βαπτίσεων εἰς τήν Ἱερᾶν Μονήν.

21. Γεωργικαί καί άλλαι βαρείας μορφῆς ἐργασίαι εἶναι δυνατόν νά ἐκτελοῦνται ὑπό λαϊκῶν, τῇ ευθύνῃ καί ευλογίᾳ τῆς Ἐγουμένης, όταν αἱ αδελφαί δέν ἐπαρκοῦν ή ἀδυνατοῦν νά ἀνταποκριθοῦν εἰς αὐτάς.

22. Ἀπαγορεύεται ή τηλεφωνική ἐπικοινωνία τῶν αδελφῶν μετά οικείων ή συγγενῶν καί άλλων λαϊκῶν ή μή, εκτός εἰδικῶν περιπτώσεων, τῇ ευλογίᾳ τῆς Ἐγουμένης.

23. Ἀδελφή πού ὑποδέχεται, προσκυντᾶς καί ἐπισκέπτας τῆς Μονῆς, κληρικούς ή λαϊκοῦς, περιορίζεται αὐστηρῶς εἰς τήν παροχήν μετά προσηνείας καί σοβαρότητας τῶν αἰτουμένων πληροφοριῶν, τήν προσκύνησιν του Ἱεροῦ Σκηνώματος του Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Ἐφραίμ, τήν μετά σεβασμοῦ εἴσοδον καί παραμονήν αὐτῶν εἰς τοῦς προαυτεῖους χώρους τῆς Μονῆς καί εἰς τοῦς Ναοῦς του Καθολικοῦ καί τῶν Παρεκκλησιῶν.

Οἰαιδήποτε άλλαι, εἴτε γενικαί, εἴτε ἰδιαίτεροι συνομιλιαῖ μοναχῆς μετά τῶν ὡς ἄνω προσώπων, ή παροχή συμβουλιῶν, νοθεσιῶν καί λοιπῶν πνευματικῶν συστάσεων ή προτροπῶν, ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς. Γίνεται ὅμως ὑπόδειξις προς ἀπευθείας ἐπίσκεψιν τῆς Ἐγουμένης, ἐάν τουτό εἶναι δυνατόν.

24. Παρούσης τῆς Ἠγουμένης ἢ πρεσβυτέρας ἀδελφῆς νεωτέρα τῆ τάξει ἀδελφή δέν δύναται νά λαμβάνη τόν λόγον, ἄνευ εὐλογίας ἢ ἐγκρίσεως πρὸς τοῦτο. Οὐδένα λόγον ὀφείλει νά προφέρῃ ἄνευ τῆς πρώτης καί σεβασμίας λήξεως τοῦ « Εὐλογεῖτε» καί τῆς φράσεως «Νάνα εὐλογημένον».

Ἔκδοσις Ἄρθρου 13 Διακονήματα

Ἐκάστη τῶν ἀδελφῶν ὀφείλει νά ἐπιτελῇ τήν εἰς αὐτήν ἀνατεθειμένην διακονίαν μετά πάσης προθυμίας καί ἀκριβείας, ὡς ὑπηρετοῦσα τόν Κύριον «Ποίει τά ἔργα τῆς διακονίας σου εὐσχημα καί ἐπιμελῆ, ὡς τῷ Χριστῷ διακονῶν» (Μ. Βασίλειος).

Ἄρνησις ἀναλήψεως διακονήματος, ὡς πλήρης ἀπόρριψις τῆς μακαρίας ὑπακοῆς καί τῆς ἁγίας ταπεινώσεως, δέν ἐπιτρέπεται. Ἡ ἐπιμονή ἐκ μέρους ἀδελφῆς εἰς τήν ἄρνησιν συνεπάγεται ἐπιτίμιον καί, ἐν ἀμετανοήσει συζητεῖται ὑπό τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου καί τοῦ Πνευματικοῦ ἢ Θεοῦ αὐτῆς ἐν τῇ Ἀδελφότητι καί ἐπιτιμᾶται ἀναλόγως.

Οὐδέν διακόνημα εἶναι ἰσόβιον καί ἀναπόσπαστον.

Τά διακονήματα ἀνατίθενται ὑπό τῆς Ἠγουμένης, ἐν πνεύματι ἀγάπης, διακρίσεως καί δικαιοσύνης, δύναται δέ αὕτη, νά προβῇ κατά τήν κρίσιν τῆς, εἰς τήν ἀλλοίωσιν αὐτῶν, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου ἢ καί εἰς τήν ἀνάθεσιν πλειόνων διακονημάτων εἰς μίαν ἀδελφήν. Τήν ἐποπτεῖαν τῶν διακονημάτων ἀσκεῖ ἡ Ἠγουμένη.

Οὐδεμία ἀδελφή ἐπιτρέπεται νά ἐπεμβαίη εἰς διακόνημα ἐτέρας, ἐκτός καί ἂν πρόκειται περὶ πρεσβυτέρας ἀδελφῆς ἐχούσης εὐλογίαν πρὸς τοῦτο. Ἐάν ἀδελφή τις ἀντιληφθῇ παρατυπίαν εἰς διακόνημά τι ἢ ἀνάκουσιν προβλημάτων, ἀναφέρει τοῦτο εἰς τήν Ἠγουμένην ἢ εἰς τήν Ἀναπληρώτριαν αὐτῆς, ἐπαφίενται δέ εἰς τήν κρίσιν τῆς Ἠγουμένης αἱ σχετικαί παρατηρήσεις. Μοναχαί παραβαίνουσαι τόν κανόνα τοῦτον καί προκαλοῦσαι ἔριδας ἢ παρεξηγήσεις κανονίζονται δι' ἐπιτιμίω.

Τά βασικότερα διακονήματα, εἰς τά ὁποῖα δέον νά ὑπηρετοῦν αἱ Ἀδελφαί τῆς Μονῆς, εἶναι:

Τῆς Γραμματέως,
Τῆς Ταμίου,
Τῆς Ἐκκλησιαρχίσσης,
Τῆς Βηματαρίσσης,
Τῆς Ἀρχονταρίσσης,
Τῆς Θυρωροῦ,
Τῆς Μαγειρίσσης,
Τῆς Τραπεζοκόμου,
Τῆς Εὐτρεπιζούσης τήν Ἱεράν Μονήν,
Τῆς Ὑπευθύνου διὰ τήν ἐπιμέλειαν τῶν ζώων, κ.ἄ.
ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς Μονῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ἔκδοσις Ἄρθρου 14 Τηρούμενα βιβλία

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τηροῦνται τά ἑξῆς ἐπίσημα βιβλία:

1. Πρωτόκολλον εἰσερχομένων καί ἐξερχομένων ἐγγράφων.
2. Βιβλίον Πρακτικῶν Ἠγουμενοσυμβουλίου καί Συνάξεων τῆς Ἀδελφότητος.
3. Μοναχολόγιον.
4. Δοκιμολόγιον.
5. Κτηματολόγιον.
6. Βιβλίον Ταμείου.
7. Καθολικόν ἐσόδων-ἐξόδων.
8. Ἐντάλματα Πληρωμῆς καί Γραμμάτια Εἰσπράξεως.
9. Βιβλίον Ἱερῶν Λειψάνων καί περιπέστων εἰκόνων.
10. Βιβλίον ἀφιερωμάτων καί τιμαλφῶν.
11. Βιβλίον ἐπίπλων καί σκευῶν.
12. Βιβλίον Καταγραφῆς τῶν Βιβλίων τῆς Βιβλιοθήκης.

Ἡ τήρησις τῶν βιβλίων αὐτῶν καί ἡ ἐπιμελής φύλαξις τῶν ἀρχείων καί τῶν κειμηλίων τῆς Μονῆς, ὀρίζονται ὡς διακονήματα καί ἀνατίθενται ὑπό τῆς Ἠγουμένης κατά τήν κρίσιν αὐτῆς εἰς μίαν ἢ περισσοτέρας ἀδελφῆς μετά διακρίσεως.

Τό Ἠγουμενοσυμβούλιον ὀρίζει:

- α) Τριμελῆ Ἐπιτροπὴν Παγκαρίου,
- β) Διμελῆ Ἐπιτροπὴν παραλαβῆς προμηθειῶν καί
- γ) Διμελῆ Ἐπιτροπὴν ἔργων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Ἔκδοσις Ἄρθρου 15 Πειθαρχικός ἔλεγχος

Τά ἐπιτίμια ἔχουν θεσπισθεῖ ὑπό τῶν Ἁγίων Πατέρων, ἀπό τήν ἀρχὴν τῆς ὀργανώσεως τοῦ μοναχικοῦ βίου, διὰ λόγους παιδαγωγικούς (ιατροίαν τῶν νοσοῦντων), διὰ τήν ἁρμονικὴν συμβίωσιν τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος καί διὰ τήν προστασίαν αὐτῆς ἀπὸ τυχόν ἀμελείας ἢ παρεκτροπῆς.

Τά συνήθη ἐπιτίμια εἶναι τά ἑξῆς:

1. Νουθεσία καί κατ' ἰδίαν παρατήρησις.
 2. Ψηροφαγία, ἀγρυπνία, κομβοσχοίνια, μετάνοια.
 3. Ἐπίπληξις ἐνώπιον τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου.
 4. Ἀποχή ἐκ τῆς Τραπεζῆς δι' ὀρισμένας ἡμέρας.
 5. Παῦσις ἐξ ἐνός διακονήματος καί ἀνάθεσις νέου.
 6. Στέρησις τῆς Θείας Κοινωνίας ἐπὶ τινος ἡμέρας.
- Τά ἀνωτέρω ἐπιτίμια ἐπιβάλλονται ὑπό τῆς Ἠγουμένης.
7. Ὑποβιβασμός εἰς τήν ἱερακικὴν τάξιν, προσωρινός ἢ μόνιμος.
 8. Ἀποκλεισμός προσωρινός ἐκ τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος.

Αἱ ὡς ἄνω ποιναί ἐπιβάλλονται ὑπό τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου.

9. Προσωρινή απομάκρυνσις ἐκ τοῦ Ἰ. Κοινοβίου ἐπὶ διάστημα οὐχὶ μεγαλύτερον τοῦ ἔτους, καὶ ἀποστολὴ εἰς ἑτέραν Μονήν, κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ οικείου Μητροπολίτου.

10. Ὅριστικὴ ἀποβολὴ ἐκ τῆς Μονῆς. Αὕτη ἐπιβάλλεται μετὰ πολλῆς φειδοῦς καὶ κατόπιν ἐξαντλήσεως ὅλων τῶν ἀλλήλων μέσων παιδαγωγίας καὶ σωφρονισμοῦ, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἀδελφότητος, καθ' ὅτι οἱ ἀνυπάκουοι γίνονται δυσπειθείας καὶ παρακοῆς διδάσκαλοι.

Αἱ δύο τελευταῖαι αὗται ποιναὶ ἐπιβάλλονται εἰσηγητικῶς ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ ἰσχύουν μόνον τῇ ἐγκρίσει καὶ ἀποφάσει τοῦ οικείου Μητροπολίτου, ἀνακρινομένων παρ' αὐτοῦ κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς Νόμους καὶ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας.

Πρὸ τῆς ἐπιβολῆς οἰουδήποτε ἐπιτιμίου, δέον νὰ ἀκουσθῇ ἡ ἐπιτιμωμένη ἀδελφὴ, ἥτις δύναται εἰς τὰς ὑπ' ἀριθμ. 8-9 περιπτώσεις νὰ ὑποβάλῃ καὶ γραπτῶς τὴν ἀπολογία αὐτῆς, καλουμένη πρὸς τοῦτο ἐγγράφως παρὰ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἡ τιμωρηθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 7 ποινῆς, στερεῖται, ἐφ' ὅσον χρόνον διαρκεῖ ἡ ποινὴ αὐτῆς, τοῦ δικαιώματος παραστάσεως καὶ ψηφοφορίας εἰς τὰς Συνάξεις τῆς Ἀδελφότητος, ὅμως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἀριθμῶν τοῦ συνόλου τῶν μελῶν τῆς, ὡσὰκίς ἐξετάζεται ἡ ὑπαρξίς ἀπαρτίας εἰς αὐτάς. Ἡ ἀπαρτία ὑπολογίζεται ἐν προκειμένῳ χωρὶς τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἐν λόγῳ ἀδελφῆς ἐκ τοῦ γενικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τοῦ Κοινοβίου.

Μοναχὴ ἔχουσα ἀπομακρυνθεῖ ἐκ τῆς Μονῆς ἀλλὰ δὲν ἔχει διαγραφεῖ ἐκ τοῦ Μοναχολογίου θεωρεῖται ὅτι ἀνήκει εἰσέτι εἰς τὴν δύναμιν τῆς μονῆς μέχρι τῆς τελειωτικῆς διαγραφῆς τῆς.

Ἡ ἐπιβολὴ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 9 ποινῆς συνεπάγεται αὐτομάτως διαγραφὴν τοῦ μέλους ἐκ τῆς Ἀδελφότητος τῆς Μονῆς.

Τὰ ὄργανα τῆς Μονῆς, τὰ ἐπιβάλλοντα τὰ ἀνωτέρω Ἐπιτίμια, δέον ἀπαρατήτως νὰ μὴν ἰησημονοῦν ὅτι ἐκπληροῦν λειτουργήματα, τοῦ ὁποῦ ἀποκλειστικός σκοπὸς εἶναι ἡ ἴασις τῆς νοσοῦσης ἀδελφῆς καὶ ἡ ἀπρόσκοπτος λειτουργία τῆς Ἀδελφότητος, οὐχὶ δὲ ἡ ἰκανοποίησις προσωπικῶν ἀντιπαθειῶν. Δέον, ὅθεν, νὰ ἐπιδεικνύουν μεγίστην σύνεσιν, ἀγάπην, πραότητα, δικαιοσύνην καὶ ἀντικειμενικὴν κρίσιν τῆς παραβάσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Ἄρθρον 16

Ὁ Πνευματικός

Ἄπαντα τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος ἔχουν τὸν αὐτὸν Πνευματικὸν ἐν Χριστῷ Πατέρα καθοδηγοῦντα αὐτὰ εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν .

Εἰς περίπτωσιν κωλύματος τοῦ Πνευματικοῦ, δηλομένου ὑπὸ τοῦ ἰδίου, ὀρίζεται νέος Πνευματικὸς δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἀνακοι-

νομένους εἰς τὸν οικεῖον Μητροπολίτην, ἵνα δώσῃ τὴν εὐλογία αὐτοῦ.

Ἐάν ἡ Ἀδελφότης δὲν ἀναπαύεται, δι' ὁμοίας ἀποφάσεως ὁ Πνευματικὸς ἀπομακρύνεται, ἡ δὲ ἀπομάκρυνσις αὕτη εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Μητροπολίτην.

Ὁ ὀρισμὸς νέου πνευματικοῦ γίνεται δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἀνακοινομένης εἰς τὴν Ἀδελφότητα καὶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην, ὁ ὁποῖος δίδει τὴν εὐλογία αὐτοῦ.

Ὁ Πνευματικὸς θὰ ἐξομολογῇ καὶ θὰ συνεργάζηται ἀγαστῶς μετὰ τῆς Ἡγουμένης διὰ πᾶν πνευματικὸν θέμα ἀνακύπτον ἐντὸς τῆς Ἀδελφότητος, ἐάν δὲ τὸ ἀπαιτοῦν αἱ ἀνάγκαι τῶν ἀδελφῶν, δύναται κατόπιν προσκλήσεως ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης, νὰ παρίσταται εἰς συνάξεις συγκαλουμένης ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης, συμβουλευόμενος κατ' αὐτάς μετὰ μεγάλης διακρίσεως τὰς μοναχὰς διὰ τὴν πνευματικὴν πρόδοσόν των.

Ὁ κοινὸς Πνευματικὸς ἀποτελεῖ ἐγγύτησιν διὰ τὴν ψυχικὴν ἁρμονίαν τῶν ἀσκουμένων ἀδελφῶν καὶ διὰ τὴν ἀδιάτακτον καὶ ἀπόλυτον ἐσωτερικὴν ἐν Χριστῷ ἐνότητα αὐτῶν, χωρὶς νὰ παρεμβαίνει εἰς τὴν διοίκησιν, διαχείρισιν καὶ ἐν γένει λειτουργίαν τῆς Ἰ. Μονῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Ἄρθρον 17

Φιλοξενία

Ἡ φιλοξενία ἀποτελεῖ ἐντολὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ἔτι δὲ καὶ παρακαταθήκη τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν.

Ἡ φιλοξενία συνιστᾷ ἔμπρακτον ἔκφρασιν τοῦ ὅλου Εὐαγγελικοῦ πνεύματος τῆς φιλαδελφίας, τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας καὶ τῆς διακονίας τῆς σωτηρίας τῶν ἀπανταχόθεν τῆς γῆς προσερχομένων εἰς τὴν Μονὴν καὶ δεομένων τῆς ἡμετέρας συμπαρστάσεως συνανθρώπων ἡμῶν.

Κατόπιν τούτων, ἡ Ἀδελφότης ὑποδέχεται πάντα ἄνθρωπον, ὅστις κρούει τὴν θύραν τῆς Ἰ. Μονῆς, πιστεύουσα ὅτι ἐν αὐτῷ ὑποδέχεται τὸν δι' ἡμᾶς ξενιτεύσαντα Κύριον. Ἡ φιλοξενία γίνεται εἰς τὸν ὑπάρχοντα ἔξωθεν τοῦ ὅλου συγκροτήματος τῆς Μονῆς ξενῶνα αὐτῆς, ἐντὸς δὲ τῆς περιτειχίσεως αὐτῆς.

Ἡ διανυκτέρευσις ἀγνώστων προσώπων ἐπιτρέπεται δι' ἐν εἰκοσιτετράωρον, ἐφ' ὅσον προηγουμένως ἐξακριβωθῶν τὰ στοιχεῖα τῆς ταυτότητός των καὶ διαπιστωθῇ ἡ ἀμεσοσ ἀνάγκη τῆς ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος παροχῆς εἰς αὐτοὺς φιλοξενίας. Διὰ μεγαλύτερον χρονικὸν διάστημα ἀποφασίζει ἀναλόγως ἡ Ἡγουμένη.

Διὰ δωρητὰς καὶ εὐεργέτας τῆς μονῆς, διὰ συγγενεῖς ἀδελφῶν καὶ διὰ πᾶν ἕτερον πρόσωπον τυγχάνον ζῶν μέλος τῆς Ἐκκλησίας καὶ χρῆζον ἐνισχύσεως καὶ πνευματικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ, ἡ φιλοξενία δυνατὸν νὰ παραταθῇ διὰ μερικὰς ἡμέρας, τῇ ἀδείᾳ καὶ εὐλογίᾳ τῆς Ἡγουμένης.

Οἱ φιλοξενούμενοι ὀφείλουσαν νά συμμετέχουν εἰς τήν θεραπευτικήν ζωήν τῆς Ἀδελφότητος καί εἰς διακονίας ἐχούσας σχέσιν πρὸς τήν συντήρησιν καί λειτουργίαν τοῦ Ξενώνου ἢ νά ἀπασχολῶνται, κατὰ τὰς δυνατότητας των, καί μέ ἄλλης διακονίας, τῆ εὐθύνη καί ἀπαραιτήτω εὐλογία τῆς Ἡγουμένης.

Οἱ φιλοξενούμενοι καί οἱ προσκυνηταί ἐν γένει, ὀφείλουσαν νά γνωρίζουν ὅτι ἡ Ἱερά Μονή δέν εἶναι χώρος παρθερισμοῦ καί διασκεδάσεως, ἀλλῆ τὸπος προσευχῆς, ἡσυχίας καί ἁγιασμοῦ. Ὑποχρεοῦνται νά διάγουν κοσμίως ἐν αὐτῇ, φέροντες σεμνήν ἀμφίεσιν καί ὀμιλοῦντες περιορισμένως, οὐδόλως δέ θορυβοῦντες ἢ γελῶντες ἀνρεπῶς. Ἐπιπλέον ἀποβάλλονται ἐξ αὐτῆς.

Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς τὸ κάπνισμα ἐντὸς τῶν χώρων τῆς Ἱ. Μονῆς.

Ἄτομα πάσχοντα ψυχοδιανοητικῶς ἢ εὐρισκόμενα ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν δαιμονικῶν πνευμάτων δέν διανυκτερεύουσιν διὰ λόγους ἀσφαλείας.

Ἡ Ἱ. Μονή λειτουργεῖ κατὰ τὰς ὥρας 7π.μ.-12 μεσημβρινήν καί 4 μ.μ. μέχρι τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

Ἡ Ἱ. Μονή δύναται, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, νά παραμένῃ δι' ὠρισμένας ὥρας ἢ καί ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος κλειστή, πρὸς διευκόλυνσιν τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῆς Ἀδελφότητος καί περισυλλογῆν τῶν μοναζουσῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

ἄρθρον 18

Πόροι τῆς ἱερᾶς Μονῆς

Πόροι τῆς ἱερᾶς Μονῆς εἶναι:

1. Αἱ ἐκ τοῦ ἱ. Ναοῦ καί Ἱ. Μετοχιῶν προερχόμεναι πρόσοδοι.
2. Αἱ πρόσοδοι ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ἐργοχειρῶν τῶν ἀδελφῶν καί εἰδῶν εὐλαβείας.
3. Αἱ πρόσοδοι ἐξ ἐκμεταλλευσσεως τῆς τυχόν κινήτης ἢ ἀκινήτου περιουσίας αὐτῆς.
4. Αἱ ἐκ συντάξεων ἀδελφῶν.
5. Αἱ πάσης φύσεως δωρεαί, εἰσφοραί καί κληρονομίαι.
6. Αἱ ἐκ τῆς Ἐκθέσεως εἰδῶν εὐλαβείας τοιαῦται.
7. Πᾶσα ἄλλη πρόσοδος προερχομένη ἐκ χρηστῆς καί νομίμου πηγῆς.

ἄρθρον 19

Διαχείρισις τῶν πόρων

Αἱ ὡς ἄνω πρόσοδοι δαπανῶνται:

1. Διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἀδελφότητος.
2. Διὰ τὰς ἀνάγκας λειτουργίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.
3. Διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν νέων κτισμάτων.
4. Διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἤδη ὑφισταμένων.
5. Διὰ τὴν φιλοξενίαν.
6. Διὰ φιланθρωπικούς καί Ἱεραποστολικούς σκοπούς.

7. Διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων καί τὴν προμήθειαν ζωοτροφῶν.

8. Διὰ τὴν συντήρησιν καί τὴν λειτουργίαν τῶν Ἱ. Μετοχιῶν.

9. Διὰ τὴν ἔκδοσιν βιβλίων μέ περιεχόμενον τὴν ἱστορίαν τῆς Μονῆς καί τὴν ὠφέλιμον διήγησιν περὶ ὀπτασιῶν καί θαυματουργιῶν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Ἐφραίμ τοῦ Θαυματουργοῦ, καθαρῶς μαρτυρικῶ αἵματι αὐτοῦ τὴν Ἱεράν Μονήν, καθὼς καί διὰ τὴν ἀγορὰν εἰδῶν εὐλαβείας, διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκθέσεως τῆς Μονῆς.

10. Διὰ τὴν ἔκδοσιν ψυχοφελῶν ἢ ἱστορικῶν περὶ τὴν Μονήν βιβλίων.

11. Διὰ τὴν ἀγορὰν βιβλίων Ἐκκλησιαστικῶν καί ψυχοφελῶν πρὸς πνευματικὴν ὠφέλειαν τῶν Ἀδελφῶν καί ἐμπλουτισμὸν τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Μονῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄

ἄρθρον 20

Σφραγίς

Ἡ σφραγίς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι κυκλικὴ φέρουσα εἰς τὸ μέσον αὐτῆς Σταυρὸν, πέριξ δέ Αὐτοῦ τὴν ἐπιγραφὴν εἰς δύο κύκλους: α) Εἰς τὸν Ἐσωτερικὸν κύκλον «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ, ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ» καί β) εἰς τὸν ἔσωτερικὸν κύκλον «ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ, ΟΡΟΥΣ ΑΜΩΜΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι

ἄρθρον 21

Μετόχια καί Περιουσία Ἱ. Μονῆς

Ἡ Ἱ. Μονή δύναται νά διατηρῇ Μετόχια ἐν τε τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καί Ὁρωποῦ καί ἐκτὸς αὐτῆς, τηρουμένων τῶν προβλεπομένων ἐκκλησιαστικῶν νόμων καί διατάξεων.

Ναοὶ ἢ Μονύδρια, ὅπουδῆποτε κείμενα, περιεχόμενα εἰς τὴν Ἱ. Μονήν διὰ διαθήκης ἢ δωρεᾶς ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, δύνανται νά καθίστανται Μετόχια αὐτῆς τηρουμένων τῶν οἰκειῶν διατάξεων.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ἀποφασίζει περὶ τῆς ἀποδοχῆς ἢ μὴ τούτων, διὰ Πράξεώς του ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Τὰ Μετόχια δέν ἀποτελοῦν ἴδια νομικὰ πρόσωπα, ἀλλῆλα παραρτήματα τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱ. Μονῆς, τελοῦν δέ ὑπὸ τὴν ἐξάρτησιν αὐτῆς καί διοικοῦνται ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς, τὸ ὅποιον ἀσκεῖ ἐπ' αὐτῶν πᾶσαν κανονικὴν, πνευματικὴν, διοικητικὴν καί οἰκονομικὴν δικαιοδοσίαν.

Τὰ Ἱ. Μετόχια διακονοῦνται ὑπὸ Ἀδελφῶν τῆς Ἱ. Μονῆς, ὀριζομένων ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης, διὰ χρονικὸν διάστημα, τὸ ὅποιον ὀρίζεται ἐπίσης ὑπ' αὐτῆς. Ἡ ὀριζομένη ὡς ὑπεύθυνος τοῦ Μετοχίου περιορίζεται εἰς ἐνεργ

γείας καί ἀρμοδιότητας καθοριζόμενες ὑπό τῆς κυριάρχου Μονῆς.

Τά Ἱ. Μετόχια δύνανται νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς «Καθίσματα» διὰ πνευματικᾶς ἀνάγκας, δι' ἀνάρρωσιν ἢ διὰ διαφόρους ἐργασίας, οἷον συγκομιδὴν προϊόντων, μελέτας κ.λπ. Τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τῶν ἐγκαταβιουσῶν εἰς τὰ Μετόχια ἀδελφῶν διέπουν αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ.

Ἄδελφή ἢ ἀδελφαί διακονοῦσαι εἰς Μετόχιον τῆς Μονῆς συγκαταριθμοῦνται εἰς τὰς ἐγκαταβιούσας ἐν αὐτῇ ἀδελφᾷ καὶ ἰσχύουν δι' αὐτάς, πάντα τὰ εἰς τὸν παρόντα Κανονισμόν ὀριζόμενα.

Εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν ἀνήκουν:

1. Τὸ Μετόχιον τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Πέτρου εἰς τὴν περιοχὴν Διονύσου Ἀττικῆς.

2. Τὸ Μετόχιον τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Νέου, εἰς τὸ Κοκκινόνησι Εὐβοϊκοῦ, ἔναντι τῆς Ἀρτέμιδος Ἀττικῆς.

3. Τὸ Προσκυνητᾶριον τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Νέου, μετὰ τοῦ συνεχόμενου ἄλλους εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς Ἀρτέμιδος Ἀττικῆς.

4. Τὸ πλησίον καὶ νοτίως τῆς Μονῆς ὑπάρχον Κοιμητήριον αὐτῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, συγκείμενον ἐκ τοῦ ὁμωνύμου Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ τῆς γύρωθεν περιοχῆς.

5. Τὸ ὄλον σημερινόν συγκρότημα τῆς λειτουργοῦσας Ἱερᾶς Μονῆς μετὰ τῆς γύρωθεν αὐτοῦ περιοχῆς του.

6. Τὰ ἀκίνητα τὰ περιγραφόμενα καὶ κατακεχωρισμένα εἰς τὸ Κτηματολόγιον τῆς Μονῆς.

7. Ἡ διαχείρισις τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τῆς Ἱ. Μονῆς γίνεται μὲ τὴν δέουσαν προσοχὴν καὶ μὲ τὴν συναίσθησιν ὅτι πρόκειται περὶ ἱερῶν πραγμάτων ἀνηκόντων εἰς τὸν Θεόν καὶ τὴν Ἱ. Μονήν.

8. Συνεχόμενα τῆς Ἱ. Μονῆς κτήματα, ἀποτελοῦντα προστατευτικὴν ζώνην πέριξ τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος αὐτῆς, οὐδέποτε πωλοῦνται, οἰαδήποτε οἰκονομικὴ ἀνάγκη καὶ ἂν ἤθελε ὑπάρξῃ. Παραμένουν ἔσαί εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν κυριότητα καὶ νομὴν τῆς Ἱ. Μονῆς.

Ἔρθρον 22

Πανηγύρεις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

Ἡ Ἱ. Μονὴ πανηγυρίζει:

1. Τὴν 3ην Ἰανουαρίου, μνήμην τῆς εὐρέσεως τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Ἐφραίμ τοῦ Θαυματουργοῦ.

2. Τὴν 25ην Μαρτίου, ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου.

3. Τὴν 5ην Μαΐου, μνήμην τῆς μαρτυρικῆς τελειώσεως τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Ἐφραίμ τοῦ Θαυματουργοῦ (†1426 μ.Χ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄

Ἔρθρον 23

Τροποποιήσις Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ

Ἐπὶ τῶν παρῶν Ἑσωτερικῶν Κανονισμῶν τροποποιεῖται τῇ εἰσηγήσει τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, δι' ἀποφάσεως τῶν 2/3 τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, ἐκτὸς τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου ἄρθρου τὰ ὁποῖα οὐδέποτε τροποιοῦνται.

Ἔρθρον 24

Διὰ πᾶν μὴ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ παρόντος Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ, μεριμᾷ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον, τὸ ὁποῖον καὶ εἰσηγείται τὴν ἐνδεξιμένην λύσιν εἰς τὰ κατὰ περίπτωσιν ἀρμόδια ὄργανα, τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος.

Ἔρθρον 25

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος κανονισμοῦ ἄρχει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΗΣΙΑ».

Ἐπὶ τῶν παρῶν κανονισμῶν ἐγένετο ὁμοφώνως ἀποδεκτὸς ὑφ' ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος καὶ ἐψηφίσθη κανονικῶς ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν σύναξιν τῆς 3ης μηνὸς Ἰανουαρίου 2011 καὶ ὑπεγράφη ὡς ἀκολουθῶς:

ΤΟ ΗΓΟΥΜΕΝΟΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΗ

Μοναχὴ Θεοδοσία Μαθιουδάκη

ΤΑ ΜΕΛΗ

Μοναχὴ Μαγδαληνὴ Θεοφιλοπούλου

Μοναχὴ Μακαρία Ταβουραρέα

Αἱ ΑΔΕΛΦΑΙ

Μοναχὴ Θεοκτίστη Δρανδάκη

Μοναχὴ Ἐφραμία Καραχάλιου

Μοναχὴ Πορφύρια Βασιλειάδη

**Κανονισμός περί Τροποποίησης της Έπωνυμίας και του Κανονισμού
Διοικήσεως, Διαχειρίσεως και Λειτουργίας του Έκκλησιαστικού
Ίδρύματος «Φροντίδα - Στέγη Φροντίδας Άτόμων Τρίτης Ήλικίας - Μ.Κ.»
της Ίερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως**

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα υπόψη:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καὶ 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπὸ τὰς Εὐαγγελικὰς Ἐπιταγὰς, τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρῳμα ἰδιαιτέρως δὲ πρὸς τὴν «τρίτην ἡλικίαν».

3. Τὴν ἀπὸ 3.11.2011 Ἀπόφασιν Αὐτῆς περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Φροντίδα - Στέγη Φροντίδας Ἀτόμων Τρίτης Ἡλικίας - Μ.Κ.» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως (Φ.Ε.Κ. 253/Α'/2.12.2011).

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 5/4.1.2012 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα, μετὰ τῆς σχετικῆς Ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος «Φροντίδα - Στέγη Φροντίδας Ἀτόμων Τρίτης Ἡλικίας - Μ.Κ.».

5. Τὴν ἀπὸ 11.1.2012 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Τὴν τροποποίησιν τῆς ἐπωνυμίας καὶ τοῦ Κανονισμοῦ λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος «Φροντίδα - Στέγη Φροντίδας Ἀτόμων Τρίτης Ἡλικίας - Μ.Κ.» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Κανονισμός

περὶ τροποποιήσεως τῆς ἐπωνυμίας καὶ τοῦ Κανονισμοῦ Διοικήσεως, διαχειρίσεως καὶ Λειτουργίας

τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος «Φροντίδα - Στέγη Φροντίδας Ἀτόμων Τρίτης Ἡλικίας - Μ.Κ.» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

ἄρθρον 1

1. Ἡ ἐπωνυμία τοῦ Ἰδρύματος «Φροντίδα - Στέγη Φροντίδας Ἀτόμων Τρίτης Ἡλικίας - Μ.Κ.» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως, τοῦ Κανονισμοῦ Διοικήσεως, Διαχειρίσεως καὶ Λειτουργίας τοῦ ὡς ἄνω Ἰδρύματος (Φ.Ε.Κ. 253/Α'/2.12.2011) τροποποιεῖται σὲ «Φροντίδα - Στέγη Φροντίδας Ἀτόμων Τρίτης Ἡλικίας - Μ.Κ.».

2. Τὸ ἄρθρο 1 τοῦ Κανονισμοῦ Διοικήσεως, Διαχειρίσεως καὶ Λειτουργίας τοῦ ὡς ἄνω Ἰδρύματος (Φ.Ε.Κ. 253/Α'/2.12.2011) ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς:

« ἄρθρον 1

Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 26/27.10.2011 Πράξεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα καὶ σύμφωνα μετὰ τοὺς Ἱεροῦς Κανόνες συνιστᾶται στὴν περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως, καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτεία καὶ τὴν εὐθύνη αὐτῆς, Ἐκκλησιαστικὸ Ἴδρυμα πού θά λειτουργεῖ ὡς ἐξαρτημένη Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα μετὰ τὴν ἐπωνυμία «Φροντίδα - Στέγη Φροντίδας Ἀτόμων Τρίτης Ἡλικίας - Μ.Κ.», πού θά διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Ἐδρα τοῦ Ἰδρύματος τούτου εἶναι ὁ Δήμος Νεαπόλεως Συκεῶν τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Θεσσαλονίκης. Τὸ Ἴδρυμα θά στεγασθεῖ σὲ κτηριακὸ συγκρότημα πού θά κατασκευασθεῖ ἐπὶ οἰκονομίου τοῦ Δήμου Χορτιάτη - Δ.Δ. Φιλύρου ἰδιοκτησίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Τὸ Ἴδρυμα ἔχει δική του σφραγίδα μετὰ δύο ἐπάλληλους κύκλους, ἡ ὁποία φέρει στὸ κέντρο τῆς τὴν παράσταση τοῦ Καλοῦ Ποιμένα. Στὸν μὲν ἐξωτερικὸ κύκλον ἀναγράφονται οἱ λέξεις «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ», στὸν δὲ ἐσωτερικὸ οἱ λέξεις «ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΣΤΕΓΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ - Μ.Κ.».

3. Ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Κανονισμοῦ Διοικήσεως, Διαχειρίσεως καὶ Λειτουργίας τοῦ ὡς ἄνω

Ίδρύματος (Φ.Ε.Κ. 253/Α/2.12.2011) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τό Ίδρυμα διοικείται από έπταμελές Διοικητικό Συμβούλιο πού άπαρτίζεται από:

α) τόν έκάστοτε Μητροπολίτη Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως ώς Πρόεδρο, μέ νόμιμο άναπληρωτή του σέ περίπτωση άπουσίας ή κωλύματός του, τόν έκάστοτε Πρωτοσύγκελλο ή τόν έκάστοτε Γενικό Άρχιερατικό Επίτροπο τής Ίερās Μητροπόλεως, β) τέσσερα (4) μέλη, άνδρες ή γυναίκες, πού κατοικοῦν έντός της περιφέρειας τής Ίερās Μητροπόλεως Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως ή κατάγονται από αυτή καί διακρίνονται για τήν ευσέβεια, τό ήθος, τήν πνευματική κατάρτιση, τήν ώριμότητα καί τό ένδιαφέρον τους για τή ζωή καί τό έργο τής Εκκλησίας, διοριζόμενα από τόν Μητροπολίτη, μέ τούς νόμιμους άναπληρωτές τους, καί γ) δύο (2) μέλη, μέ τούς άναπληρωτές τους, προτεινόμενα από τό Ίδρυμα Παπαγεωργίου καί διοριζόμενα από τόν Μητροπολίτη.»

Άρθρον 2

1. Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού άρχίζει από τήν δημοσίευσή του στην Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως.

2. Ο παρών Κανονισμός δημοσιεύεται επίσης στο Έπίσημον Δελτίον τής Εκκλησίας τής Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρον 3

Μέ τόν παρόντα Κανονισμό ουδεμία δαπάνη προκαλείται σέ βάρος του προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου τής Ίερās Μητροπόλεως Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως.

Άθηναι, 12 Ιανουαρίου 2012

† Ο Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ο Άρχιγραμματεύς
Ο Διαυθείας Γαβριήλ

**Κανονισμός περί τροποποίησης της έπωνυμίας
του Έκκλησιαστικού Ίδρύματος «Τό Χάνι της Βοστίτσας -
Οΐκος Εύγηρίας Σχολαζόντων Αρχιερέων»
της Ίερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αιγιαλείας**

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έχουσα υπόψη:

1. Τάς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καί 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τάς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπό τās Εὐαγγελικὰς Ἐπιταγὰς, τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας καί τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα, ἰδιαίτερος δέ πρὸς τὴν «τρίτην ἡλικίαν».

3. Τὴν ἀπὸ 5.9.2007 Ἀπόφασιν Αὐτῆς περὶ συστάσεως καί λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἑπωνυμίαν «Τό Χάνι τῆς Βοστίτσας - Οΐκος Εὐγηρίας Σχολαζόντων Ἀρχιερέων» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας (Φ.Ε.Κ. 1966/Β'/5.10.2007).

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 739/17.11.2011 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου, μετὰ τῆς σχετικῆς Ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος «Τό Χάνι τῆς Βοστίτσας - Οΐκος Εὐγηρίας Σχολαζόντων Ἀρχιερέων».

5. Τὴν ἀπὸ 23.11.2011 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Τὴν τροποποίησιν τῆς ἑπωνυμίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος «Τό Χάνι τῆς Βοστίτσας - Οΐκος Εὐγηρίας Σχολαζόντων Ἀρχιερέων» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας, σύμφωνα με τās διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Κανονισμός

περὶ τροποποίησης τῆς ἑπωνυμίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος «Τό Χάνι τῆς Βοστίτσας - Οΐκος Εὐγηρίας Σχολαζόντων Ἀρχιερέων» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας

ἄρθρον 1

1. Ἡ ἑπωνυμία τοῦ Ἰδρύματος «Τό Χάνι τῆς Βοστίτσας - Οΐκος Εὐγηρίας Σχολαζόντων Ἀρχιερέων» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας, (Φ.Ε.Κ. 1966/Β'/5.10.2007) τροποποιεῖται σέ «Τό Χάνι τῆς Βοστίτσας - Οΐκος Εὐγηρίας Σχολαζόντων Ἀρχιερέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας».

2. Ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Κανονισμοῦ λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἑπωνυμίαν «Τό Χάνι τῆς Βοστίτσας - Οΐκος Εὐγηρίας Σχολαζόντων Ἀρχιερέων» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας, (Φ.Ε.Κ. 1966/Β'/5.10.2007) ἀντικαθίσταται ὡς ἐξῆς:

«1. Στὴν περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας καί ὑπὸ τὴν ἐποπτεία καί εὐθύνη αὐτῆς συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸ Ἴδρυμα πού θά λειτουργεῖ ὡς ἐξηρητημένη ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως αὐτοτελοῦς διαχείρισης καί μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα, με τὴν ἑπωνυμία, «Τό Χάνι τῆς Βοστίτσας - Οΐκος Εὐγηρίας Σχολαζόντων Ἀρχιερέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας» καί θά διέπεται ἀπὸ τῆς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ».

ἄρθρον 2

1. Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν δημοσίευσή του στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

2. Ὁ παρὼν Κανονισμὸς δημοσιεύεται ἐπίσης στό Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ἄρθρον 3

Μέ τόν παρόντα Κανονισμό οὐδεμία δαπάνη προκαλεῖται σέ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας.

Ἀθῆναι, 11 Ἰανουαρίου 2012

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Διαυθείας Γαβριήλ

Κανονισμός περί Συστάσεως και Λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Σχολὴ Βυζαντινῆς Ἀγιογραφίας “Διὰ Χειρὸς”», τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἡ ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καὶ 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορροεούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπὺνμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

3. Τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ.

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 223/1.9.2011 Πρᾶξιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1442/13.10.2011 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνατίου.

5. Τὴν ἀπὸ 8.11.2011 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾷ εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν : «Σχολὴ Βυζαντινῆς Ἀγιογραφίας “Διὰ Χειρὸς”», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργεῖ ὡς ἐξερτημένη Ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ, μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος, ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῆς, καὶ θὰ ἐδρεύει εἰς τὸν Βόλον Μαγνησίας, εἰς κτίριον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἀριθμ. 108. Ἡ ὀργάνωσις, διοικήσις, διαχείρισις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Κανονισμός

Συστάσεως καὶ Λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Σχολὴ Βυζαντινῆς Ἀγιογραφίας “Διὰ Χειρὸς”», τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ

Ἄρθρον 1

Σύσταση - Ἐπωνυμία - Ἔδρα Σφραγίδα

1. Συστήνεται στὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα μέ τὴν ἐπωνυμίαν «Σχολὴ Βυζαντινῆς Ἀγιογραφίας «Διὰ χειρὸς».

2. Ἔδρα τῆς Σχολῆς εἶναι ὁ Βόλος, ὁδὸς Ἁγίου Νικολάου, ἀριθμ. 108. Παραρτήματα τῆς Σχολῆς θὰ μποροῦν νὰ ἰδρυθοῦν ὅπουδήποτε ἀλλοῦ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος.

3. Ἡ Σχολὴ ἀποτελεῖ ἀποκεντρωμένη ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος, μέ οἰονεὶ διαχειριστικὴ αὐτοτέλεια καὶ μὴ κερδοσκοπικὸ χαρακτῆρα.

4. Ἡ Σχολὴ ἔχει δική της σφραγίδα, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ἐπάλληλους καὶ ὁμόκεντρος κύκλους, καὶ φέρει στὸ κέντρο τὴν παράστασιν τοῦ Ἱεροῦ Μανδηλίου. Στὸν ἐξωτερικὸ κύκλον ἀναγράφονται οἱ λέξεις: «Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος» καὶ στὸν ἐσωτερικὸ κύκλον οἱ λέξεις: «Σχολὴ Βυζαντινῆς Ἀγιογραφίας «Διὰ χειρὸς».

Ἄρθρον 2

Σκοποὶ καὶ μέσα

1. Σκοποὶ τῆς Σχολῆς εἶναι:

Ἡ ἄρτια καὶ ὀλοκληρωμένη ἐκμάθησις τῆς τέχνης τῆς Ἀγιογραφίας μέ ὄλους τοὺς παραδοσιακοὺς καὶ ὀρθόδοξους τρόπους καὶ μέ τίς σχολῆς πού ἀναπτύχθηκαν κατὰ τὴ μακροαίωνα ἀνάπτυξιν καὶ πορεία της. Ἡ κατανόησις αὐτῆς τῆς τέχνης εἰκαστικὰ καὶ θεολογικὰ. Ἡ γνώσις βασικῶν στοιχείων τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, φυσικὴ συνέχεια τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ Ἀγιογραφία. Ἡ ὑλοποίησις, ἡ ὀργάνωσις καὶ λειτουργία ἐκθετηρίου ἱερῶν εἰκόνων καὶ κειμηλίων στὰ ὄρια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ.

2. Ἡ ὑλοποίησις Ἐθνικῶν καὶ Εὐρωπαϊκῶν προγραμμάτων, ὡς καὶ κοινοτικῶν πρωτοβουλιῶν. Ἡ συνεργασία μέ τοὺς Ο.Τ.Α Α' καὶ Β' βαθμοῦ, μέ τὴν Περιφέρεια Θεσσαλίας, ὅπως καὶ ἡ σύναψις προγραμματικῶν συμβάσεων καὶ συνεργασιῶν τόσο μέ φορεῖς τοῦ Δημοσίου καὶ τοῦ εὐρύτερου Δημοσίου τομέα, ὅσο καὶ τῆς Αὐτοδιοικήσεως Α' καὶ Β' βαθμοῦ ἢ τοῦ Ἰδιωτικοῦ τομέα σὲ Ἐθνικὸ καὶ Διεθνὲς ἐπίπεδο.

3. Γιά τὴν ἐκπλήρωσις τῶν σκοπῶν τῆς Σχολῆς θὰ ἀπαιτηθεῖ ἡ ὑπεύθυνα διδασκαλία τῶν ἐπιμέρους μαθη-

μάτων, ή οργανωμένη λειτουργία αυτής, ή συνεργασία με άλλους πολιτιστικούς φορείς καθώς και με όποιο άλλο μέσο κριθεί κατάλληλο από τη Διοίκηση της Σχολής.

Άρθρον 3 Διοίκηση της Σχολής

1. Η Σχολή λειτουργεί υπό τη διοικητική και πνευματική έποπτεία του εκάστοτε Μητροπολίτου Δημητριάδος και Άθμυροῦ.

2. Η Σχολή διοικείται από Πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο. Πρόεδρος της Σχολής είναι ο εκάστοτε Μητροπολίτης Δημητριάδος και Άθμυροῦ, αναπληρούμενος από τον νόμιμο αναπληρωτή του. Τά άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και ο Διευθυντής της Σχολής, διορίζονται από τον Μητροπολίτη για θτεία δύο (2) ετών. Τό αξίωμα των μελών του Δ.Σ. είναι τιμητικό και άμισθο, ενώ οι διορισθέντες μπορούν να επαναδιορισθούν.

3. Μέλη του Δ.Σ., τά οποία δέν ανταποκρίνονται στά καθήκοντά τους ή κωλύονται στην άσκησή τους ή δέν επιδεικνύουν έν γένει ένδιαφέρον για την έκτέλεσή τους ή προβαίνουν σέ ένέργειες, πού έρχονται σέ αντίθεση μέ τους σκοπούς της Σχολής ή παραιτούνται πριν από τη λήξη της θτείας τους, παύονται και αντικαθίστανται από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη.

4. Τό Δ.Σ. της Σχολής συγκροτείται σέ σώμα κατά την πρώτη συνεδρίασή του και εκλέγει τό Γραμματέα και τό Ταμία.

Άρθρον 4 Άρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

α) Τό Δ.Σ. αποφασίζει για κάθε θέμα, πού άφορά στην όργάνωση, διοίκηση και λειτουργία της Σχολής.

β) Για την επίτευξη των σκοπών της Σχολής τό Δ.Σ. συνεργάζεται μέ τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο, μέ τά Εκκλησιαστικά Συμβούλια των Ένοριών, μέ τά άλλα εκκλησιαστικά ιδρύματα της Έρας Μητροπόλεως, μέ την Τοπική και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, μέ πολιτιστικούς και επιστημονικούς συλλόγους, καθώς και μέ φυσικά και νομικά πρόσωπα.

γ) Άποφασίζει για την πρόσληψη και τις άποδοχές του κάθε είδους προσωπικού, πού παρέχει τις υπηρεσίες του στη Σχολή μέ συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου άορίστου ή όρισμένου χρόνου και για άνάθεση έντολής στον Νομικό Σύμβουλο του Ίδρύματος.

δ) Άποφασίζει για τη διαχείριση της περιουσίας του καθώς και για τους πόρους πού διατίθενται για την εκπλήρωση των σκοπών του.

ε) Καταρτίζει και έγκρίνει τον έτήσιο προϋπολογισμό και άπολογισμό του Ίδρύματος και υποβάλλει αυτόν προς έγκρισιν στον Μητροπολιτικό Συμβούλιο.

στ) Έχει την ευθύνη του γενικού συντονισμού και του έλέγχου της όλης όργανώσεως και λειτουργίας της

Σχολής σέ συνεργασία πάντα μέ τον Γενικό Διευθυντή Σπουδών.

ζ) Καθορίζει τό ποσόν της έγγραφής και εισφοράς των σπουδαστών, την κάλυψη των άτομικών δαπανών των καθηγητών και του προσωπικού και έχει την διαχείριση του Ταμείου της Σχολής.

η) Άναθέτει σέ μέλος του Δ.Σ. ή σέ εργαζομένους στη Σχολή συγκεκριμένο έργο.

θ) Άποφασίζει για κάθε θέμα πού δέν προβλέπεται ρητά από τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρον 5 Άρμοδιότητες Προέδρου και Άναπληρωτού Προέδρου

1) Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. έχει τις ακόλουθες άρμοδιότητες:

α. Συγκαλεί σέ συνεδρίαση τό Δ.Σ., καταρτίζει, βοηθούμενος από τό Γραμματέα, την ήμερήσια διάταξη και προεδρεύει στις συνεδριάσεις του Δ.Σ.. Οι προσκλήσεις για συνεδρίαση στέλνονται στά μέλη του Δ.Σ. πέντε (5) τουλάχιστον ήμέρες πρό της συνεδρίασεως. Ύπογράφει τά πρακτικά και επιβλέπει τη διαχείριση του Ταμείου.

β. Άλληλογραφεί μέ τις άρχές και ύπογράφει κάθε έγγραφο και κάθε σύμβαση της Σχολής.

γ. Εκπροσωπεί τη Σχολή ενώπιον των Δικαστηρίων, Δημοσίων Άρχών και κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου.

δ. Άποφασίζει για τις μετακινήσεις των μελών του Δ.Σ.

ε. Εκδίδει τά έντάγματα πληρωμής για κάθε δαπάνη πού προβλέπεται στον έγκεκριμένο προϋπολογισμό.

στ. Άσκει έποπτεία και έλεγχο στο προσωπικό της Σχολής και εκτελεί τις αποφάσεις του Δ.Σ.

2) Ο Άναπληρωτής Πρόεδρος της Σχολής αναπληρώνει τον Πρόεδρο σέ περίπτωση άπουσίας ή κωλύματος του Προέδρου και άσκει τά καθήκοντα πού του άνατίθενται από τον Πρόεδρο ή τό Δ.Σ.

Άρθρον 6 Ο Διευθυντής της Σχολής

Ο Διευθυντής της Σχολής διορίζεται υπό του Μητροπολίτου για θτεία δύο (2) ετών. Μετέχει του Δ.Σ. και προτείνει προς συζήτηση τά θέματα πού άφορούν στη Σχολή. Οι άρμοδιότητές του καθορίζονται από τον Πρόεδρο της Σχολής μετά από άπόφαση του Δ.Σ.

Άρθρον 7 Άρμοδιότητες Γραμματέως του Δ.Σ.

Ο Γραμματέας του Δ.Σ. α) συνυπογράφει μέ τον Πρόεδρο κάθε έγγραφο του Ίδρύματος, β) φροντίζει για τη σύνταξη των πρακτικών του Δ.Σ. γ) διεκπεραιώνει την άλληλογραφία, δ) φυλάττει τά έγγραφα, τά βιβλία, τη σφραγίδα του Ίδρύματος και ευθύνεται για την κατα-

στροφή ή την απώλεια αυτών, ε) μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεων του Δ.Σ. και αναφέρεται σχετικά στον Πρόεδρο.

Άρθρον 8

Άρμοδιότητες Ταμίας του Δ.Σ.

Ο Ταμίας του Δ.Σ.: α) εισπράττει όλα τα έσοδα αυτής με Διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεως, θεωρημένα από την Ίερά Μητρόπολη, τα όποια συνυπογράφει με τον Πρόεδρο, β) καταθέτει τα έσοδα της Σχολής σε πιστωτικό Ίδρυμα στο όνομα της Σχολής, και μπορεί να παρακρατεί χρηματικό ποσό στα χέρια του, τό όποιο καθορίζεται από τό Δ.Σ., γιά τήν αντιμετώπιση έκτάκτων και έπειγουσών αναγκών της Σχολής, γ) έκτελει κάθε πληρωμή σύμφωνα με τίς αποφάσεις του Δ.Σ., ύστερα από έγγραφη έντολή του Προέδρου ή του νομίμου αναπληρωτή του, δ) τηρεί και φυλάσσει τά διαχειριστικά βιβλία και στοιχεία του Ίδρύματος, ε) φροντίζει γιά τήν έγκαιρη κατάρτιση τών σχεδίων προϋπολογισμού και απολογισμού και ύποβολή στο Δ.Σ. πρós ψήφιση και στήν οικεία Ίερά Μητρόπολη πρós έγκριση.

Άρθρον 9

Συνεδριάσεις του Δ.Σ.

1. Τό Δ.Σ. συνεδριάζει κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου ή του νομίμου αναπληρωτού αυτού ή όταν τό ζητήσουν με έγγραφη αίτησή τους πρós τόν Πρόεδρο τρία (3) τουλάχιστον μέλη, τά όποια θά αναφέρουν και τά θέματα πού θά συζητηθούν.

2. Τό Δ.Σ. εύρίσκεται σε άπαρτία και άποφασίζει νομίμως, όταν είναι παρόντα τουλάχιστον τρία (3) μέλη. Οι άποφάσεις του Δ.Σ. λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Σε περίπτωση ίσοψηφίας ισχύει ή ψήφος του Προέδρου.

Άρθρον 10

Πόροι της Σχολής

Πόροι της Σχολής είναι:

α) Οι έκástοτε έπιχορηγήσεις της Ίερας Μητροπόλεως Δημητριάδος και Άλμυρου, του Δημοσίου ή άλλων Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. ή άλλες έπιχορηγήσεις εθνικών ή εύρωπαϊκών προγραμμάτων, καθώς και έπιχορηγήσεις εκ μέρους φυσικών προσώπων.

β) Τό δικαίωμα έγγραφής και ή μηνιαία εισφορά ή δωρεά τών σπουδαστών.

γ) Τό δικαίωμα της έγγραφής και εισφορας τών σπουδαστών δέν έχει τήν έννοια τών διδάκτρων, αλλά της καλύψεως της άτομικής δαπάνης γιά τήν παροχή της ύλικοτεχνικής ύποδομής της διδασκαλίας.

δ) Οι τόκοι και οι καταθέσεις της Σχολής σε πιστωτικούς όργανισμούς.

ε) Οι δωρεές εν ζωή ή αιτία θανάτου, κληρονομίες, κληροδοτήματα ή κληροδοσίες κινητών ή ακινήτων φυσικών ή νομικών προσώπων.

στ) Εισφορές και δωρεές σε είδος ή χρήμα φίλων της Σχολής.

ζ) Κάθε άλλο έσοδο, πού προέρχεται από νόμιμη πηγή και δέν περιλαμβάνεται στο παρόν άρθρο.

Άρθρον 11

Τό Δ.Σ. μπορεί να άνακηρύττει δωρητές, εύεργέτες και μεγάλους εύεργέτες της Σχολής, είτε εν ζωή εύρισκομένους, είτε μετά θάνατον.

Δωρητές άνακηρύσσονται όσοι προσφέρουν στή Σχολή χρηματικά ποσά ή περιουσιακά στοιχεία άξίας από 3.000 έως 15.000 ευρώ. Εύεργέτες από 15.000 έως 30.000 ευρώ και Μεγάλοι Εύεργέτες από 30.000 ευρώ και άνω.

Άρθρον 12

Τηρούμενα βιβλία

Τό Ίδρυμα τηρεί τά έπόμενα βιβλία, θεωρημένα άρμοδίως ύπό της Ίερας Μητροπόλεως Δημητριάδος και Άλμυρου:

α) Βιβλίο περιουσιακών στοιχείων, στο όποιο καταχωρείται ή κινητή και άκίνητη περιουσία του.

β) Βιβλίο Πρωτοκόλλου εισερχομένων και έξερχομένων έγγραφων.

γ) Βιβλίο Άποφάσεων και Πρακτικών του Δ.Σ.

δ) Βιβλίο Ταμείου.

ε) Γραμμάτια Εισπράξεως.

στ) Έντάλματα πληρωμών.

ζ) Μαθητολόγιο.

η) Βιβλίο Έξετάσεων.

θ) Μητρώο εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων.

Άρθρον 13

Έλεγχος της Σχολής

Οικονομικός και κάθε άλλος έλεγχος διενεργείται από τήν Ίεράν Μητρόπολην Δημητριάδος και Άλμυρου.

Άρθρον 14

Προμήθειες - Έκτελέσεις Έργων.

Οι προμήθειες άναλωσίμων ή μή ύλικών, έπιπλων και σκευών πραγματοποιούνται με έντολή του Προέδρου της Σχολής, ύστερα από άπόφαση του Δ.Σ. και διενεργούνται σύμφωνα με τήν ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρον 15

Όργάνωση σπουδών

1. Η Σχολή άπαρτίζεται από δύο τομείς: α) τόν τομέα τής άγιογραφίας και β) τόν τομέα τών θεωρητικών σπουδών.

Α. Στόν πρώτο τομέα κύρια διδακτική μονάδα είναι τό έργαστήριο. Στο έργαστήριο ό σπουδαστής άποκτά όχι μόνον τεχνικές γνώσεις, αλλά και μία όρισμένη αντίληψη

για την τέχνη, ή όποια μπορεί να διαφοροποιείται από άλλο διδάσκοντα, ενώ ο σπουδαστής μπορεί να ακούσει και να επιλέξει αναλόγως.

Β. Στόν τομέα των θεωρητικών σπουδών τά θεωρητικά μαθήματα έρχονται να συμπληρώσουν τά εργαστηριακά μαθήματα. Ο σπουδαστής είναι υποχρεωμένος να παρακολουθεί τά θεωρητικά μαθήματα ή και να εξεταστεί σ' αυτά.

2. Για τούς τελειοφοίτους θά λειτουργούν σεμινάρια, στά όποια οι σπουδαστές, μέ τή βοήθεια του άρμοδίου καθηγητού, θά μπορούν να συνθέτουν μικρές εργασίες. Τά σεμινάρια θά οργανώνουν οι δάσκαλοι πού είναι υπεύθυνοι για τή διδασκαλία των θεωρητικών μαθημάτων.

3. Η Σχολή θά μπορεί να οργανώνει εκθέσεις, όπου θά προβάλλονται άφ' ενός τά έργα των σπουδαστών και καθηγητών τής Σχολής και άφ' έτέρου ή Βυζαντινή Άγιογραφία.

4. Τό αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων και των όποιων τροποποιήσεων του ανακοινώνεται στήν άρχή του εκπαιδευτικού έτους.

Άρθρον 16 Πρόγραμμα σπουδών

1. ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Οι σπουδές τής Σχολής είναι τετραετείς, μέ τέσσερις διδακτικές ώρες κάθε άπόγευμα και όλοκληρώνονται σέ έπσιόιους κύκλους διδασκαλίας. Για κάθε έτος σπουδών παρέχεται σχετική βεβαίωση, μετά άπό έπιτυχείς εξετάσεις, ενώ μετά τό πέρας τής τετραετούς διάρκειας των σπουδών και των πτυχιακών εξετάσεων παρέχεται πτυχίο, άναγνωρισμένο άπό τήν Ίεράν Μητρόπολην.

2. ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Στό Α' έτος σπουδών

Πρακτικά: Έλεύθερο σχέδιο, γνωριμία μέ τό φώς και τή σκιά.

Θεωρητικά: Βυζαντινή Άρχαιολογία, Άγιολογία, Θεολογία τής εικόνας.

Στό Β' έτος σπουδών

Πρακτικά: Έλεύθερο σχέδιο, βυζαντινό σχέδιο, χρώμα πάνω στό έλεύθερο σχέδιο, μία πρώτη εισαγωγή στήν εικόνα.

Θεωρητικά: Έκκλησιαστική ιστορία, Άγιολογία, Άρχαία Έλληνικά, Έκκλησιαστικό μυστήριο στήν εικονογραφική παράδοση τής Άνατολής.

Στό Γ' έτος σπουδών

Πρακτικά: Φορητή εικόνα, τεχνοτροπία αυγότέμπερας, χρώσωμα, τεχνοτροπία κηροχρώματος, άνάγλυφο και διάτρητο φωτοστέφανο.

Θεωρητικά: Άρχαία Έλληνικά, Βυζαντινή διακοσμητική, Θεολογία του εικονοστασίου.

Στό Δ' έτος σπουδών

Πρακτικά: Τοιογραφία, τεχνοτροπία του φρέσκου, γνωριμία μέ τά υλικά.

Θεωρητικά: Άρχαία Έλληνικά, Παλαιογραφία - Βυζαντινή γραφή.

Άρθρον 17 Τροποποίηση του Κανονισμού

Ο Κανονισμός του Ίδρύματος τροποποιείται άπό τήν Ίερά Σύνοδο, μετά άπό άπόφαση του Δ.Σ. του Ίδρύματος. Η άπόφαση λαμβάνεται μέ πλειοψηφία τουλάχιστον τεσσάρων (4) μελών του Συμβουλίου και δημοσιεύεται όπως ο παρών Κανονισμός.

Άρθρον 18 Διάλυση του Ίδρύματος

Τό Ίδρυμα διαλύεται μέ άπόφαση τής Ίεράς Συνόδου, κατόπιν όμοφώνου και αίτιολογημένης άποφάσεως του Δ.Σ. μέ τήν παρουσία όλων των μελών του. Στήν περίπτωση αυτή ή κινητή και άκίνητη περιουσία του Ίδρύματος άνήκει στήν Ίεράν Μητρόπολην Δημητριάδος και Άλημυρού, ή όποια υποχρεούται να χρησιμοποιήσει αυτήν για άλλο παρεμφερή σκοπό, κατά τήν έλεύθερη και άπόλυτη κρίση του Μητροπολίτου.

Άρθρον 19 Έσωτερικός Κανονισμός

Τό Δ.Σ. δύναται να έκπονήσει Έσωτερικό Κανονισμό, όπου θά καθορίζονται θέματα πού δέν όρίζονται στό παρόν καταστατικό και θά άφορούν τή βελτίωση τής λειτουργίας τής Σχολής. Μέχρι συντάξεως του Έσωτερικού Κανονισμού κάθε θέμα πού δέν ρυθμίζεται άπό τόν παρόντα Κανονισμό θά ρυθμίζεται κατά περίπτωση μέ άπόφαση του Δ.Σ.

Άρθρον 20

Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού και κάθε άλλη τροποποίηση αυτού άρχίζει άπό τή δημοσίευσή του στήν Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως και στό Έπίσημο Δελτίο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρον 21

Άπό τίς διατάξεις του Κανονισμού αυτού δέν προκαλείται δαπάνη σέ βάρος του Προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου τής Ίεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος και Άλημυρού. Τυχόν δαπάνη λόγω έκτακτης έπιχορηγήσεως θά αναφέρει τήν αντίστοιχη άπόφαση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου και θά προβληφθεί στόν οικείο Προϋπολογισμό.

Άθήναι 8.12.2011

† Ο Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ο Άρχιγραμματεός
Ο Διαυλείας Γαβριήλ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἑρπης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίας Παρασκευῆς Ράμας,
Ἁγίας Κυριακῆς Κλειδίου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ἑρπῃ τῇ 8ῃ Φεβρουαρίου 2012

† Ὁ Ἑρπῆς ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δράμας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίου Γεωργίου Ἀνδονοκάστρου,
Ἁγίου Γεωργίου Αἰγείρου,
Ἁγίου Ἰωάννου Ἀργυρουπόλεως,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλλικάρπου,
Ἁγίου Δημητρίου Καπνοφύτου,
Ἁγίου Μηνῆ Καρποφόρου,
Ἑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ Μαρμαρᾶς,
Ἁγίου Γεωργίου Μαυροκορδάτου,

Ἁγίου Δημητρίου Ὁργαντζῆ,
Ἁγίου Δημητρίου Περιβλήπτου,
Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Περιστεριᾶς,
Ἁγίου Παντελεήμονος Πολλυσύκου,
Ἁγίου Γεωργίου Πηλατοβορύσεως,
Ἁγίου Γεωργίου Σιδηρονέρου,
Ἁγίου Γεωργίου Σιταγρῶν,
Ἁγίου Παντελεήμονος Τερψιθέας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Δράμῃ τῇ 13ῃ Φεβρουαρίου 2012

† Ὁ Δράμας ΠΑΥΛΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νέας Κρήνης καί Καθαμαριᾶς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Παναγίας Φανερωμένης Νέας Μηχανιώνας,
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καθαμαριᾷ τῇ 14ῃ Φεβρουαρίου 2012

† Ὁ Νέας Κρήνης καί Καθαμαριᾶς
ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Οἱ ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 7.2.2012

Συνῆλθε σήμερα Τρίτη, 7 Φεβρουαρίου 2012, στήν πρώτη Συνεδρία Της γιά τό μήνα Φεβρουάριο, ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατά τήν σημερινή Συνεδρία:

- Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τά Πρακτικά τῆς Ἐξουσιοδοτήσεως.

- Ἐξ ἀφορμῆς τῆς δυσχεροῦς καταστάσεως ἡ ὁποία ὑφίσταται σέ περιοχές τῆς Πατρίδας μας ἀπό τίς συνεχεῖς βροχοπτώσεις, ἡ Δ.Ι.Σ. ἀποφάσισε νά ἀποστείλει ἐκπροσώπους Της ὥστε, σέ συνεργασία μετά τῶν ἐπιχωρίων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, νά μελετηθεῖ ἡ δυνατότητα παροχῆς βοήθειας τῆς Ἐκκλησίας στίς περιοχές αὐτές.

- Μετά ἀπό σχετικές εισηγήσεις, τά Μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. συζήτησαν γιά τό Ἐφημεριακό ζήτημα καί ἔλαβαν μέρος γιά θέματα Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνέκρινε:

- Τόν ἐορτασμό τῆς ἑβδομάδος τῶν Ἱερατικῶν Κλίσεων, τήν Γ' ἑβδομάδα τῶν Νηστειῶν, ἀπό Δευτέρα 12 Μαρτίου ἕως 18 Μαρτίου 2012, Κυριακή τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, κατόπιν προτάσεως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί Ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου.

- Τήν διοργάνωση τῆς «ἑβδομάδος Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς», κατά τήν περίοδο ἀπό 4 ἕως καί 10 Μαρτίου 2012, κατόπιν προτάσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

- Τήν πραγματοποίηση αἱμοληψίας ἱερῆς Μητροπόλεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατόπιν προτάσεως τοῦ Συλλόγου Ἐθελοντῶν Αἱμοδοτῶν Ἀμπελώνος «Η ΕΛΠΙΔΑ».

Τέλος ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος συζήτησε καί ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικά μέ τρέχοντα ὑπηρεσιακά ζητήματα.

Ἐκ τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου

Οἱ ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 8.2.2012

Συνῆλθε τήν Τετάρτη, 8 Φεβρουαρίου 2012, στήν δεύτερη Συνεδρία Της, ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατά τήν σημερινή Συνεδρία:

Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τά Πρακτικά τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

Κατόπιν τῶν αἰτημάτων τῶν πληγιστῶν ἀπό τίς συνεχεῖς βροχοπτώσεις Ἱερῶν Μητροπόλεων Διδυμοτείχου καί Ξάνθης, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀνέθεσε στήν Μ.Κ.Ο. «Ἀποστολή» νά ἀποσταλοῦν τρόφιμα (ἐλαιόλαδο, ὄσπρια, ζυμαρικά, γαλακτοκομικά, κρεατικά, νερό) κλινοσκεπάσματα, εἶδη πρώτης ἀνάγκης καί ζωοτροφές.

Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος ἐνημερώθηκε ἀπό τοῦς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Χαλκίδος κ. Χρυσόστομο, Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας κ. Ἰωήλ καί Πατρῶν κ. Χρυσόστομο, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ὀριστεῖ ὡς Τριμελῆς Ἐπιτροπή γιά νά συζητήσει μέ ἐκπροσώπους τῶν ἐργαζομένων στόν Ραδιοφωνικό Σταθμό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σήμερα, 8.2.2012 καί ὥρα 11 π.μ., γιά τό ἐνδεχόμενο συνάψεως ἐπιχειρησιακῆς συμβάσεως, γιά τήν ἀνάγκη μειώσεως τῶν μισθολογικῶν ἀποδοχῶν τοῦ προσωπικοῦ, λόγω τῆς ἀδυναμίας καλύψεως τοῦ ἐλλείμματος γιά τό τρέχον ἔτος καί προκειμένου νά ἀποφευχθεῖ ὅπωςδήποτε ἡ ἀπόλυση ἐργαζομένων. Οἱ Ἀρχιερεῖς ἀνέφεραν στήν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο ὅτι δέν ἐμφανίσθηκε κανεῖς ἐκπρόσωπος ἢ ἐκπρόσωποι τῶν ἐργαζομένων κατά τήν ὀριστεῖσα σημερινή συνάντηση. Κατόπιν αὐτῶν, ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος, ἐξαιτίας τῶν ἀνελαστικῶν καί πιεστικῶν οἰκονομικῶν δεδομένων, ἀδυνατεῖ νά ἐξακολουθήσει τήν λειτουργία τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς

Ἑλλάδος καί ἀπεφάσισε τήν ἄμεση ἀναστολή τῆς ἐκπομπῆς ραδιοφωνικοῦ σήματος τοῦ Σταθμοῦ.

Τέλος, συζήτησε καί ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικά μέ τρέχοντα ὑπηρεσιακά ζητήματα καί ἐνέκρινε ἀποσπάσεις Κληρικών τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στό ἔξωτερικό.

Ἐκ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου

Οἱ ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 17.2.2012

Συνήλθε τήν Παρασκευή, 17 Φεβρουαρίου 2012, στήν τρίτη Συνεδρία τῆς ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας, ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατά τήν σημερινή Συνεδρία: Ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τά Πρακτικά τῆς Ἐξουσιοδοτήσεως, καί συζήτησε καί ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικά μέ τρέχοντα ὑπηρεσιακά ζητήματα.

Ἐκ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου

Τελετή βράβευσης τοῦ διαγωνισμοῦ:

«Νέοι - Ἐκκλησία - Πολιτισμός»

Τήν Κυριακή 29 Ἰανουαρίου 2012, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πραγματοποίησε τήν τελετή βράβευσης τῶν χορωδιακῶν συνόλων καί τῶν ἔργων τῶν Καλλιτεχνικῶν Διαγωνισμῶν Ἐφήβων καί Νέων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων πού εἶχε ὡς θέμα: «Νέοι - Ἐκκλησία - Πολιτισμός».

Ὁ Διαγωνισμός πραγματοποιήθηκε τόν περασμένο Μάιο σέ πέντε περιφέρειες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, (Ἀθήνα, Βόλο, Πάτρα, Ἀργίνο καί Ξάνθη) καί συμμετεῖχαν πάνω ἀπό 3.000 ἔφηβοι καί νέοι.

Στό πλαίσιο τῆς ἐκδήλωσης βράβευσης τῶν διακριθέντων καλλιτεχνικῶν συνόλων καί ἐφήβων-νέων, παρουσιάσθηκε Μουσική Ἐκδήλωση, στήν ὁποία συμμετεῖχαν 1.000 ἔφηβοι, νέοι καί νέες ἀπό τίς Ἱερές Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί 20 χορωδιακά καί χορευτικά τμήματα, ὡς μέλη τῶν βραβευθέντων καλλιτεχνικῶν ὁμάδων.

Τά τιμητικά βραβεῖα καί διπλώματα θά ἀπένειμε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος. Ἡ Τελετή Βράβευσης καί ἡ Μουσική Ἐκδήλωση ἔλαβε χώρα στό Ἀμφιθέατρο τοῦ Κολλεγίου. Τήν ἐκδήλω-

ση διοργάνωσε ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος καί συντόνισε ἡ Συνοδική Ὑποεπιτροπή Καλλιτεχνικῶν Ἐκδηλώσεων.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Μέ λαμπρότητα ἐορτάστηκε

ἡ μνήμη τοῦ ἱεροῦ Φωτίου

(6.2.2012)

Μέ λαμπρότητα ἐορτάστηκε καί ἐφέτος ἡ μνήμη τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρός ἡμῶν Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Μεγάλου, Προστάτου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τό πρωί τελέστηκε στό Καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Πεντέλης ὁ Ὅρθρος καί ἡ Θεία Λειτουργία, ἱερουργουῶντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου μετά δύο Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κερκύρας καί Παξῶν κ. Νεκταρίου καί τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ.

Παρέστησαν ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στήν Ἀθήνα, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἄκκρας κ. Γεώργιος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μιχαλόβτσε κ. Γεώργιος (τῆς Ἐκκλησίας τῆς Τσεχίας), οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος, Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, Γλυφάδας κ. Παῦλος, Ἐδέσσης κ. Ἰωήλ, Θήρας κ. Ἐπιφάνιος, Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου κ. Ἱερόθεος, Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομος, Σερβίων καί Κοζάνης κ. Παῦλος, Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμος, Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας, Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, Κορίνθου κ. Διονύσιος, Ἰλίου κ. Ἀθηνάγορας, Κηφισίας κ. Κύριλλος, οἱ Πανιερώτατοι Μητροπολίτες Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος, Βελεστίνου κ. Δαμασκηνός, Κορωνείας κ. Παντελεήμων, Θεοδοπιῶν κ. Ἰωάννης, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Νεοχωρίου κ. Παῦλος, Μαραθῶνος κ. Μελίτων, Ναζιανζοῦ κ. Θεοδώρητος καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Διαυλείας κ. Γαβριήλ.

Ἐπίσης παρέστησαν: οἱ Κοσμητοροί τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καί Θεσσαλονίκης

κ. Μάριος Μπέγγος και κ. Μιχαήλ Τρίτος, καθώς και οι Έλλογιμώτατοι Πρόεδροι των τεσσάρων Τμημάτων των Θεολογικών Σχολών.

Μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας, στο Διορθόδοξο Κέντρο της Εκκλησίας της Ελλάδος που εύρσκεται στο χώρο της Ιεράς Μονής Πεντέλης, πραγματοποιήθηκε η καθιερωμένη, κατά την ημέρα αυτή, σύσκεψη των μελών της Ιεράς Συνόδου με τους Καθηγητές και τους λοιπούς διδάσκοντες στις Θεολογικές Σχολές των Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν και Θεσσαλονίκης.

Τῆς συσκέψεως προέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ὁ ὁποῖος κατά τὴν ἔναρξη εἶπε τὰ ἑξῆς: « Ἡ σημερινή ἡμέρα διατηρεῖ ἐξέχουσα σημασία γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας, καθὼς τῆς δίνεται, σέ σκοτεινοὺς και δεινοὺς καιροὺς, ἡ ἀγαθὴ εὐκαιρία νὰ συνορτάσει και νὰ τιμήσει με λατρευτικές και ἐπιστημονικές ἐκδηλώσεις τὴν ἐτήσια σεπτὴ μνήμη τοῦ ἱεροῦ Φωτίου τοῦ Μεγάλου, ἐφόρου και προστάτη τῆς Ἱεράς Συνόδου, μῆς κορυφαίας πνευματικῆς, πανορθόδοξης και διαχρονικῆς ἐκκλησιαστικῆς φυσιογνωμίας.

Ὁ Μέγας Φῶτιος ἔλαμψε ἀκριβῶς με τὸ μεγαλεῖο τῆς σοφίας και τῆς διορατικότητάς του σέ μίαν ἀκρως κρίσιμη, ἀνήσυχη και ταραχώδη ἐποχή σὴν ἱστορία τοῦ Βυζαντίου, κατά τὴν ὁποία ἡ αὐτοκρατορία ἀναζητοῦσε διέξοδο σὴν γεωγραφική και πνευματική τῆς συρρίκνωση. Ὁ φωτισμένος Ἱεράρχης εἶχε τὸ θεῖο χάρισμα νὰ ἀναδειχθεῖ ἀντάξιος τῶν ἀναγκῶν και τῶν προσδοκιῶν τῆς ἐποχῆς του. Χάρη σὴ διαυγῆ σκέψη του ἀνταποκρίθηκε ἐμπνευσμένα σὴς ἱστορικές προκλήσεις τῶν καιρῶν: Με τὸ πρωτοποριακό και οἰκουμενικό πνεῦμα τῶν ἱεραποστολῶν διεύρυνε τὰ ὄρια ἐπιρροῆς τοῦ κράτους και τῆς Ἐκκλησίας και ἐξυψώθηκε σέ πανορθόδοξο σύμβολο, ἐνῶ με τὸ θεολογικό και ἀνθρωπιστικό του ἔργο ἐνίσχυσε τὰ πνευματικά θεμέλια και τὴν ἀκτινοβολία τοῦ ὀρθοδόξου πολιτισμοῦ...».

Θέμα τῆς ἐφετινῆς συσκέψεως ἦταν: «Ἡ κρίση τῆς σύγχρονης κοινωνίας και ἡ ἐκκοσμικευση τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας». Εἰσηγητής ἦταν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Καθηγητής τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Παρεμβάσεις ἔκαναν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Κερκύρας κ. Νεκτάριος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, Ἐδέσσης κ. Ἰωήλ, Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομος, καθὼς και οἱ Έλλογιμώτατοι κ.κ. Μιχαήλ Τρίτος, Εὐάγγελος Θεοδώρου, Ἀπόστολος Νικολαΐδης, Χρῆστος Βούλγαρης, Θεόδωρος Γιάγκου, Νικολίτσα Γεωργοπούλου, Χρυσόστομος Σταμούλης.

Ὁ Μακαριώτατος ἔκλεισε τὴν ὄλη ἐκδήλωση, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τόσο τὸν Εἰσηγητὴ ὄσο και τοὺς συνέδρους.

Στῆς 13.00 ὁ Μακαριώτατος παρέθεσε γεῦμα πρὸς τιμὴν τῶν Έλλογιμωτάτων Καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν.

Ἐκ τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου

Ἱερά Μητρόπολις Κερκύρας

Ἐγκαινιάζεται τὸ δεῦτερο Κοινωνικό

Παντοπωλεῖο

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Κερκύρας ὀλοκλήρωσε τῆς ἐτοιμασίες γιὰ τὴν λειτουργία τοῦ δεῦτερου Κοινωνικοῦ Παντοπωλείου, πού θὰ ἐξυπηρετεῖ τὴν Νότια Κέρκυρα και βρῖσκεται σὴν Λευκίμμη πλῆσιον τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίων Θεοδώρων, τὰ ἐγκαίνια τοῦ ὁποῖου θὰ πραγματοποιηθοῦν τὴν Κυριακή 19 Φεβρουαρίου 2012 και ὄρα 11.00 π.μ. ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ. Νεκτάριο.

Στόχος τοῦ Παντοπωλείου οἰκογένειες πού ζοῦν κάτω ἀπὸ τὸ ὄριο τῆς φτώχειας ἀνά τρίμηνο νὰ βοηθοῦνται με τὴν ἐξασφάλιση εἰδῶν πρῶτης ἀνάγκης. Γιὰ τὴν ἐπιλογή τῶν οἰκογενειῶν πού θὰ βοηθηθοῦν οἱ ἐνδιαφερόμενοι μποροῦν νὰ ἀπευθύνονται στοὺς ἱερεῖς τῶν ἐνοριῶν τῆς νοτίου Κερκύρας (Ἀρχιερατικῶν περιφερειῶν Λευκίμμης, Κορισσιῶν και Μελιτειῶν).

Γιὰ τὸ Παντοπωλεῖο δέν χρειάζονται χρήματα, ἀλλὰ εἶδη πρῶτης ἀνάγκης.

Τὰ εἶδη, τὰ ὁποῖα θὰ συγκεντρώνονται θὰ εἶναι ἀρχικά τὰ ἑξῆς: ρύζι, μακαρόνια, λάδι, ὄσπρια, ζάχαρη, γάλα παιδικό σέ κουτιά, φρυγανιές, κονσέρβες τροφίμων, χαρτοπετσέτες, χαρτί ὕγιαις, πράσινα σαποῦνια, ἀπορρυπαντικά γιὰ πιάτα, ἀπορρυπαντικά γιὰ ροῦχα.

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος καί Ἄλμυροῦ

Διήμερο Ψαλτικῆς Τέχνης στό Βόλο

Μέ ἐπιτυχία ὁλοκληρώθηκε στό Βόλο τό διήμερο ἐκδηλώσεων (17-18.2) ἀφιερωμένων στήν Ψαλτική Τέχνη, μέ τιμώμενο πρόσωπο τόν Ὁμότιμο Καθηγητή Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γρηγόριο Στάθη. Ἡ καρδιά τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας χτύπησε στό Βόλο! Κατά τίς ἐκδηλώσεις τοῦ διημέρου ἔλαβε χώρα μία μοναδική σύμπραξη τριῶν Βυζαντινῶν Χορωδιῶν, Ἐπιστημονικό Μουσικολογικό Συμπόσιο γιά τήν Ψαλτική Τέχνη καί Ψαλτική ἐκδήλωση, ἀφιερωμένη στό ποιητικό καί μελοποιητικό ἔργο τοῦ Καθηγητῆ. Οἱ ἐκδηλώσεις διοργανώθηκαν ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Δημητριάδος καί τόν Σύνδεσμο Ἱεροψαλτῶν Βόλου «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Κουκουζέλης», καί ἐμπνευστές καί συντονιστές τους ἦσαν οἱ συντοπίτες καί διδάκτορες Βυζαντινῆς Μουσικολογίας κ. Κωνσταντῖνος Καραγκούνης καί κ. Σέβη Μαζέρα - Μάμαλη.

Τήν Παρασκευή, 17.2, πραγματοποιήθηκε στό Πνευματικό Κέντρο μία μοναδική συναυλία Βυζαντινῆς Μουσικῆς, μέ τόν Καθηγητή κ. Γρηγόριο Στάθη νά παρουσιάζει τή Δραματολογία τῆς «Κλίμακος τῶν Ἀρετῶν» τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου, μέ τρεῖς χορούς ψαλτῶν: τοὺς «Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης» (Ἀθήνα), μέ χοράρχες τοὺς Ἀχιλλέα Χαλδαιάκη καί Γρηγόριο Στάθη, τοὺς «Τρίκκης Μελωδοῦς» (Τρίκαλα), μέ χοράρχη τόν Δημήτριο Μπαλαγεῶργο καί τοὺς «Θεσσαλονικεῖς Ὑμνωδοῦς» (Θεσσαλονίκη) μέ χοράρχη τόν Ἰωάννη Λιάκο. Τήν καλοφωνία τοῦ ἔργου ἐρμήνευσαν ἐνωμένοι καί οἱ τρεῖς χοροί, ὑπό τήν χοραρχία τοῦ Γρηγορίου Στάθη.

Πρὶν ἀπό τή συναυλία, ὁ κ. Γρηγόριος Στάθης ἔδωσε μία ἐξαιρετικά ἐνδιαφέρουσα διάλεξη μέ θέμα: «Ἡ δραματολογία καί μελοποίηση τῆς Κλίμακος τοῦ Ἰωάννου Σιναΐτου καί νοερή ἀναγωγή στήν ἔρημό του Σινᾶ». Ὁ καθηγητής ταξίδεψε νοερά τό κοινό, μέσα ἀπό ἓνα σπάνιο φωτογραφικό ὕλικό ἀπό τό προσωπικό του ἀρχεῖο, στό Ὅρος Σινᾶ, στά μέρη ὅπου ἀσκήτεψε ὁ Ἅγιος Ἰωάννης «τῆς Κλίμακος», καί μέ τό γλαφυρό του λόγο, ἀνέπτυξε τό νόημα τοῦ κειμένου τῆς Κλίμακος καί τή

μεγάλη σημασία του ὄχι μόνο γιά τήν ἀσκητική πνευματική ζωή, ἀλλά καί γιά τόν καθημερινό πνευματικό ἀγῶνα τῶν πιστῶν.

Μετά τήν μουσική ἐκδήλωση, ἀκολούθησε τελετή βράβευσης τοῦ Καθηγητοῦ Γρηγορίου Στάθη ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Δημητριάδος γιά τήν ἐπιστημονική, ἐκπαιδευτική καί καλλιτεχνική προσφορά του στήν Ψαλτική Τέχνη καθώς καί ἐπευλογητική Ὀμιλία καί Ἐπίδοση Τιμητικῆς Διάκρισης στόν Καθηγητή ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη κ. Ἰγνάτιο.

Τό Σάββατο 18.2, στό Συνεδριακό Κέντρο «Θεσσαλίας», πραγματοποιήθηκε τό Β΄ Ἐπιστημονικό Συμπόσιο Ψαλτικῆς Τέχνης μέ θέμα «Ἐπιτεύγματα καί προοπτικές στήν Ἑρευνα καί Μελέτη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ψαλτικῆς Τέχνης», μέ εἰσηγητές καθηγητές τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας. Ἡ Α΄ συνεδρία εἶχε ὡς βασικό θεματικό ἄξονα τήν «Καταγραφή καί μελέτη τῆς Ψαλτικῆς Παραδόσεως» καί εἰσηγητές τοὺς: Φλώρα Κρητικῶ, Ἐμμανουήλ Γιαννόπουλο, Ἀχιλλέα Χαλδαιάκη, Κωστή Δρυγιαννάκη καί Θωμᾶ Ἀποστολόπουλο. Ἡ Β΄ συνεδρία εἶχε ὡς βασικό θεματικό ἄξονα τήν «Προβολή καί διάδοση τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης», μέ εἰσηγητές τοὺς: Γρηγόριο Ἀναστασίου, Σέβη Μαζέρα, Δημήτρη Μπαλαγεῶργο, π. Σπυρίδωνα Ἀντωνίου καί Γρηγόριο Στάθη.

Ἀκολούθησε τελετή βράβευσης τοῦ καθηγητοῦ Γρ. Στάθη ἀπό τόν Σύνδεσμο Ἱεροψαλτῶν Βόλου γιά τήν ἐπιστημονική, ἐκπαιδευτική καί καλλιτεχνική προσφορά του στήν Ψαλτική Τέχνη μέ τήν ἐπίδοση τιμητικῆς διάκρισης ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν Βόλου κ. Πέτρο Μπλάνα, ὁ ὁποῖος ὀμίλησε συγκινητικά γιά τό πρόσωπο τοῦ τιμώμενου.

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Πραγματοποιήθηκαν τρεῖς κληρικολαϊκές συνάξεις

Τρεῖς Κληρικολαϊκές Συνάξεις γιά τόν συντονισμό τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Χαλκίδος, στήν ὁποία συμμετεῖχαν ὅλοι οἱ Ἱερεῖς καί ἐθελοντές στό φιλανθρωπικό ἔργο τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας, πραγματοποίησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, τήν Τετάρτη 30 Νοεμβρίου στή Χαλ-

κίδα, την Πέμπτη 1 Δεκεμβρίου στην Αϊδηφό και την Παρασκευή 2 Δεκεμβρίου στο Προκόπι.

Στις Συνάξεις αυτές, ο Σεβασμιώτατος κ. Χρυσόστομος έδωσε τόν καθιερωμένο οικονομικό απόλογοισμό τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου καί τίς ἀπαραίτητες κατευθύνσεις γιά τήν διεξαγωγή τοῦ Ἑράνου Ἀγάπης. Μιλώντας στούς συμμετέχοντες, ἐξήγησε ὅτι τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας καταθέτουν πάντα τίς θλίψεις καί τίς δυσκολίες τους στό Θεό. Ἀκόμη, διευκρίνισε ὅτι ὁ Ἑρανος τῆς Ἀγάπης καί γενικότερα ἡ φιλανθρωπική πρόσκληση τῆς Ἐκκλησίας δέν θέλει νά προσθέσει ἕνα ἀκόμη βάρος στούς, οὔτως ἢ ἄλλως δυσκολευόμενους οἰκονομικά ἀνθρώπους, ἀλλά ν' ἀποτελέσει εὐκαιρία πραγματική γιά τοὺς πτωχοὺς καί τοὺς πάσχοντες συνανθρώπους μας, οἱ ὅποιοι διαρκῶς αὐξάνονται καί προστρέχουν, ὅλο καί περισσότερο στήν Ἐκκλησία. Συνέχισε λέγοντας ὅτι ἡ Ἐκκλησία πιστεύει διαρκῶς στό θαῦμα, γιατί ἔχει γεύση αὐτῆς τῆς ἐμπειρίας, ὅπου τό «λίγο» πού μοιράζεται πολλαπλασιάζεται, ὑπενθυμίζοντας ἀκόμη τό τοῦ ἱεροῦ Ψαλμωδοῦ «...οἱ δέ ἐκζητοῦντες τόν Κύριον, οὐκ ἐλαττωθήσονται παντός ἀγαθοῦ», τόνισε ὅτι ἡ φιλανθρωπία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καί ὕλική δόση, ἀλλά ὄχι μόνο, διότι τό κύριο ἔργο τῆς εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ ὑπέρβαση τοῦ θανάτου. Ἀπευθυνόμενος, τέλος, σέ ὅσους θά συμβάλλουν ἐμπρακτα στόν Ἑρανο, ἀποτελώντας μέλη τῶν συνεργειῶν τῆς ἀγάπης, τοὺς προέτρεψε νά δείξουν ὑπομονή, εὐγένεια, λεπτότητα πρός ὅλους, ἀκόμη καί σ' ἐκείνους, πού πιθανόν νά μήν ἀνταποκριθοῦν ἢ καί νά τοὺς ἀντιμετωπίσουν μέ θυμό, χρησιμοποιώντας τήν σύσταση τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὁ ὁποῖος ἐπεσήμανε ὅτι ὁ κόσμος

ἐπιτίθεται ἀδίκως στήν Ἐκκλησία καί κυρίως γιά ζητήματα πού ἀφοροῦν στήν διαχείριση τῶν οἰκονομικῶν καί τήν προσφορά στοὺς πτωχοὺς, ἀλλά τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλουν πάντοτε νά ἀντιμετωπίζουν αὐτές τίς δυσκολίες μέ πραότητα, ὑπομονή, ἀγάπη καί πληροφόρηση περὶ τοῦ ἐπιτελουμένου ἔργου.

Ἱερά Μητρόπολις Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας

Ἐγκαινιάσθηκε τό Κέντρο Διανομῆς Συσσιτίων

Στίς 26 Ἰανουαρίου τ.ἔ. ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας κ. Κοσμᾶς πραγματοποίησε τά ἐγκαίνια τοῦ Κέντρου Διανομῆς Συσσιτίων στήν Ἱερά Μητρόπολη Μεσολογγίου. Ἀντίστοιχο κέντρο λειτουργεῖ ἤδη στό Ἀργίτιο ἀπό τόν περασμένο Δεκέμβριο. Μέ τόν τρόπο αὐτό ἡ τοπική Μητρόπολις στηρίζει ὅσους δέν ἔχουν οὔτε ἕνα πιάτο φαγητό καί ἐπεκτείνει τό κοινωνικό καί φιλανθρωπικό τῆς ἔργο. Τό κέντρο Διανομῆς Συσσιτίων στεγάζεται ἐπί τῆς ὁδοῦ Τραυλαντώνη 3.

Ἱερά Μητρόπολις Πειραιῶς

Ἀνακοινώθηκε ἡ ἴδρυση Γυμνασίου

Τήν ἴδρυση Γυμνασίου ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Πειραιῶς ἀνακοίνωσε καί ἐπίσημα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ στό πλαίσιο τῶν τακτικῶν συναντήσεων του μέ ἐκπαιδευτικούς καί μέ γονεῖς τῶν παιδιῶν πού φοιτοῦν ἤδη στό Δημοτικό Σχολεῖο τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως (13.2.2012). Τό τηλ. Ἑπικοινωνίας εἶναι 210-4610915.

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ

Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀμερικῆς

*Ἐκκλήση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δημητρίου
ὑπέρ τῶν δοκιμαζομένων Ἑλλήνων*

Μέ Ἐγκύκλιό του ἐξ ὀνόματος τῆς ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Δημήτριος κάνει ἔκκληση γιά τήν οικονομική ὑποστήριξη τοῦ δοκιμαζομένου Ἑλληνικοῦ λαοῦ (15.2.2012). Στήν Ἐγκύκλιο μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρονται τά ἑξῆς:

«Ἡ οικονομική κρίση πού ἔχει κλυδωνίσει τήν Εὐρώπη καί ἔχει ἐπιχεράσει βαθεῖα τήν Ἑλλάδα ἔχει πάρει διαστάσεις ὅπου ἡ ταλαιπωρία τῶν ἀθῶων καί ἡ δοκιμασία τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων καλεῖ πρὸς ἄμεση καί οὐσιαστική βοήθεια. Οἱ οἰκογένειες πολλῶν ἐξ ἡμῶν ἔχουν ρίζες στήν Ἑλλάδα καί πολλοί ἀπό μᾶς ἔχουμε συγγενεῖς καί φίλους, οἱ ὅποιοι βιώνουν τή στέρηση, φαινόμενο πού ἔχει νά παρουσιασθεῖ στή χώρα αὐτή ἀπό τή σκληρή ἐποχή τῆς Κατοχῆς κατά τόν Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο».

Γιά τόν σκοπό αὐτό ἔχει δημιουργηθεῖ στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή τό «Ταμεῖο Ἀρωγῆς γιά τόν Ἑλληνικό Λαό».

Ἱερά Ἐκκλήση τῆς Κύπρου

*Ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ Πατριάρχου
Ἱεροσολύμων*

Μέ τήν προσφορά τῆς ἀναιμάκτου θυσίας καί τήν κοινή προσευχή, στόν Ἱερό Ναό τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας στό Στρόβολο, γιά τήν ἐπικράτηση τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης, τόσο στή μαρτυρική νῆσο, ὅσο καί στά μέρη τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, κορυφώθηκε ἡ ἐπίσημη εἰρηνική ἐπίσκεψη τοῦ Προκαθημένου τῆς Σιωνίτιδος Ἱεραρχίας Μακαριώτατου κ. Θεοφίλου Γ' (12.2.2012).

Στό πολυαρχιερατικό συλλεῖτουργο μετεῖχαν, ἀπό πλευρᾶς τῆς Ἱεραρχίας τῶν Ἱεροσολύμων, οἱ Σεβασμιώτατοι, Μητροπολίτης Βόστρον κ. Τιμόθεος, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντίνης κ. Ἀρίσταρχος, Ἀρχιεπίσκοπος Θαβωρίου κ. Μεθόδιος,

ἐνῶ ἀπό πλευρᾶς τῆς Ἱεραρχίας τῆς Κύπρου οἱ Πανιερώτατοι Μητροπολίτες Κιτίου κ. Χρυσόστομος, Κύκκου καί Τυλληρίας κ. Νικηφόρος, Ταμασοῦ καί Ὁρεινῆς κ. Ἡσαΐας, καί Τριμυθοῦντος κ. Βαρνάβας.

Στήν προσφώνησή του, ὁ Κύπρου Χρυσόστομος, ἀφοῦ καλωσόρισε τόν Προκαθήμενο τῆς Σιωνίτιδος Ἱεραρχίας, ἐπεσήμανε τίς στενές καί μακροχρόνιες σχέσεις μεταξύ τῶν δύο Ἱεραρχιῶν, οἱ ὁποῖες ἀνάγονται, ὅπως εἶπε «ἀπό τόν πρῶτο, κιόλας, αἰῶνα» καί μέχρι σήμερα βρίσκονται σέ συνεχῆ ἐπαφή καί συνεργασία.

*Ἐγκύκλιος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου
γιά τήν Παιδεία (5.2.2012)*

Σέ ἐγκύκλιο τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσόστομου Β' γιά τήν Παιδεία ἐπισημαίνονται μεταξύ ἄλλων τά ἑξῆς:

Δέν κρῶβουμε τήν ἀνησυχία μας γιά τίς προσπάθειες, πού γίνονται, πέραν ἀπό τήν ἀπεξάρτηση ἀπό τό ἑλληνικό ἐκπαιδευτικό πρότυπο καί τήν Ἑλλάδα, καί γιά τήν ἀμφισβήτηση τῆς παρεχομένης ὕλης στήν Ἱστορία καί στά Θρησκευτικά.

Τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἐπιχειρεῖται νά μετατραπῆ σέ θρησκευτολογικό, ἐνώ τό μάθημα τῆς Ἱστορίας σέ ἰδεολογικό-πολιτικό. Δύσκολο νά χαρακτηρίσει κανεῖς καί τήν ἀπομάκρυνση ἀπό τήν διδασκόμενη ὕλη ὑπέροχων κειμένων τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, πού ὀνομάζεται πιά ἀπλά λογοτεχνία, καί μέ τά ὁποῖα ἀνετράφησαν γενεές γενεῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου.

Χειρότερα εἶναι τά πράγματα στόν τομέα τῆς γλωσσικῆς κατάρτισης τῶν παιδιῶν μας σήμερα. Διαφαίνεται, μάλιστα, μιά προσπάθεια, ὥστε τό γλωσσικό ἰδίωμα μας νά παρουσιασθεῖ ὡς Κυπριακή γλώσσα. Ἡ γλώσσα εἶναι ἕνας βασικός τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἐκδηλώνεται καί βιώνεται ἡ ἐθνική αὐτοσυνειδησία ἑνός λαοῦ. Ἡ ἑλληνική γλώσσα εἶναι ὁ ἀρραγῆς συνδετικός κρίκος τῆς Ἱστορίας τοῦ ἔθνους μας. Μιάς Ἱστορίας 35 σχεδόν αἰῶνων. Εἶναι ἡ γλώσσα τοῦ Ὁμήρου, καί τοῦ Σοφοκλῆ, ἀλλά καί τοῦ Παλαιολόγου καί τοῦ Ρήγα Φεραίου καί τοῦ Γρηγόρη Ἀξεντίου. Φορέας τῶν ἑλληνοχριστιανικῶν μας ἀξιών, ὅπως αὐτές διαμορφώθηκαν διά μέσου τῶν αἰῶνων...».